

FYLKESMANNEN I SØR-TRØNDELAG
Miljøvern avdelingen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Utviklingen i elgstammen i
Sør-Trøndelag 1971–1991

Rapport nr 3 – 1992

Miljøvern avdelingen

INNHold

	side
FORORD	2
1. INNLEDNING	3
2. HVORFOR EN SLIK RAPPORT	3
3. BRUK OG TOLKNING AV "SETT-ELG"	3
3.1 Systematiske feilkilder	3
3.2 Tilfeldige variasjoner	4
3.3 Sett-elg fungerer	4
4. UTVIKLINGEN I ELGFORVALTNINGEN I FYLKET	4
5. OPPBYGGING OG INTENSJON	6
5.1 Data fra sett-elg	6
5.2 Data fra fellingsstatistikken	6
5.3 Tolking av tallmaterialet	6
5.4 Intensjoner	6
6. ELGFORVALTNINGEN DE NÆRMESTE ÅRA.	7
7. FYLKET OG KOMMUNEVIS PRESENTASJON	8
Agdenes	10
Bjugn	12
Hemne	14
Holtålen	16
Klæbu	18
Malvik	20
Meldal	22
Melhus	24
Midtre Gauldal	26
Oppdal	28
Orkdal	30
Osen	32
Rennebu	34
Rissa	36
Roan	38
Røros	40
Selbu	42
Skaun.	44
Snillfjord	46
Trondheim	48
Tydal	50
Ørland	52
Åfjord	54

FORORD

Denne rapporten samler 20 årsfellingsdata og 10 års data fra "sett-elg" skjemaene. Disse to "databasene" har lenge vært blant de viktigste virkemidlene for å finne fram til en fornuftig og riktig elgforvaltning. Bruken har nok variert en god del mellom kommunene og det kan nok tenkes at skiftende viltnemnder har hatt ulikt syn på betydningen. Vi håper imidlertid at denne rapporten bidrar til at materialet blir lettere tilgjengelig og dermed et aktivt hjelpemiddel i den framtidig elgforvaltningen.

Tidligere viltforvalter Arne Belsaas har samlet disse dataene systematisk fra starten av, og han har også aktivt bidratt under selve rapportutformingen.

Viltforvalter Endre Persen har skrevet rapporten og hadde det ikke vært for at arbeidsmengden i utgangspunktet ble kraftig underestimert, er jeg langt fra sikker på om rapporten hadde blitt til, - ei heller om familien hadde akseptert oppdraget ! ! -Så gakk hen og bruk den som det oppslagsverk den er ment å være.

Terje Klock
fylkesmiljøvernssjef

Endre Persen

1. INNLEDNING

For å kunne si noe om framtiden, må en kjenne fortiden. Selv om fortiden ikke kan gi svar på alle spørsmål, vil den type erfaringer sammen med nye vitenskaplige erkjennelser, være grunnleggende for for dagens elgforvaltning.

I begynnelsen av 70-årene skjedde en dramatisk endring i elgforvaltningen ved at myndighetene tok til orde for "rettet avskyting". Ser vi på resultatet slik det er presentert i denne rapporten, er det ingen tvil om at dette har vært en ubetinget suksess. Det er selvfølgelig også andre faktorer som har påvirket utviklingen, eksempelvis bestandsskogbruket og ikke minst de siste års milde vintre, men endringen i avskytingspolitikken står fast som en vesentlig faktor.

En av nestorene i norsk viltforvaltning,- Arne Belsaas har en vesentlig del av æren for den utviklingen vi har opplevd de siste 20 årene. Han har gjennomført en utrettelig kamp for å få overbevist såvel forskere, forvaltere som rettighetshavere og jegere om betydningen og ideene bak "rettet avskyting". Tallene viser at han hadde rett.

Belsaas tok også tidlig initiativet til "Sett-elg" skjemaene, og i dag er disse like selvsagt som jegernes våpen. Sør-Trøndelag er derfor ett av de fylkene der vi har de lengste dataarekkene, faktisk mye lengre enn det som er presentert i denne rapporten.

2. HVORFOR EN SLIK RAPPORT

Lange dataserier

20 års fellingstall og 10 års systematisk datainnsamling fra elgjegerne, er alene grunn nok til å skrive sammen en slik rapport. Viltnemndene skal riktignok forutsetningsvis ha tilgang til de samme data for sin kommune, men jeg antar at de fleste vil sette pris på å få en slik oppsummering. Ikke minst for datainnsamlerne,- elgjegerne bør det være motiverende å se at "Sett-elg" skjemaet virkelig er et vesentlig verktøy i forvaltningen.

Endringer i forvaltnings-systemet

Vi står foran vesentlige endringer i forvaltningssystemet. Viltnemnda som statlig nemnd forsvinner fra 1993, og det er uvisst hvordan kommunene vil organisere sin viltforvaltning i framtida. Hjorteviltforvaltningen generelt, og elgforvaltningen spesielt har vært et svært viktig arbeidsfelt for viltnemndene. Fylkesmannsrapport nr 5, 1989 dokumenterer dette med all ønskelig tydlighet. Selv om vi står overfor også andre store utfordringer i framtida, vil hjorteviltforvaltningen alltid måtte veie tungt på vektskåla. En slik sammenstilling vil derfor være et viktig støttepunkt for de som i framtida skal ivareta viltinteressene på kommuneplanet, uansett hvem det måtte bli.

Driftsplaner

Det er en økende tendens til at stadig flere tar i bruk driftsplaner med tilhørende avskytingsavtaler. Skal dette bli en suksess, er det viktig at de "nye" forvalterne er ajour med historien. Vi har dårlige erfaringer også fra vårt fylket når det gjelder feilbeskatning og hvor raskt det går å komme ut av balanse dersom forvalterne ikke er sitt ansvar bevisst.

3. BRUK OG TOLKNING AV "SETT-ELG"

"Sett-elg" skjemaet har vært i kontinuerlig og systematisk bruk i fylket siden 1981. Det ble imidlertid første gang tatt i bruk i 1970 og enkelte kommuner har nok brukt skjemaet helt fra denne tid. Vi har imidlertid funnet det riktig med et felles startpunkt, og en dataserie på 10 år er meget bra for å vurdere trender.

Det er imidlertid nødvendig å være klar over at tolkingen av datene betinger at en er klar over de systematiske og tilfeldige feilkilder som kan ligge skjult i materialet.

3.1 SYSTEMATISKE FEILKILDER

Komprimering av data

"Sett-elg" dataene blir summert av jaktleder etter endt jakt, slik at datainngangen skjer i form av en komprimering av jakttida til en engangshendelse. Dette gjør at endringer gjennom jaktida ikke avspeiles i det materialet vi her presenterer. Følgende feilkilder og konsekvenser er det viktig å være klar over:

Dobbelobservasjoner	- Samme elg observeres flere ganger, og gir en generell overvurdering av stammens størrelse. Antall dyr sett kan bla. av den grunn, ikke nyttes som uttrykk for stammens faktiske størrelse
Stort kalveuttak - lite kyr	- Ulik avskyting på alder gjør at stammens sammensetning endres utover i jakta. Med dagens jaktpolitikk vil det vanligvis være en stor andel kalv og en liten andel kyr i uttaket. Mot slutten av jakta vil det observeres færre kyr med kalv, som igjen gir en undervurdering av stammens reproduksjon.
Skjev kjønnsfordeling	- Det skytes flere okser enn kyr. Utover jakta vil derfor ku : okseforholdet kunne øke, og dermed gi en underestimering av stammens okseandel.
Ulik eksponering	- Ku og kalv regnes for lettere å oppdage enn okser. Dette kan også bety en underestimering av okseandelen.
Værforhold	- Værforholdene kan påvirke observasjonsforholdene, jaktintensiteten og evt. trekk/beiteforflytninger. Dette kan i prinsippet slå begge veier for fortolkningen av materialet.
Endringer i avskytingspolitikk	- Betydelige endringer i avskytingspolitikken fra ett år til et annet, påvirker sjansene for at individer fra den kategori dyr som beskattes hardere, blir observert flere ganger. Vi får følgelig en underestimering av denne kategori dyr, og vice versa.
Stamme i vekst	- En stamme i rask vekst vil ha et stort antall unge dyr i stammen. Dette kan gi et høy andel ku uten kalv og en undervurdering av stammens reproduksjon og reproduksjons-potensiale.

3.2 TILFELDIGE VARIASJONER

Uensartet gruppe	Innsamlingen foretas av en uensartet gruppe med ulik kunnskap, motivasjon og erfaring. Det må derfor forventes at det er faktiske avvik i materialet. Dette må imidlertid anses som tilfeldige og ikke systematiske feil, og underbygger behovet for lange tidsserier.
Lite tallmateriale	De fleste parametrene omformes til relative verdier. Et lite totalmateriale gjør at tilfeldige feil kan gi store utslag. Tolkingen av dataene må derfor ha et realistisk forhold til størrelsen på materialet.

3.3 "SETT-ELG" FUNGERER

"Sett-elg" har i første rekke sin funksjon som et verktøy til å vurdere trender, og gir ingen direkte oversikt over det faktiske antall dyr i ulike kategorier av bestanden. Men dersom en har overnevnte momenter i bakhodet, vil "sett elg" gi et bilde av endringer over tid. Denne rapporten viser at når en sammenholder "sett-elg" dataene med fellingsstatistikken, så speiler "sett-elg" dataene utviklingen i stammen.

Sett-elg bekrefter avskytingen	Når en vet at jakta er den dominerende dødsårsak i en elgstamme, kan en driste seg til visse anslag om neste års utvikling av elgstammen basert på siste års avskyting. Rapporten viser flere eksempler på at "sett-elg" dataene bekrefter nettopp slike biologisk funderte "gjetninger". Dette må tas som bevis på at "sett-elg" fungerer.
--------------------------------	---

4. UTVIKLINGEN I ELGFORVALTNINGEN I FYLKET

Materialet er entydig for fylket sett under ett. Elgstammen har vært i kontinuerlig vekst i hele den perioden rapporten omhandler (1971 - 1991). Avskytingstallene viser en viss avflating fram mot 1987, for deretter å få en markert vekst de seneste år.

Direktoratet for Naturforvaltningen har som overordnet myndighet innen viltforvaltningen, fastsatt følgende hovedmålsettingen for hjorteviltforvaltningen:

Målsetting

Opprettholde hjorteviltbestander med optimal produksjon og avkastning i forhold til leveområdenes bæreevne og skader på annen virksomhet.

Vi kan trygt si at elgforvaltningen i fylket har levd opp til denne målsettingen. Forvaltningen har gjennom hele perioden vært innrettet på å optimalisere uttaket, og beskatningen av stammen har vært dreid nettopp med henblikk på dette. Vi har i dag en stamme større enn noensinne, og det fundamentale spørsmålet vi må stille oss er følgende: Har vi kontroll med utviklingen?

Forvaltningen fungerer

Fylkestallene er svært harmoniske, den skade elgen forårsaker på annen virksomhet er begrenset, og dyrenes kondisjon er tilsynelatende bra. Jegerne, rettighetshavere og viltmyndighetene har utvilsomt gjort en god jobb så langt, og fylket ligger i fremste rekke på landsbasis. Men folkens, det er ingen grunn til å hvile på laurbærene.

Store utfordringer

Utfordringene er om mulig større i dag enn de var for 20 år siden, og grunnen til denne smule nøkternhet, ligger i første rekke i 4 forhold:

- bryter vi ned tallene til de enkelte kommuner, er bildet mer nyansert enn det fylkestallene viser.
- 3 - 4 milde vintre har ført til et annet beitemønster, og et økt vekstpotensiale i bestanden.
- Status for tilgjengelig vinterbeite i normale vintre er ukjent i en rekke kommuner.
- En bekymring for at den økende bruken av driftsplaner/ avskytingsavtaler ikke nødvendigvis avspeiler et økt bevissthetsnivå.

Mens fylkestallene viser en stabil, tilsynelatende kontrollert utvikling, er variasjonen tildels stor mellom de ulike kommuner, både hva gjelder totaluttak og sammensetningen av uttaket. I enkelte kommuner tyder tallmaterialet på at stammen sannsynligvis har nådd taket, mens andre avslører at forvaltningen fremdeles ligger etter de uttalte mål.

Populasjonsdynamisk springfjær

Vi må fremdeles håpe og tro at siste års vintre representerer unntakene mer enn regelen. For elgen har dette vært drømmevintre. Normalt er det jo slik at vintrene setter begrensninger på bestandsstørrelsen utfra det enkle faktum at ressursene er begrenset. De siste vintrene har de tradisjonelle beitemåtene fått hvile. Elgen har hatt tilgang på andre beitemarker. På mange måter er dette selvfølgelig bra, men det forutsetter en viss beredskap fra vår side.

Vintrene har gjort at dagens elgbestanden kan bli en populasjons-dynamisk springfjær. Dyrene er i bedre kondisjon, har høyere overlevelse, lavere reproduksjonsalder, høyere tvillingrate. Ungdyra utgjør hovedtyngden av bestanden, og tendensen er at det felles bare halvparten så mange kviger som 1.5 års okser. Den produktive delen av bestanden øker, og dermed mulighetene for en rekordartet produksjon.

Beiteregistreringer

De aller fleste kommunene har gjennomført kurs i beiterregistreringer, men det er de færreste som nytter disse aktivt i elgforvaltningen. De siste årene har kanskje ikke virket motiverende for slikt arbeid, men de enkelte kommuner bør framskaffe slike opplysninger, og samtidig presentere dataene på en forståelig måte.

Driftsplaner

Avskytingstillene viser at valgfrikvotene økes, og interessen for driftsplaner/ avskytingsavtaler synes stor. Det kan synes nødvendig i den forbindelse å minne om at Hjorteviltforskriftene som ble iverksatt 01.01.90 har klare bestemmelser om bruken av avskytingsavtaler. Her står det uttrykkelig at slike avtaler skal være koplet til en godkjent driftsplan. Forskriften har også en grei oversikt over hva innholdet i en slik driftsplan skal være.

Stort sett synes det som om avskytingsavtalene har fungert bra, men det er tegn som kan tyde på at straks det er problemer med kvotene og man vegrer seg mot kalveskyting, faller produksjonskua. Det er imidlertid viktig å gripe fatt i det positive som har skjedd, men at man samtidig er meget nøye med oppfølgingen. Sålenge utvalget av dyr er stort og økende er det betydelig lettere å forholde seg til den oppnådde frihet. Men dette er en form for "frihet under tvang", og det er særdeles viktig at jegerne er seg sitt ansvar bevisst, ikke minst i eventuelle nedgangstider.

5. OPPBYGGING OG INTENSJON

Med et så stort datamateriale inneholdende en rekke ulike parametre, er det muligheter for å sette sammen, kople, sammenligne og vurdere ulike størrelser opp mot hverandre.

Kommunevis presentasjon

De tidligere foldene som er utgitt av fylkesmannen presenterte resultatene fra siste års "Sett-elg" skjema og fellingsresultat, samt utviklingen i fellingstallene for fylket sett under ett. Denne rapporten sammenstiller den kommunevise utviklingen i elgstammen slik den kan leses ut fra siste 10-års "sett-elg" og 20 års fellingsstatistikk.

Hver kommune er beskevet ut fra samme mal, og presentasjonen er delt i 3:

- data fra "sett-elg"
- data fra fellingsstatistikk
- enkel tolking av tallmaterialet

5.1 DATA FRA "SETT-ELG"

Tabellene inneholder alle parametre som blir registrert. Enkelte av disse er plukket ut og framstilt grafisk for lettere å illustrere sammenhenger/trender.

Det er valgt ut parametre som illustrerer 3 viktige forhold i stammen: utvikling i bestandsstørrelse, kjønnsforhold og produksjon. Parametrene er koplet slik at grafene også viser innbyrdes forhold. Skaleringen på 4 av de 6 utvalgte parametrene er valgt slik at grafene kan sammenlignes direkte mellom kommunene.

5.2 DATA FRA FELLINGSSTATISTIKKEN

Fellingstallene er framstilt slik de fleste kjenner den fra tidligere foldere utgitt av fylkesmannen, bla. kjønn og aldersfordeling i uttaket, fellingsprosent, kvoter og totaluttak, samt de siste års endringer i minsteareal.

5.3 TOLKING AV TALLMATERIALET

For hver kommune er det gitt en enkel tolking av det foreliggende tallmaterialet og en tilhørende sluttkommentar.

Det er imidlertid viktig å merke seg at dette verken er ment som en kommunal attest eller fasitsvar. Materialet åpner for diskusjoner og sikkert andre fortolkninger. Hensikten må være at leseren enten dette er elgjeger, rettighetshaver eller viltneemd, kan ved å studere materialet, danne seg sin egen mening om tallmaterialet og hva dette viser. Ut fra dette kan vi således få en diskusjon og økt motivasjon i den framtidige elgforvaltningen.

5.4 INTENSJON

Det er knyttet noen kommentar til såvel "sett-elg" dataene som fellingsstatistikken. Det er en gjennomgående trend i alle kommentarene at de kun tar utgangspunkt i tallmaterialet, og som tidligere påpekt, dette er på ingen måte ment som noen fasit. Det finnes en rekke andre mulig tolkninger og det kan sikkert hevdes at også disse burde presenteres sammen med eventuell annen kunnskap en måtte ha om elgstammen(e). Jeg har av flere grunner bevisst unngått dette:

Hovedmål

- hovedformålet med rapporten er selve sammenstillingen og presentasjonen av tallmaterialet.

Delegert myndighet

- hjorteviltforvaltningen er i stor grad delegert til kommuneplanet. Fylkesmannen er tillagt et overordnet ansvar, og det er vår oppfatning at forvalteransvaret skal betraktes som en reel myndighetsdelegering med det ansvar og plikter som ligger i dette. Følgelig bør de respektive viltneemder på mest mulig selvstendig grunnlag vurdere og trekke de nødvendige konklusjoner ut fra det presenterte materialet. Vi er selvfølgelig tilgjengelig om det ønskes råd og hjelp.

- Rettighetshavere og jegere**
- av samme grunn som nevnt under foregående punkt, bør også grunneiere, rettighetshavere og jegere bruke det presenterte tallmaterialet på samme måte. Ikke minst gjelder det de som ønsker å engasjere seg i driftsplanarbeidet. Dette arbeidet betinger at rettighetshaverne viser den nødvendig motivasjon, interesse og ansvar for selv å "styre" elgforvaltningen, og i den sammenheng er denne type data en nødvendig ballast.

6. ELGFORVALTNINGEN DE NÆRMESTE ÅRA

Det skal visstnok være vanskelig å spå om framtida, men driver en med forvaltning er det i det minste nødvendig å ha noen mål og arbeide mot. Jeg vil derfor stikkordsmessig nevne noen tema som vil være sentrale i det videre arbeidet:

- Optimalisere bestandsstørrelse og sammensetning**
- Det er nødvendig at lokale myndigheter har et mål for den framtidige sammensetning og bestandsstørrelse av stammen. Vi er pålagt å drive en forvaltning som optimaliserer ressursutnyttelsen på en slik måte at det også tar hensyn til såvel dyrevernmessig aspekt som andre samfunnssektors interesse. Det er derfor nødvendig at lokale myndigheter og andre impliserte diskuterer nettopp dette og kommer fram til en uttalt målsetting.
- Organisering**
- Organisering og arrondering av egnete enheter innen elgforvaltningen har vært en stor oppgave fram til nå. Enkelte kommuner har kommet langt i arbeidet, mens andre henger etter. Det er et tankekors når det på tross av mange års målbevisst jobbing og med svært så gode og synlige resultater, fremdeles er rettighetshavere som straks de ser muligheten for "egen elg", bryter ut av et etablert samarbeid. I enkelte kommuner er dette et stort problem som også bidrar til at viltneimnda vegrer seg mot å anbefale en reduksjon i minstearealet. Arbeid med organiseringsspørsmål vil fortsatt være et viktig og nødvendig arbeid framover.
- Driftsplaner**
- I nær sammenheng med overnevnte, vil også arbeidet med driftsplaner bli et viktig område. Tildelingene i en rekke kommuner har endret karakter de siste 2-3 årene, og det er tydelig at "tilbudet" om avskytingsavtaler har slått an. Jeg har imidlertid en følelse av at motivasjonen for å inngå et slikt samarbeid ikke nødvendigvis er den rette, og her påhviler det et ansvar både på lokal og regional viltmyndighet. Fylkesmannen tar sikte på å utarbeide en mal/brosjyre/veileder omkring dette temaet. Vi vil imidlertid understreke at de nye forskriftene er meget klar på hva som menes og kreves av en driftsplan for det er aktuelt å inngå avskytingsavtaler, og det forutsettes selvfølgelig at disse følges.
- Regionsamarbeid**
- Det har også skjedd et konkret initiativ på regionsamarbeid innen elgforvaltninga. Dette er en tilnærming som legger seg tett opp til de overordna målene innen hjortevilforvaltningen. Det er viktig at disse finner en organisasjonsstruktur som fungerer.
- Beitegrunnlag**
- De fleste kommuner i fylket har hatt kurs i beiteregistreringer, men de færreste har fulgt opp kursaktiviteten. Dette arbeidet må videreføres og fylkesmannen tar sikte på å utarbeide en mal for rapportering og presentasjon av resultater.
- Overvåkingsprogrammet**
- Forskning omkring elg og forvaltningsrelaterte problemer har vært stor de seneste årene. Signalet fra sentrale myndigheter er at forskningsinnsatsen vil trappes ned. Istedet er det iverksatt et stort overvåkingsprogram som skal ivareta viktige forvaltningsaspekter. Det er valgt ut spesielle områder, men ingen av disse ligger i Sør-Trøndelag. Fylkesmannens jobb vil derfor være å formidle relevant kunnskap fra programmet ut til brukerne i vårt fylke.
- Ekskluderer annen friluftsutøvelse**
- Det er dessverre slik at elgjakta mange steder virker ekskluderende på annen friluftsutøvelse. Med utvidet elgjakt fom. 1992 kan problemet forsterkes. Det må være i alles interesse og arbeide mot en slik utvikling. Ingen, og aller minst jegerstanden, tør være tjent med den helt unødvendige negative fokusering dette gir.

SØR-TRØNDELAG FYLKE

Fylket nr : 1600
Tellende areal, km² : 6265

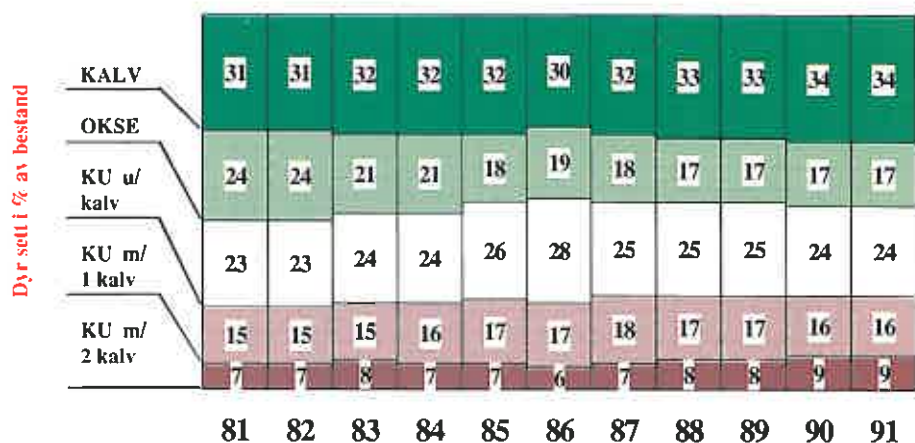
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	261	309	324	334	371	389	405	412	409	490	530
ant kjente dyr sett	4083	5916	7165	8240	9339	9431	9652	10280	10816	12716	14344
% dyr ukjent	11	9	8	9	9	8	9	10	9	9	9
ant jaktdager pr vald	9	10	10	11	12	11	12	12	11		11
kalv sett pr kalvku	1,36	1,37	1,40	1,36	1,31	1,31	1,32	1,30	1,31	1,38	1,39
ku sett pr okse	1,91	1,91	2,17	2,24	2,77	2,65	2,70	2,99	2,92	2,93	2,79
% dyr skutt/dyr sett	16	15	15	15	16	17	18	17	16	14	15
% kalv skutt/kalv sett	19	19	19	21	23	25	24	24	23	20	21
% okse skutt/okse sett	30	28	31	30	33	33	34	34	33	36	35
% ku skutt/ku sett	7	6	5	4	6	7	8	6	6	6	6
ant sett elg pr dagsverk	0,30	0,33	0,35	0,37	0,32	0,34	0,33	0,33	0,36	0,41	0,40

Sett-elg observasjonene gir et bilde av et fylket der det tydeligvis er lagt ned et godt fundament for framtidig elgforvaltning. Tallmaterialet er stort og viser ingen dramatiske svingninger.

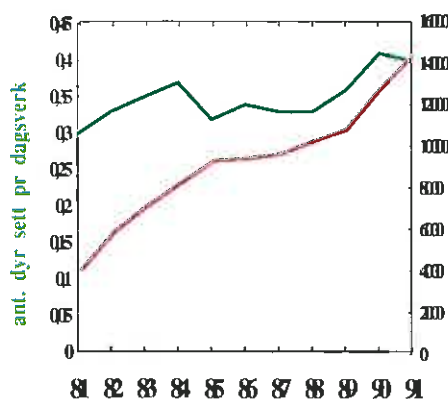
Stammen har vært i kontinuerlig vekst i hele perioden, og gir inntrykk av en stamme under kontroll.

Bryter vi ned tallmaterialet på de enkelte kommuner, avsløres det raskt at bilde er mere nyansert enn fylkestallene forteller.

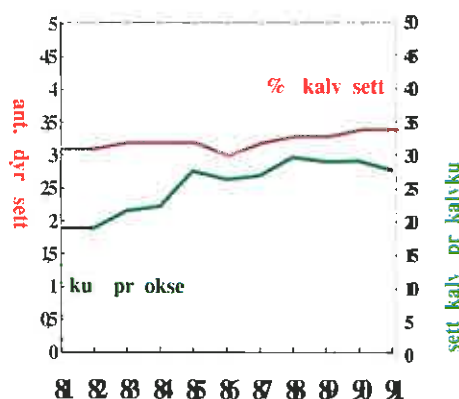

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

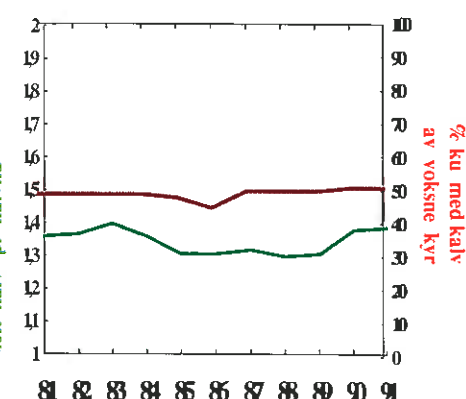
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

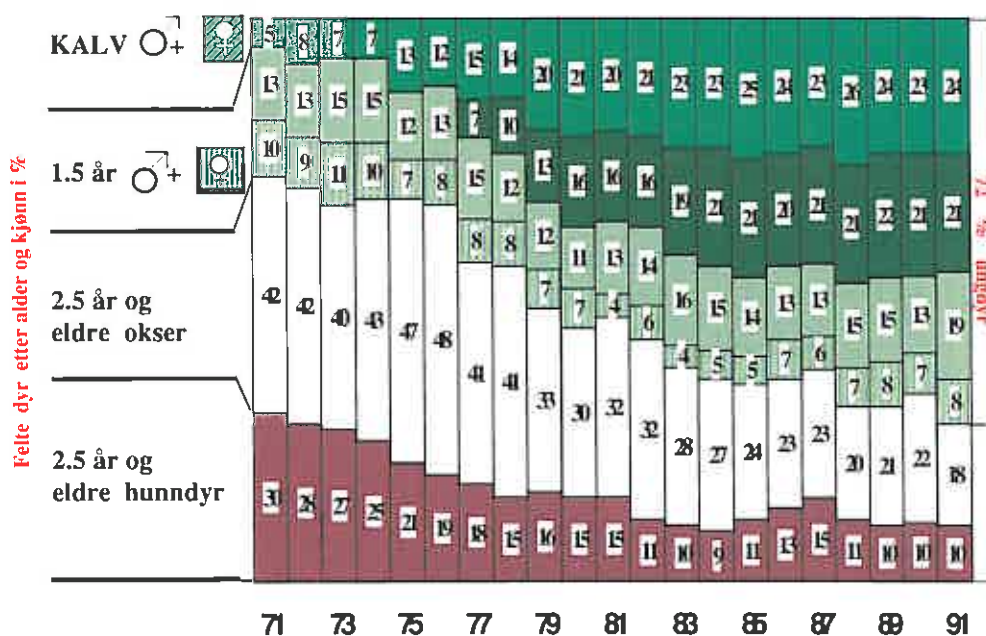

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	215	262	306	326	364	389	480	616	778	920	1023	1079	1259	1425	1592	1726	1805	1812	1848	1917	2154
Ant. tildelte dyr	479	504	529	561	610	654	743	940	1216	1333	1496	1693	1793	1971	2160	2364	2446	2505	2458	2455	2682
Fellingsprosent	45	52	58	58	59	60	65	66	64	69	68	64	70	72	74	73	74	73	75	78	80
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,8	1,0	1,3	1,5	1,6	1,7	2,0	2,3	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	3,1	3,5
% tildelt kalv	2	3	3	6	15	16	22	32	44	45	46	45	47	48	48	49	48	48	45	40	36
% tildelt eldre ku og valgfritt													16	13	18	22	23	22	27	34	39

Tallmaterialet er interessant og avslører den bevisste forvaltningspolitikk som er blitt ført. Mye har skjedd på 20 år, og den mest dramatiske endringen illustreres ved følgende fakta:

1971 : antall dyr felt: 215
 : % kalv skutt : 5
 : % ku skutt : 30

1991 : antall dyr felt: 2154
 : % kalv skutt : 45
 : % ku skutt : 10

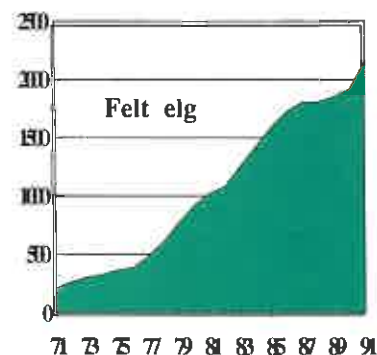
Mye av den bestandsveksten vi har opplevd de siste 20 åra har sin årsak i overnevnte faktum.

KOMMENTAR

Som tidligere påpekt har vi nå et tallmaterialet som gjør oss bedre i stand til å forvalte den ressurs som elgen utgjør. Fylkestallene ser meget bra ut og det er nok flere fylker som misunner oss en slik sammensetning og fordeling i såvel stamme som uttak. Men som du vil se når du begynner å bla i rapporten, dekker de "harmoniske" fylkestallene over en ikke ubetydelig kommunal variasjon. Det er også et interessant aspekt at en del av denne variasjonen synes korrelert med kommunenevalgene.....

De siste 20 årene har det vært arbeidet bevisst med å øke bestanden og således uttaket. Til glede for såvel grunneiere, rettighetshavere som jegere. Men vi har også sett antydninger til de problemer en voksende elgstamme kan medføre slik som skader på jord- og skogbruk og en økt ulykkesfrekvens langs vei og jernbane. De siste års milde vintre har derimot medført en drastisk reduksjon i ulempene en stor elgstamme medfører mtp andre samfunnssektorer. Det er likevel vesentlig at vi ikke fortrenger dette faktum, og hendelsene på Østlandet sist vinter bør være et tankekors for de fleste av oss.

Målet skal fortsatt være å optimalisere ressursutnyttelsen, og det er derfor nødvendig at vi kontinuerlig vurderer bestand opp mot beitetilgang og skader på andre sektorer og samtidig tar de riktige avgjørelser på rett tid. Det er bedre å sikte seg inn på en stabilisering og et rimelig høyt uttak i en rekke år framover, framfor "å tøye strikken" med en tilnærmet kollaps som mulig konsekvens.

kommune: AGDENES

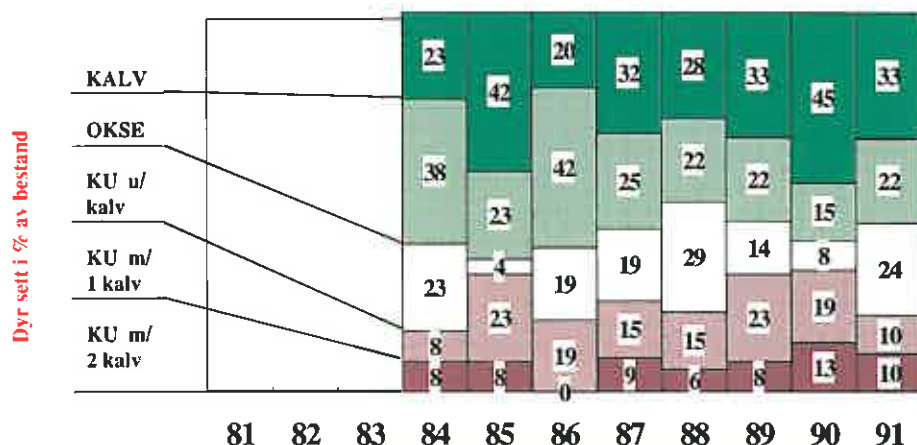
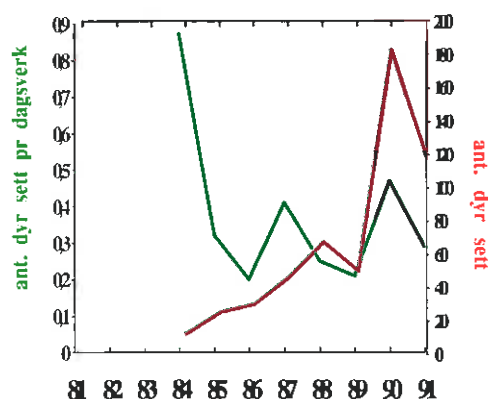
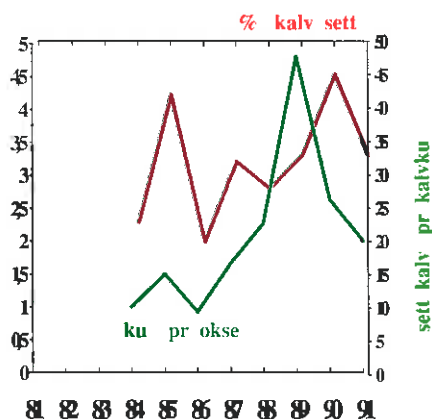
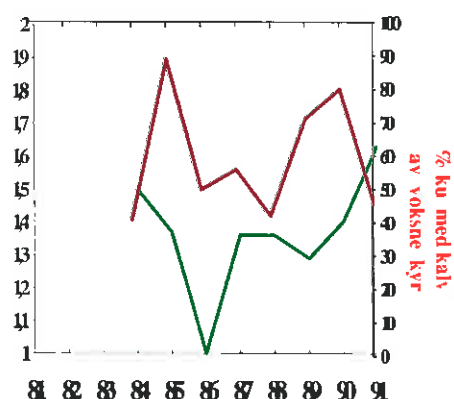
kommunenr. : 1622
 tellende areal km²: 105
 minsteareal da : 6000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald				1	4	5	6	8	6	11	10
ant kjente dyr sett				13	26	31	47	68	51	183	119
% dyr ukjent				-	7	8	8	7	7	3	2
ant jakt dager pr vald				2	3	4	4	6	7		5
kalv sett pr kalvku				1,50	1,37	1,00	1,36	1,36	1,29	1,40	1,63
ku sett pr okse				1,00	1,50	0,92	1,67	2,27	4,80	2,63	2,00
% dyr skutt/dyr sett				15	15	16	15	18	14	8	27
% kalv skutt/kalv sett				33	9	33	13	21	14	10	31
% okse skutt/okse sett				20	50	23	42	40	80	26	69
% ku skutt/ku sett				-	-	-	-	6	-	-	4
ant sett elg pr dagsverk				0,87	0,32	0,20	0,41	0,25	0,21	0,47	0,29

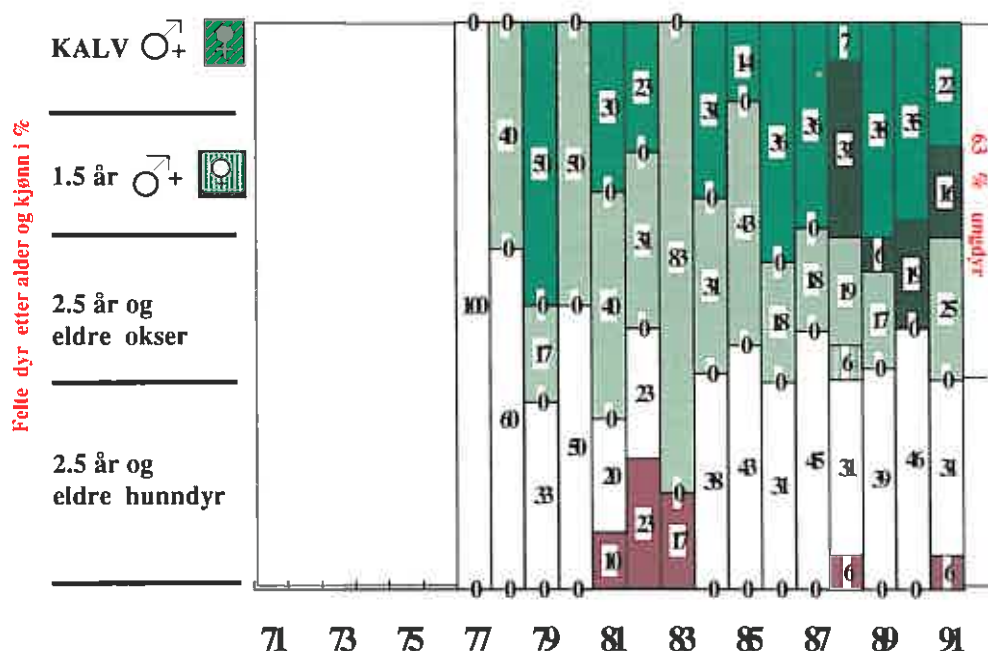
En forholdsvis ny elgkommune, med et lite, men dog økende observasjonsmateriale. Fellings-tallene viser dessuten at det sannsynligvis har tatt en tid før "sett-elg" skjemaene har blitt innarbeidet.

Kurvene viser tildels store variasjoner som også må ventes med et såpass lite materiale, og følgelig bør en også være forsiktig med for vidtrekkende tolkninger.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE**Utvikling i elgstammen****Produksjon og kjønnsforhold****Produksjon**

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr							1	5	6	8	10	13	6	13	7	13	11	16	18	26	32
Ant. tildelte dyr							5	6	12	18	19	20	16	19	19	20	23	24	28	30	38
Fellingsprosent							20	83	50	44	53	65	38	68	37	65	48	67	64	87	84
Avskyting pr 10km ² skogsmark							0,1	0,5	0,6	0,8	1,0	1,2	0,6	1,2	0,7	1,2	1,0	1,5	1,7	2,5	3,1
% tildelt kalv							-	-	50	33	37	30	13	37	42	45	43	42	50	47	40
% tildelt eldre ku og valgfritt													21	5	5	5	4		4	7	13
% tildelt i 1+2 dyrs vald													56	37	32	35	26	29	21	20	13
Minsteareal i 1000 da																9	9	9	9	9	6

Det er selvfølgelig samme forholdet her som i "sett-elg" dataene. Materialet er lite, og relative verdier med grunnlag i slikt materialet gir ofte store utslag.

Okseandelen er dominerende i uttaket, men de siste år har også ungdyrandelen nådd akseptable høyder.

Fellingsprosenten er høy og jegerne har følgelig små problemer med å ta ut det meste av kvotene.

Positiv utvikling i valdstrukturen.

TALLENES TALE

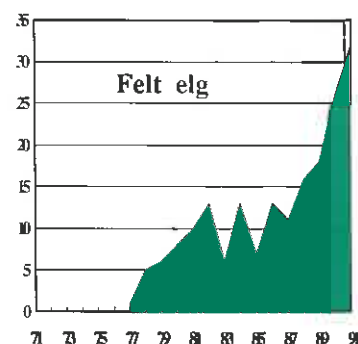
STAMMENS STØRRELSE: Lite materiale. Har vært jevnt økende, men en tilsynelatende klar tilbakegang siste år.

PRODUKSJON: Lite materiale, men tilsynelatende god.

TILDELING: Har vært god. Økning i valgfrikvoten siste år.

AVSKYTING: Variabel. Gjennomgående stor okseandel, men også akseptabel ungdyruttak siste år.

SLUTTKOMMENTAR: Lite materiale maner til forsiktighet med tolkning. En økning i valgfrikvoten på en såvidt liten bestand, kan fort få følger i form av felling av unødige stor andel produksjonsdyr. Fungerte imidlertid OK siste år.

kommune: BJUGN

kommunenr. : 1627
tellende areal km²: 117
minsteareal da : 6000

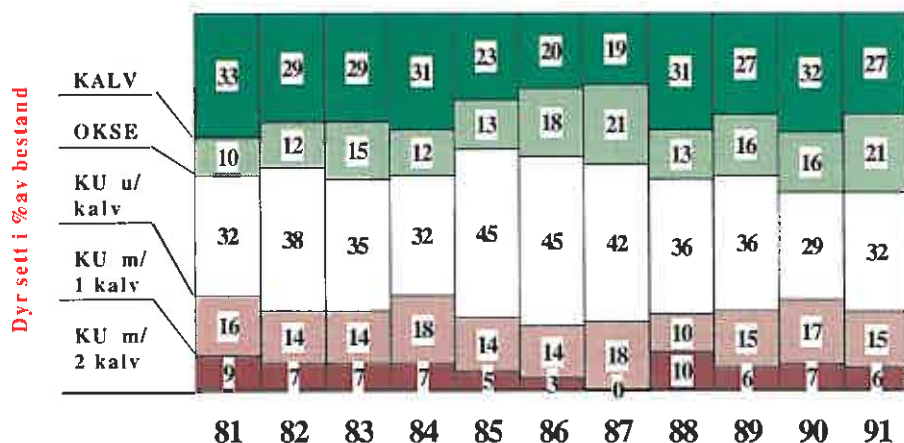
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	22	22	21	22	22	22	22	20	22	19	14
ant kjente dyr sett	459	409	407	383	227	245	230	246	274	324	368
% dyr ukjent	7	9	7	5	4	7	7	4	7	10	16
ant jakt dager pr vald	11	10	12	13	11	10	11	11	11		12
kalv sett pr kalvku	1,37	1,38	1,35	1,25	1,26	1,20	1,02	1,55	1,28	1,34	1,28
ku sett pr okse	5,65	5,02	3,88	4,62	5,00	3,45	2,82	4,15	2,45	3,39	2,55
% dyr skutt/dyr sett	11	9	10	12	14	7	9	10	8	11	11
% kalv skutt/kalv sett	9	9	12	21	26	14	16	12	11	13	22
% okse skutt/okse sett	33	29	25	23	38	9	14	24	17	29	25
% ku skutt/ku sett	8	5	4	5	4	5	4	5	4	4	5
ant sett elg pr dagsverk	0,43	0,45	0,38	0,32	0,20	0,23	0,21	0,24	0,26	0,36	0,34

Utviklingen i stammen er noe atypisk i forhold til resten av fylket, idet stammen har hatt en klar tilbakegang midt på 80-tallet. Studerer man grafene nederst på siden, ser en at disse harmonerer i forhold til overnevnte tilbakegang. En indikasjon på at "Sett-elg" datene gir et rimelig korrekt bilde av stammen.

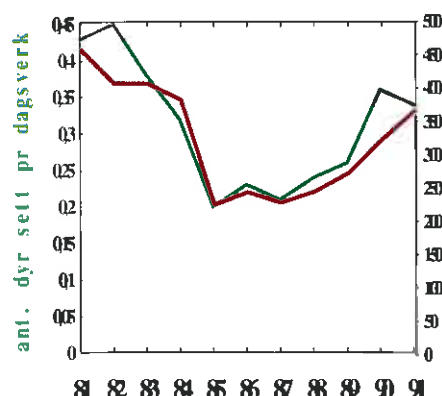
Verdien på de utvalgte bestandsparametrene er noe avvikende i forhold til fylkestallene. Særlig andelen "ku uten kalv" er gjennomgående høyere. Tvillingraten og andelen kalvkyr ligger under fylkesgjennomsnittet.

Den store andelen ku uten kalv kan være en konsekvens av en ung elgstamme i kraftig vekst, men kan også antyde noe om beitegrunnlaget.

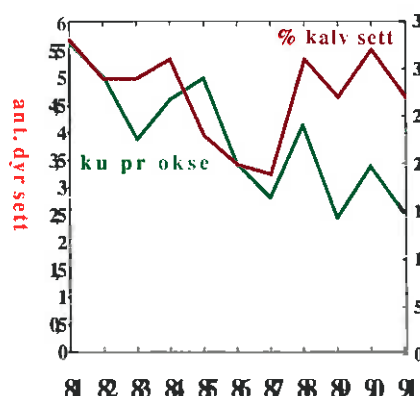

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

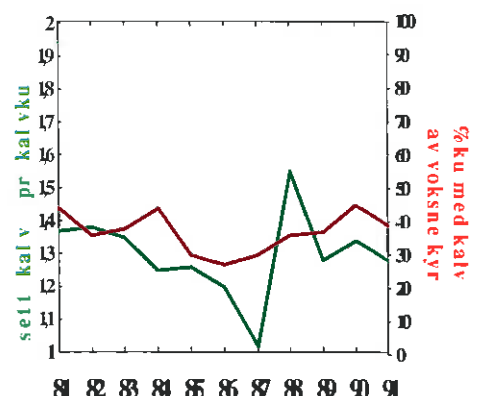
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

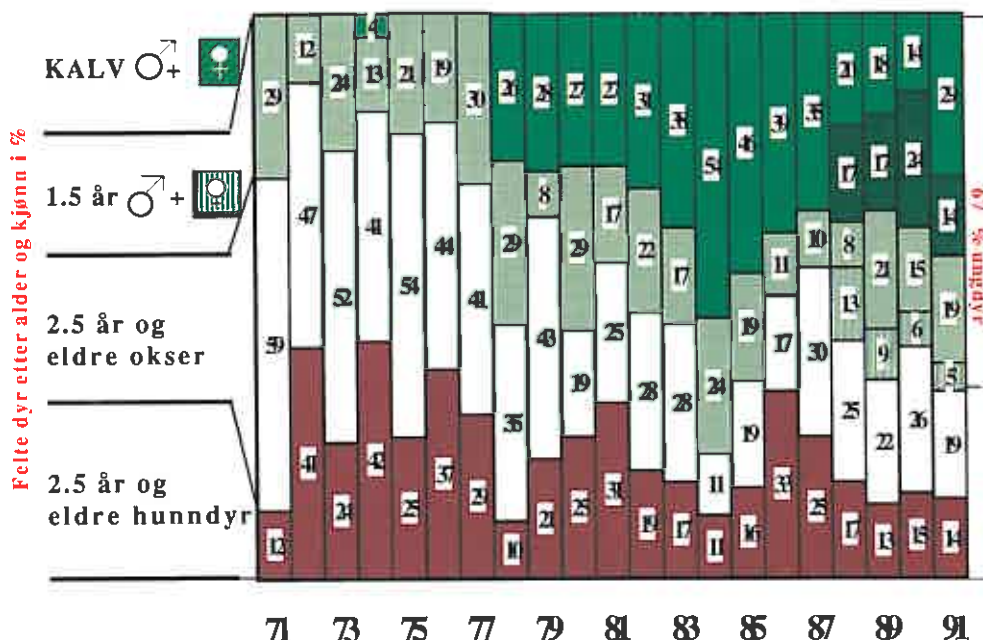

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	17	17	21	24	24	27	37	31	39	48	48	36	42	46	31	18	20	23	23	34	42
Ant. tildelte dyr	32	29	32	33	34	36	48	59	64	64	64	64	66	87	69	50	42	46	46	50	59
Fellingsprosent	53	59	66	75	71	75	77	53	61	75	75	56	64	53	45	36	48	50	50	68	71
Avskyting pr 10km ² skogsmark	1,5	1,5	1,8	2,1	2,1	2,3	3,2	2,6	3,3	4,1	4,1	3,1	3,6	3,9	2,6	1,5	1,7	2,0	2,0	2,9	3,6
% tildelt kalv								34	38	34	27	42	48	56	51	52	48	46	46	50	36
% tildelt eldre ku og valgfritt											34	22	21	13	14	30	19	22	22	24	39
% tildelt i 1+2 dyrs vold						56	35	15					15	2	9	24	21	24	24	26	15
Minsteareal i 1000 da																6	6	6	6	6	6

Med den avskytinga vi har hatt i kommunen fram til 84/85, var det ikke overraskende at stammen ble suksessivt redusert. Ikke som følge av overbeskatning, men sterk avskyting av produksjons-dyr. Viltneemnda reduserte tildelingen i 1985/86, men økte ku eller valgfri kvoten. 33 % produksjonsdyr ble skutt i 1986, vi fikk en drastisk reduksjon i tvillingraten i 1987. Etter dette har avskyting vært tilrettelagt for en økning i stammen. En stor valgfri-kote har ikke resultert i en økt ku-avskyting, men denne er likevel høy.

TALLENES TALE

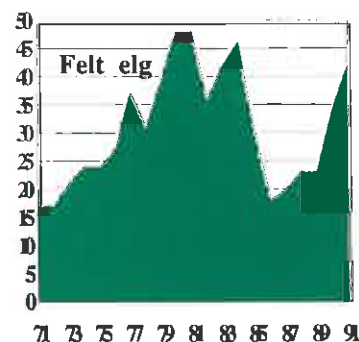
STAMMENS STØRRELSE: økende

PRODUKSJON : har vært god og økende etter 1987. Økt tvillingrate og andel kalvkyr.

TILDELING: Har variert sterkt, men en klar bedring de senere år. Økt bruk av avskytingsavtaler.

AVSKYTING: Avskytingsavtalene har fungert, men beskatningen av kyrne er fremdeles noe høy.. Kalv/ungdyr andelen er opprettholdt. Jegerne er forsiktig med å skyte kviger.

SLUTTKOMMENTAR: Forutsatt at målet er økt stamme, har tildeling/avskyting vært meget bra de siste årene. Siste års vintre har spart de tradisjonelle vinterbeitene. Foreta registreringer på disse, slik at en er forberedt dersom normalvintrene kommer tilbake. Vurder en reduksjon i minstearealet .

kommune: HEMNE

kommunenr. : 1612
 tellende areal km²: 272
 minsteareal da : 8000

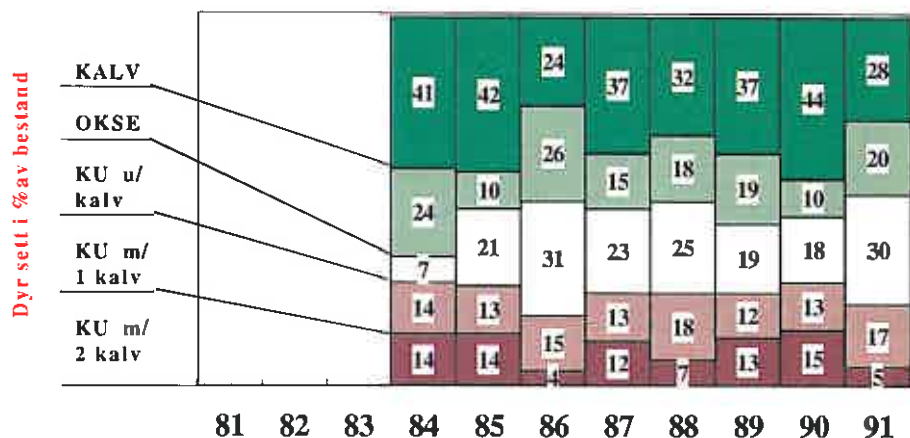
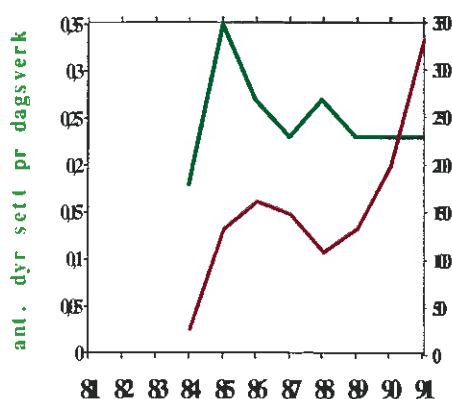
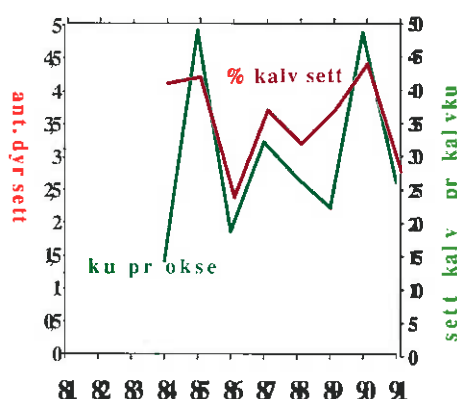
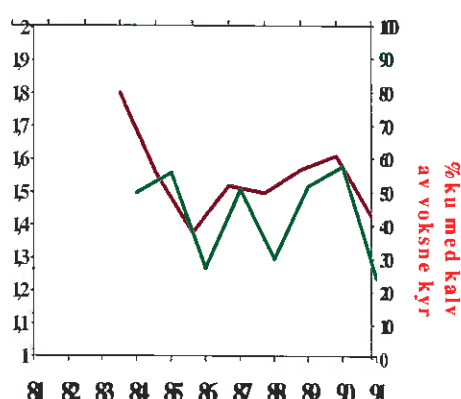
'Sett-elg' i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald				4	6	12	9	8	5	17	18
ant kjente dyr sett				29	133	162	149	109	134	199	332
% dyr ukjent				0	1	3	1	6	5	5	6
ant jaktdager pr vald				5	10	6	12	7	11		8
kalv sett pr kalvku				1,50	1,56	1,27	1,51	1,30	1,52	1,58	1,24
ku sett pr okse				1,43	4,92	1,88	3,23	2,70	2,23	4,89	2,63
% dyr skutt/dyr sett				14	8	15	13	13	11	15	13
% kalv skutt/kalv sett				8	9	26	16	14	16	20	28
% okse skutt/okse sett				43	15	28	32	40	15	56	24
% ku skutt/ku sett				0	5	4	4	2	5	2	3
ant sett elg pr dagsverk				0,18	0,35	0,27	0,23	0,27	0,23	0,23	0,23

I likhet med de andre kystkommunene, er Hemne en forholdsvis ny elgkommune. Første elgskutt i 1977, men noen bevisst forvaltning kom ikke i gang før på midten av 80-tallet. "Sett-elg" ble tatt i bruk samtidig.

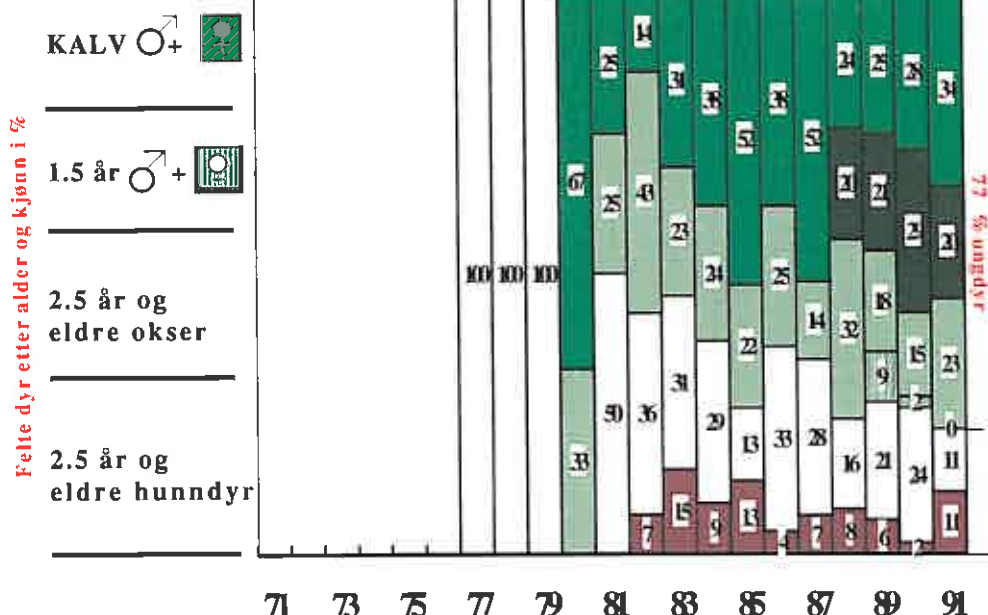
Stammen har hatt en jevn vekst, men noe har skjedd fra 1990 til -91, dersom vi skal tro tallene. Oversikten over fordelingen av sett-elg og figurene nederst på siden viser en kraftig reduksjon i produksjonen. Samtidig er totalt antall dyr sett, betydelig økt. Selv om sistnevnte størrelse ikke kan betraktes som faktisk verdi, indikerer den likevel en utvikling.

Nedgangen i produksjon er overraskende og tyder på en kvalitetsendring av stammen som kanskyldes beitetilgang. Både kvantitet og kvalitet kan være avgjørende faktorer. Endringen representerer et brudd på en utviklingstrend, og bør følges opp fra viltneemndas side.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE**Utvikling i elgstammen****Produksjon og kjønnsforhold****Produksjon**

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1981-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr							1	1	2	3	4	14	13	21	23	24	29	25	33	42	44
Ant. tilflette dyr							12	16	14	24	19	33	37	41	49	52	52	54	54	63	69
Fellingsprosent							8	6	14	13	21	42	35	51	47	46	56	46	61	67	64
Avskyting pr 10km ² skogsmark										0,1	0,1	0,5	0,5	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	1,2	1,5	1,6
% tilflette kalv								13		17	0	27	41	44	43	48	42	46	46	51	54
% tilflette eldre ku og valgfritt													8	15	14	15	12	11	11	10	9
% tilflette i 1+2 dyrs vald													46	51	38	33	29	29	31	35	23
Minsteareal i 1000 da																10	10	10	10	10	8

Ut fra en målsetting om å øke stammen, har tildeling av fellingstillatelser vært god. Produksjonsdyra er forsøkt spart og uttaket er i første rekke lagt på ungdya. Stammen skulle således ha et godt produksjonspotensiale. Avskytingen isolert sett er således god, men sammenholdt med sett-elg dataene, kan det tyde på at uttaket burde ha vært høyere. En reduksjon av minstearelet fra 1990 til 91, ga bare en beskjeden kvoteøkning.

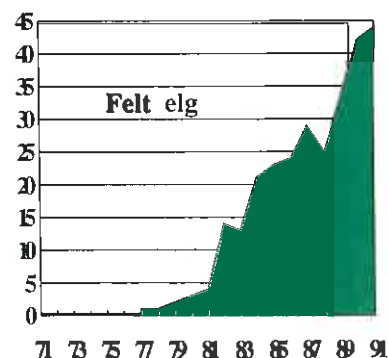
TALLENES TALE

STAMMENS STØRRELSE: økende

PRODUKSJON: Har vært tildels meget god fram til 1990, men en drastisk reduksjon fram til 1991.

AVSKYTING: Ingen eller svært beskjeden bruk av avskytingsavtaler/ driftsplaner. Beskatning er i første rekke lagt på ungdyrsegmentet. I 1991 tilsvarte dette 77% ungdyr. Totaluttaket burde sannsynligvis ha vært høyere.

SLUTTKOMMENTAR: Produksjonsnedgangen fra 90 til 91 påkriver oppmerksomhet. Var det spesielle forhold den aktuelle vinteren, eller er det andre spesielle grunner som kan forklare nedgangen. Hvis ikke, tyder tallene på en bestand som som kan være i ubalanse med beitetilbud. Beiterregistreringer må foretas, og kvotene vurderes økt. (ytterligere reduksjon i minsteareal) Viktig at neste års data innsamling gjøres nøye

kommune: HOLTÅLEN

kommunenr. : 1644
tellende areal km²: 211
minsteareal da : 8500

"Sett-elg" i perioden 1981-91

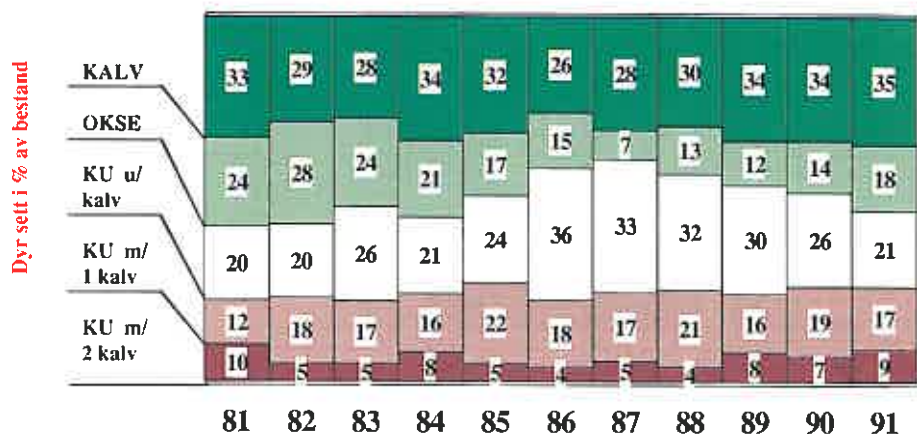
% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	11	11	12	12	13	13	13	13	13	13	13
ant kjente dyr sett	177	263	306	288	303	266	311	259	301	318	433
% dyr ukjent	4	8	11	12	11	12	7	11	5	12	8
ant jakt dager pr vald	10	15	16	16	22	14	20	20	14		12
kalv sett pr kalvku	1,51	1,26	1,25	1,46	1,19	1,19	1,29	1,22	1,35	1,29	1,34
ku sett pr okse	1,74	1,58	2,01	2,15	2,98	3,78	3,29	4,45	4,58	3,87	2,56
% dyr skutt/dyr sett	20	14	20	22	19	18	14	14	10	11	9
% kalv skutt/kalv sett	25	22	37	29	32	31	23	27	15	15	12
% okse skutt/okse sett	44	28	34	40	42	49	37	39	36	42	26
% ku skutt/ku sett	3	1	2	9	2	4	3	2	1	3	1
ant sett elg pr dagsverk	0,26	0,30	0,25	0,23	0,25	0,18	0,20	0,17	0,25	0,28	0,36

Kommunen har hatt en stabil bestand de siste 10 årene, men med en markert økning fra 90 til 91. Både antall dyr sett og ikke minst den relative verdien "antall dyr pr dagsverk" viser en markert økning.

Et annet karakteristisk trekk er den store andelen ku uten kalv. Forholdet har riktignok normalisert seg de siste årene, men har vært uvanlig høyt gjennom hele 80-tallet.

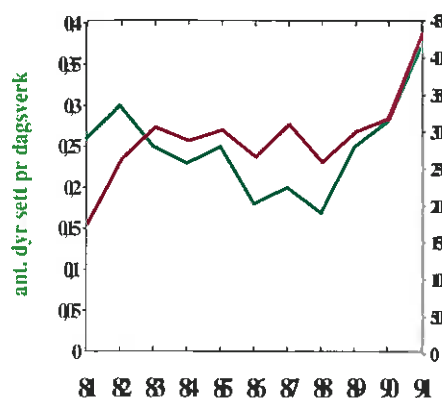
Andelen kalvkyr har vært meget stabilt, mens okseandelen har svingt gjennom perioden. Stor andel ku uten kalv, kan antyde dyr med kondisjon under middels, som igjen fører oppmerksomheten mot beitegrunnet.

Variasjonen i ku/okse-forholdet har ikke påvirket kalveproduksjonen

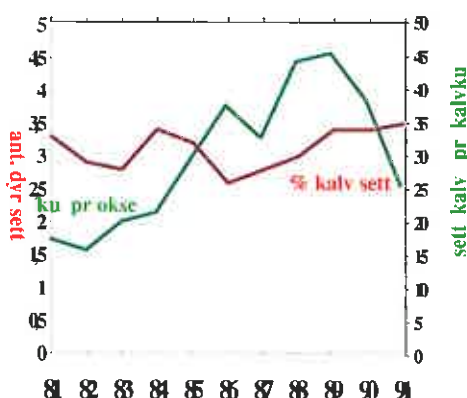

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

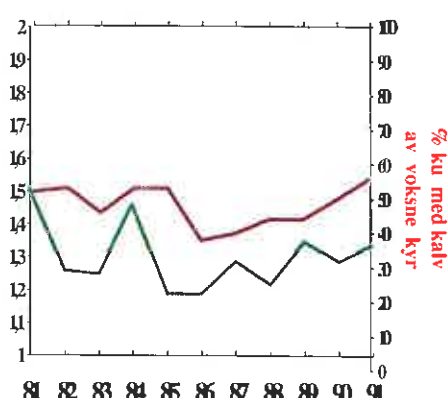
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

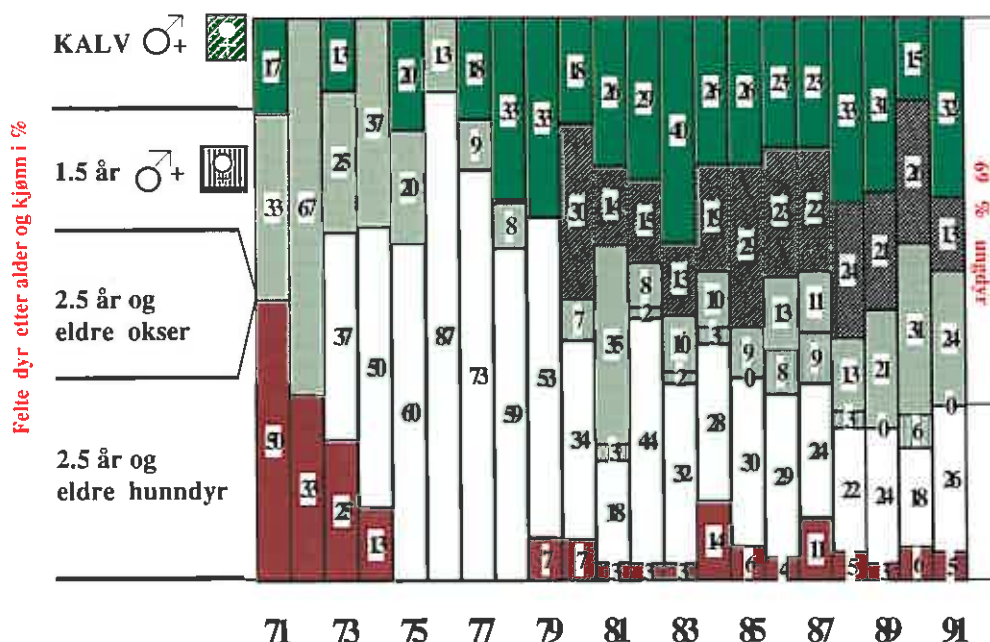

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	6	3	8	8	5	8	11	12	15	27	37	41	60	64	56	48	45	37	29	34	38
Ant. tilfekte dyr	16	16	17	16	15	19	20	23	26	35	43	58	80	87	73	67	58	57	43	43	46
Fellingsprosent	38	19	47	50	33	42	55	52	58	77	86	71	75	74	77	72	78	65	67	79	82
Avskyting pr. 10km² skogsmark	0,3	0,1	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7	1,3	1,7	1,9	2,8	3,0	2,6	2,3	2,1	1,7	1,4	1,6	1,8
% tilfekt kalv					13	37	30	30	42	49	47	53	58	53	55	51	45	49	44	47	41
% tilfekt eldre ku og valgfritt													8	10	7	9	21	12	14	19	15
% tilfekt i 1+2 dyrs vald					80	84	70	39	42	23			3	2	5	12	15	16	33	28	17
Minsteareal i 1000 da																5	7	7	8/5	8/5	8,5

Figuren viser at "stor-oksene" har vært ettertraktet vilt gjennom hele 70-tallet. Viltneemndas tildeling endret drastisk karakter fra tidlig på 80-tallet. Etter dette har avskyting vært innrettet på økning i stammen, men uten at dette har skjedd. Ikke før i 1991 fikk en den økningen som utfra avskytingen burde ha kommet tidligere.

Viltneemnda har meget god kontroll med avskytinga gjennom kontroll av samtlige dyr skutt. Vekten på 1.5 åringene ligger stort sett under den vekten som har vist seg "nødvendig" for å komme i brunst.

TALLENES TALE

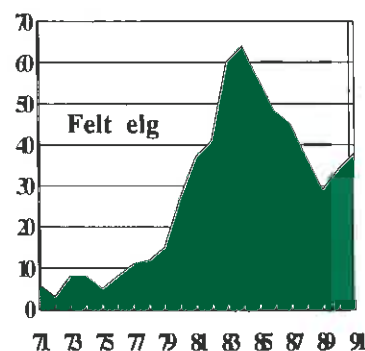
STAMMENS STØRRELSE: Stabil gjennom hele 80-tallet. Markert økning fra 1990 til 91.

PRODUKSJON: Lavere enn forventet. Stammens sammensetning burde tilsi større produksjon.

TILDELING: Meget bra gjennom 80-tallet. Liten bruk av avskytingsavtaler/driftsplaner.

AVSKYTING: Meget god med tanke på økt stamme.

SLUTTKOMMENTAR: På tross av en god håndtering fra såvel viltneemnda som jegere, har ikke stammen økt før i 1991. Hvor og hvorledes er vinterbeitene. Inn/utvandring? Irregulær avgang kan være en mulig årsak. En forsiktig økning av kvotene bør vurderes.

kommune: KLÆBU

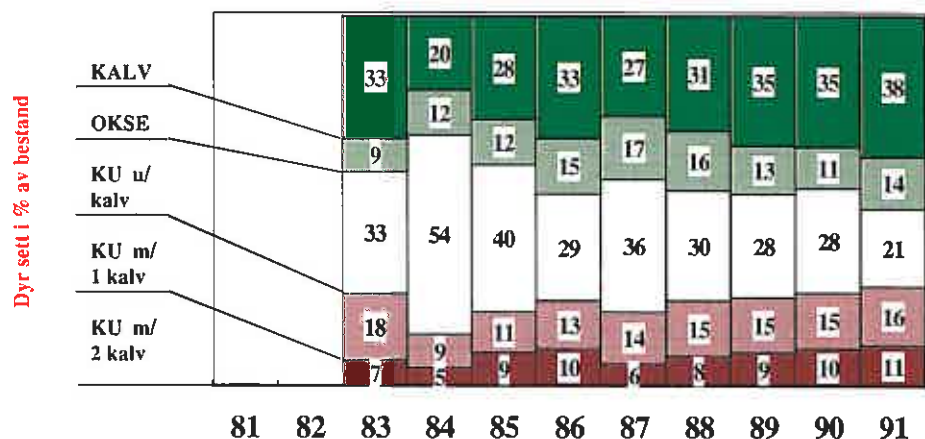
kommunenr. : 1662
 tellende areal km²: 120
 minsteareal da : 2000 / 4000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald			8	9	10	12	12	12	12	14	14
ant kjente dyr sett			165	218	195	245	199	176	245	314	274
% dyr ukjent			9	9	12	7	7	7	7	8	6
ant jaktdager pr vald			13	12	10	13	13	13	12		10
kalv sett pr kalvku			1,34	1,34	1,42	1,43	1,35	1,38	1,42	1,40	1,43
ku sett pr okse			6,33	5,73	4,87	3,46	3,39	3,32	4,06	4,70	3,32
% dyr skutt/dyr sett			19	14	21	19	22	20	20	17	22
% kalv skutt/kalv sett			31	21	41	30	39	31	29	24	32
% okse skutt/okse sett			60	54	42	38	61	50	56	58	73
% ku skutt/ku sett			5	5	8	7	3	4	5	6	2
ant sett elg pr dagsverk			0,30	0,35	0,41	0,31	0,27	0,29	0,28	0,34	0,35

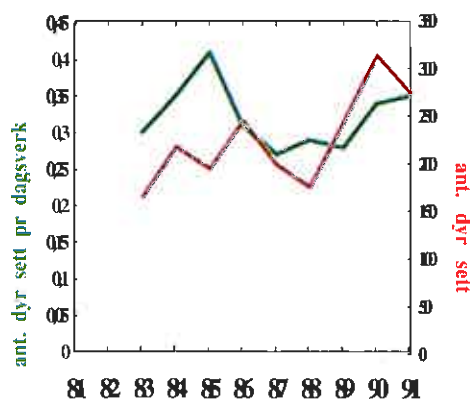
Utviklinga i stammen har i grove trekk vist en jevn økning, dog med flere mindre variasjoner gjennom hele perioden. Dessuten har sammensetninga av stammen vist store variasjoner. Blant annet kjønnsforholdet har variert sterkt, men har stabilisert seg noe de seneste årene.

Andelen "ku uten kalv" har vært uvanlig høyt gjennom hele 80-tallet, mens tvillingraten har vært meget stabil og lik fylkes gjennomsnittet. Ut fra figurene nederst på siden er det således en tilsynelatende sammenheng mellom det skjeve kjønnsforholdet og andelen "ku uten kalv".

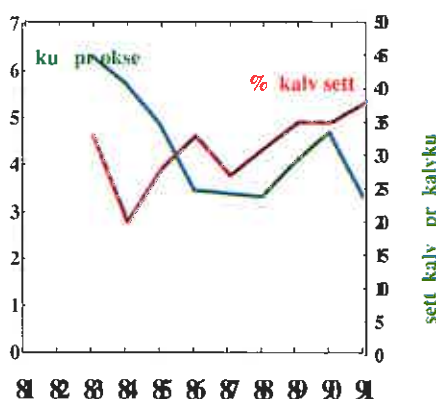

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

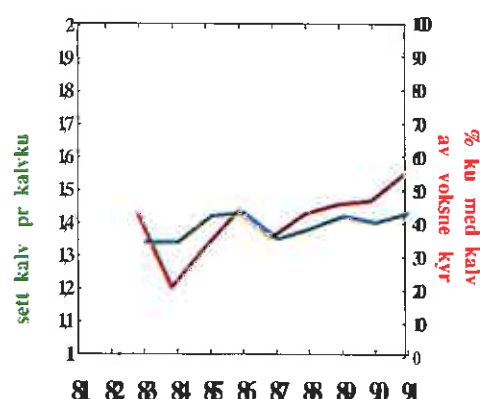
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

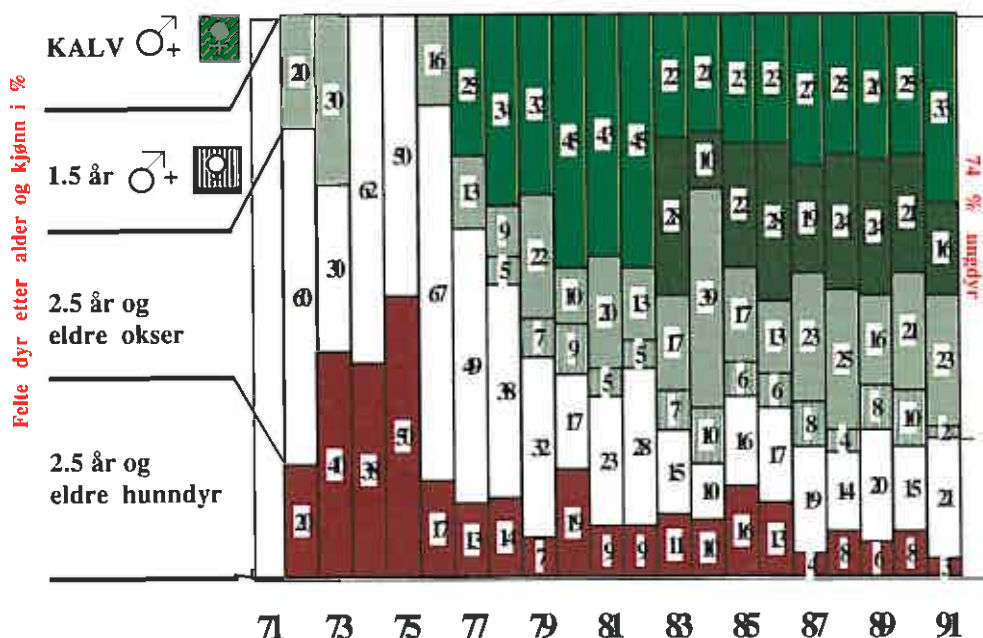

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr		5	10	8	10	6	8	21	28	42	44	55	46	39	51	53	48	51	50	52	61
Ant. tildelte dyr		17	18	18	19	18	18	29	39	57	74	95	94	76	72	75	67	63	71	71	69
Fellingsprosent		29	56	44	53	33	44	72	72	74	59	58	49	51	71	71	72	81	70	73	88
Avskyting pr. 10km ² skogsmark		0,4	0,8	0,6	0,8	0,5	0,6	1,8	2,3	3,5	3,7	4,6	3,8	3,2	4,3	4,4	4,0	4,3	4,2	4,3	5,0
% tildelt kalv							22	38	49	46	47	49	51	50	47	56	55	48	44	38	41
% tildelt eldre ku og valgfritt													14	17	25	21	12	17	30	32	25
% tildelt i 1+2: dyrs vald					84	78	10	38	10				2	4	3	8	6	6	6	6	6
Minstreareal i 1000 da																2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4

Det mest i øynefallende trekk ved avskytingen, er den store andelen eldre okse i uttaket, særlig gjennom 70-tallet. Uttaket av hunndyr var også svært stor, og følgelig også produksjonen. Straks produksjonsdyra ble spart, økte veksten i stammen, og beskatninga ble endret til fordel for stort uttak kalv og ungdyr.

Uttaket av eldre okser har stabilisert seg de seneste årene, og motsvarer fylkesnittet.

TALLENES TALE

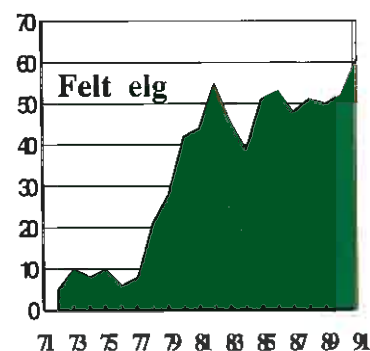
STAMMENS STØRRELSE: I store trekk jevnt økende, men variasjoner gjennom perioden. Den relative indeksen antyder en klar vekst de siste to årene.

PRODUKSJON: Andelen "ku uten kalv" har gradvis blitt redusert, og dagens produksjonspotensiale er stort.

TILDELING: Feilslått tidlig i perioden, men meget bra de senere årene. Økt bruk av avskytingsavtaler/valgfrie dyr de seneste årene.

AVSKYTING: De seneste årene meget bra mht en økning i stammen. Overgang til bruk av avskytingsavtaler har fungert bra.

SLUTTKOMMENTAR: Den tidligere store andelen "ku uten kalv" peker på behovet for beiteundersøkelser. Er stammen stor nok? Siste års vintre kan være årsak til den positive utvikling de senere år. Siste års avskyting øker produksjonspotensialet. Kvotene bør økes.

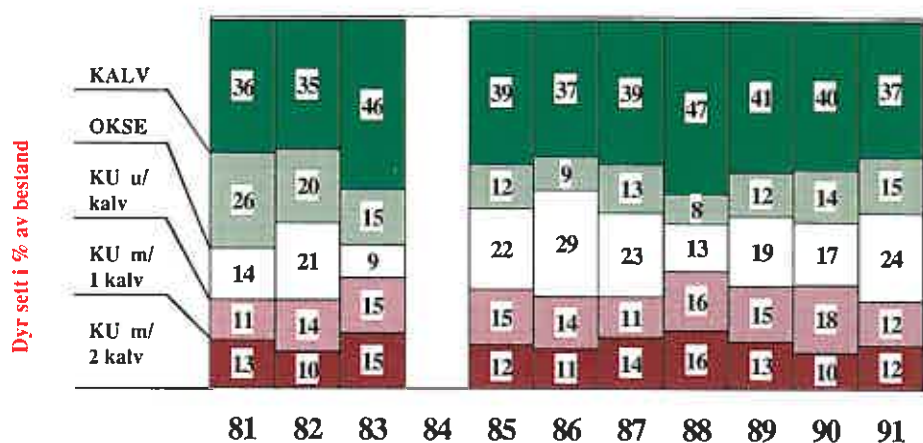
kommune: MALVIK

kommunenr : 1663
 tellende areal km : 131
 minsteareal i da : 3000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	5	4	5	1	3	3	3	3	3	4	4
ant kjente dyr sett	70	112	123	4	156	131	172	218	214	240	350
% dyr ukjent	6	9	7	0	9	4	1	6	3	4	7
ant jakt dager pr vald	10	10	13	7	20	17	15	31	18		12
kalv sett pr kalvku	1,47	1,44	1,54	0	1,49	1,45	1,60	1,48	1,48	1,41	1,57
ku sett pr okse	1,50	2,32	2,67	3,00	4,00	5,92	3,57	5,44	4,00	3,28	3,16
% dyr skutt/dyr sett	2,9	2,0	2,0	2,5	2,2	2,1	2,6	1,9	1,9	1,8	1,8
% kalv skutt/kalv sett	2,8	2,8	2,3	0	3,1	2,7	3,4	2,6	2,3	2,3	2,5
% okse skutt/okse sett	5,6	3,6	5,0	0	4,7	7,5	4,4	5,6	4,8	3,8	5,5
% ku skutt/ku sett	1,1	6	4	3,3	8	9	1,3	6	9	9	3
ant sett elg pr dagsverk	0,21	0,42	0,34	0,08	0,33	0,33	0,32	0,42	0,38	0,48	0,45

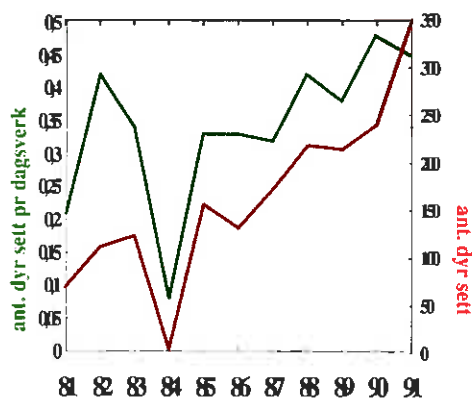
Tabellen og figuren er entydig. Stammen er i betydelig vekst. Tvillingraten er høy, andelen "ku uten kalv" er beskjeden selv om den viser en klar økning siste år. Kan være et tegn på redusert kondisjon i stammen og følgelig en ubalanse i forhold til beitet. Skal likevel være forsiktig med å trekke for vidtrekkende konklusjoner basert på ett år.

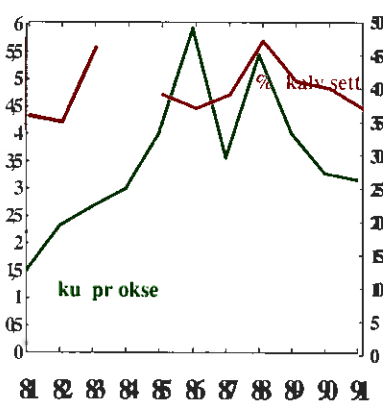
Kjønnsforholdet har variert, men stabilisert seg de seneste årene og ligger like over fylkesgjennomsnittet. Andelen "ku med tvillingkalv" er blant de høyeste i fylket, likeså andelen observert kalv.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

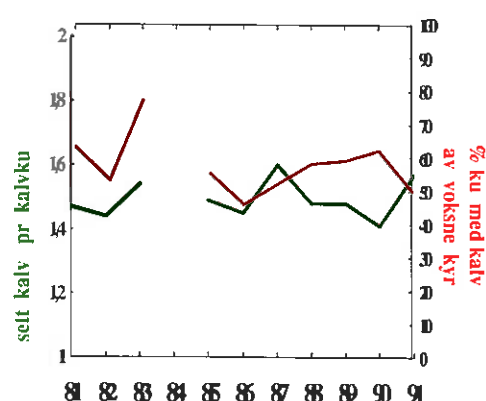
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

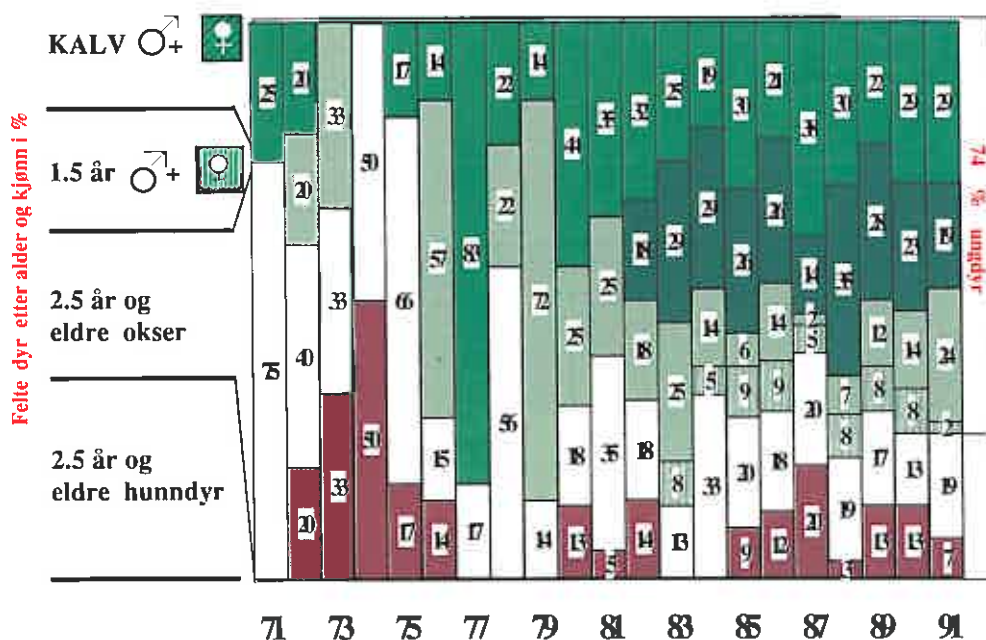

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	4	5	6	2	6	7	6	9	7	16	20	22	24	21	34	34	44	40	40	48	62
Ant. tildelte dyr	8	7	8	9	9	9	10	12	19	19	23	23	26	27	36	39	47	47	47	50	65
Fellingsprosent	50	71	75	22	67	78	60	75	37	84	87	96	92	78	94	87	94	85	85	88	95
Avskyting pr. 10km ² skogsmark	0,3	0,4	0,5	0,2	0,5	0,5	0,5	0,7	0,5	1,2	1,5	1,7	1,8	1,6	2,6	2,6	3,4	3,1	3,1	3,6	4,7
% tildelt kalv					33	22	40	33	53	47	43	48	50	48	47	49	49	51	51	48	51
% tildelt eldre ku og valgfritt													8	7	14	20	30	28	28	28	17
% tildelt i 1+2 dyrs vald					11	44	20	17												4	3
Minsteareal i 1000 da															5	5	5	5	5	5	3

Tabellen gjenspeiler "sett-elg" skjemaet, idet antall felte dyr øker jevnt gjennom hele perioden. Men uttaket burde sannsynligvis ha vært vesentlig høyere. Fellingsprosenten har de seneste årene vært omtrent 90%, noe som peker på at det er rimelig greit å ta ut tildelt kvote.

Uttaket de siste årene har vært omlag 75% ungdyr, derav ca 50% kalv. En avskytingspolitikk lagt opp mot kraftig vekst i stammen. Hunndyrsegmentet er spart og produksjonspotensialet, forutsatt beitetilgang, er meget stort.

TALLENES TALE

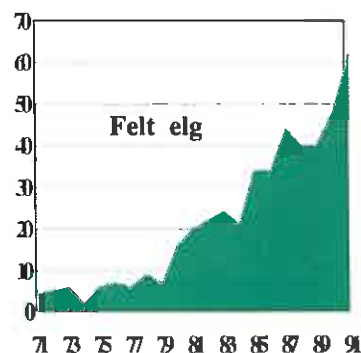
STAMMENS STØRRELSE: kraftig vekst

PRODUKSJON: Stammen har en meget høy produksjon, godt over fylkesgjennomsnittet. Lite uttak av hunndyr gir et betydelig produksjonspotensiale.

TILDELING: Innrettet mot en økning i stammen, og har vært meget bra mht rettet avskyting. Kvotene kunne ha vært økt allerede for 8-10 år siden.

AVSKYTING: Meget bra.

SLUTTKOMMENTAR: Stammen har vært i kontinuerlig vekst de siste 15 årene, og med en aksellerert vekst siden 88/89. Minstearealet ble redusert siste år, men kvotene bør økes ytterligere. Veksten har vært vesentlig større enn uttaket, og stammen bør underlegges bedre kontroll. Siste års økning i "ku uten kalv" kan være et indisium på ubalanse i beiten, men reflekterer også en høy andel 1.5-åringer. Beskjedent uttak av 1.5 års kyr øker produksjonspotensialet ytterligere.

kommune: MELDAL

kommunenr. : 1636
 tellende areal km²: 287
 minsteareal da : 1500 / 2500

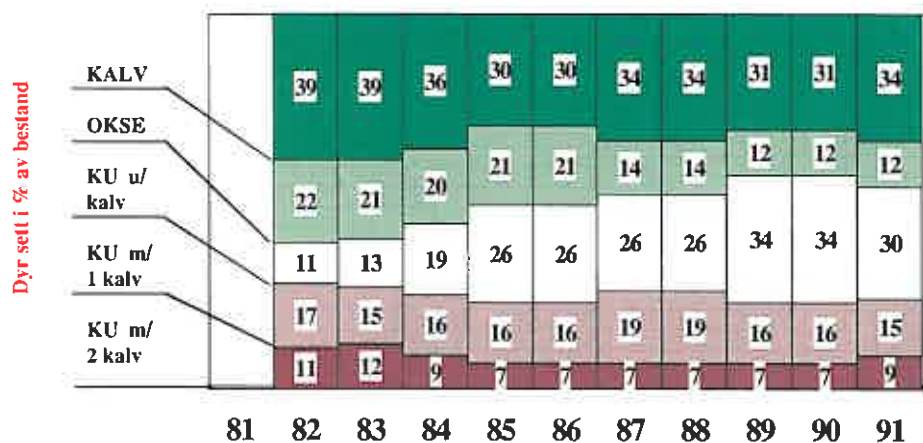
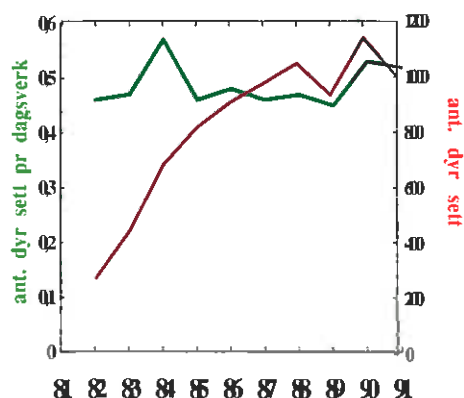
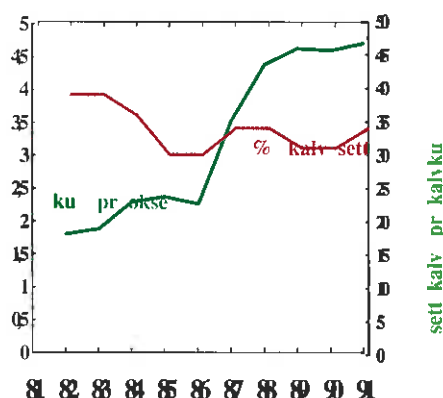
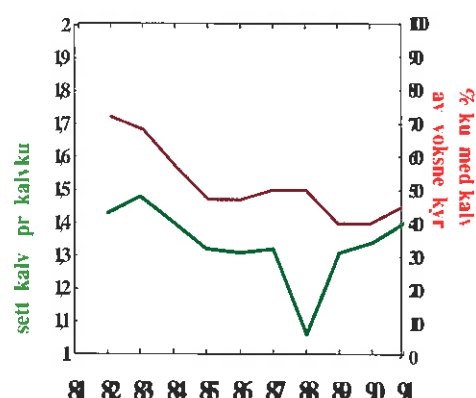
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald		10	12	15	12	14	14	16	15	15	15
ant kjente dyr sett		277	447	683	817	907	975	1047	933	1139	1000
% dyr ukjent		6	9	9	6	6	5	11	6	7	7
ant jaktdager pr vald		7	10	15	19	12	15	16	14		13
kalv sett pr kalvku		1,43	1,48	1,40	1,32	1,31	1,32	1,06	1,31	1,34	1,40
ku sett pr okse		1,80	1,89	2,02	2,38	2,26	3,52	4,38	4,62	4,59	4,70
% dyr skutt/dyr sett		15	16	17	20	20	20	20	19	17	20
% kalv skutt/kalv sett		15	17	25	35	34	30	33	39	36	40
% okse skutt/okse sett		32	31	29	29	34	46	36	38	40	51
% ku skutt/ku sett		7	8	5	7	5	5	5	4	3	4
ant sett elg pr dagsverk		0,46	0,47	0,57	0,46	0,48	0,46	0,47	0,45	0,53	0,52

Kommunen er blant de største elgkommunene i fylket, og stammen har vært i kontinuerlig vekst særlig det siste 10-året.

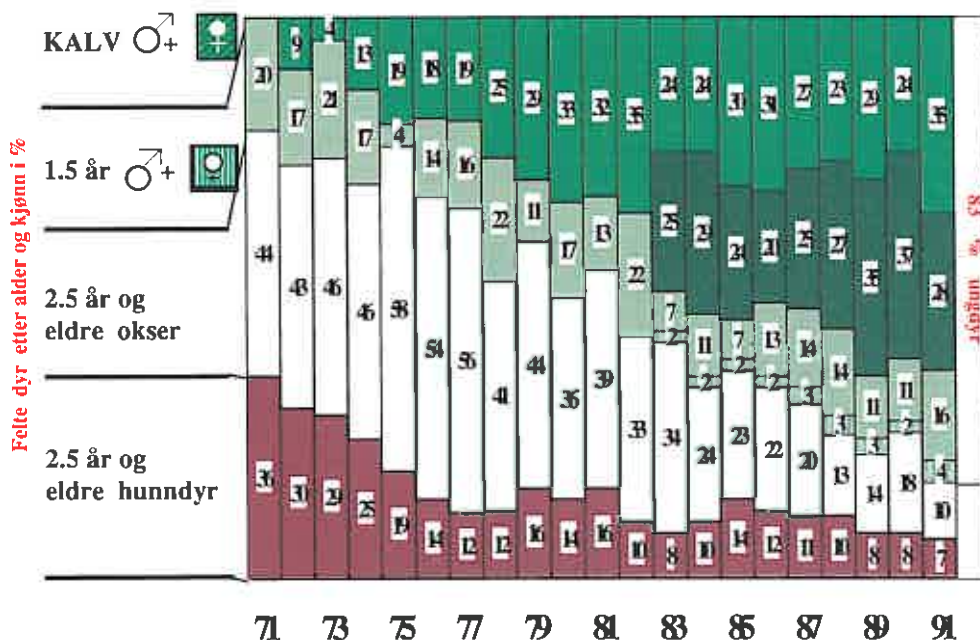
Det er imidlertid verdt å legge merke til den klare økningen i "andelen ku uten kalv". Sammenholder vi sett-elg skjemaet med "felt-elg", ser en at uttaket av 1.5 årig ku har vært svært liten. Med tilstrekkelig beitetilbud burde dette gitt seg utslag i økt produksjon og andelen ku uten kalv burde ikke ha vært så stor som tallene viser.

Kjønnsforholdet er i sterk grad dreid til fordel for hunndyr som også burde gjenspeiles i produksjonstallene. Dette har ikke skjedd, snarere tvert imot. Figuren nederst på siden viser en reell reduksjon i stammens produksjon.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE**Utvikling i elgstammen****Produksjon og kjønnsforhold****Produksjon**

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	25	23	28	24	27	28	32	51	62	66	75	79	106	129	179	184	184	205	188	190	202
Ant. tildelte dyr	36	42	42	43	43	42	42	59	79	81	86	91	110	142	197	209	204	238	247	234	229
Fellingsprosent	69	55	67	57	63	67	76	86	78	81	87	87	96	91	91	88	90	86	78	81	88
Avskyting pr 10km² skogsmark	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	1,0	1,1	1,8	2,2	2,3	2,6	2,8	3,7	4,5	6,2	6,4	6,4	7,1	6,6	6,6	7,0
% tildelt kalv				14	26	24	17	29	30	33	36	37	48	51	52	52	52	62	66	66	62
% tildelt eldre ku og valgfritt													12	11	15	14	15	13	10	10	11
% tildelt 1-192 dyrs veld							33	19	3	0	0	0	1	1	3	3	3	2	3	1	2
Minsteareal i 1000 da																2/3	2/3	1,5/2,5	1,5/2,5	1,5/2,5	1,5/2,5

Utviklingen i avskytingsstatistikken er sammenfallende med trenden forøvrig i fylket. Fra å ha vært dominert av voksne kyr og okser, er uttaket dreid over på ungdyrsegmentet. Siste år utgjorde dette 83%.

Uttaket av hunndyr har vært lavt gjennom de siste 10 år. Andelen hunndyr 1.5 år og eldre har utgjort ca 10%, og dette gir naturlig nok et betydelig produksjonspotensiale. Men produksjonen har vært mindre enn forventet. Høy fellingsprosent viser at jegerne har små problemer med å ta ut tildelt kvote.

TALLENES TALE

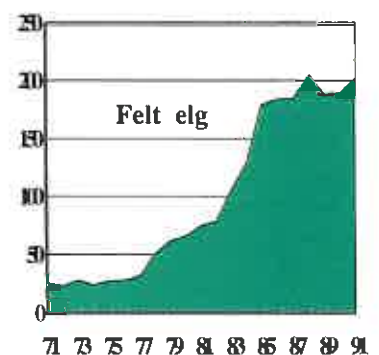
STAMMENS STØRRELSE: Har vært jevnt økende, men mindre enn forventet.

PRODUKSJON: Produksjonspotensialet har vært høyere enn faktisk produksjon. Stammens størrelse høyere enn områdets bæreevne?

TILDELING: Kjønn og aldersfordeling meget bra, kvotene sannsynligvis for små.

AVSKYTING: Meget bra.

SLUTTKOMMENTAR: Meldal er en av de kommunene som har gjennomført systematiske beiterregistreringer. Disse bekrefter i stor grad den reduserte produksjonen. Flere steder i kommunen er vinterbeitet overbelastet, og selv ikke siste års milde vintre har klart å kompensere beitetilbudet. Det er med andre ord flere tegn som tyder på at dagens nivå av elgstammen er for høyt, og at den følgelig bør reduseres.

kommune: MELHUS

kommunenr. : 1653
tellende areal km²: 423
minsteareal da : 2000 / 4000

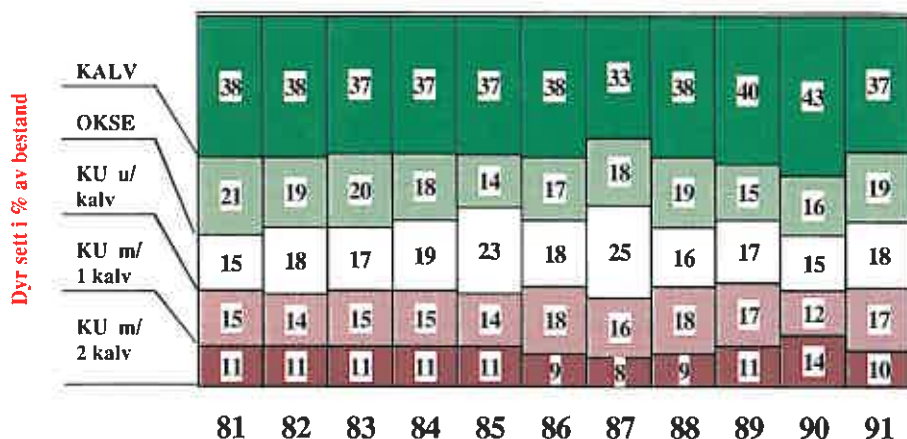
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	18	18	21	20	22	22	25	25	23	25	25
ant kjente dyr sett	399	357	545	588	735	697	693	706	663	828	783
% dyr ukjent	17	12	8	8	7	6	9	10	6	5	8
ant jakt dager pr vald	12	14	10	12	14	11	14	14	16		11
kalv sett pr kalvku	1,47	1,51	1,44	1,44	1,47	1,39	1,40	1,40	1,42	1,62	1,40
ku sett pr okse	1,93	2,23	2,14	2,55	3,48	2,76	2,73	2,29	2,97	2,67	2,30
% dyr skutt/dyr sett	22	23	16	18	18	20	21	21	20	18	20
% kalv skutt/kalv sett	22	18	12	14	17	20	21	21	20	18	21
% okse skutt/okse sett	39	42	39	42	47	45	48	47	49	51	43
% ku skutt/ku sett	13	19	10	11	10	11	11	12	14	12	14
ant sett elg pr dagsverk	0,25	0,22	0,35	0,32	0,28	0,32	0,28	0,30	0,30	0,33	0,31

Stammen har vært i jevn økning gjennom 80-tallet med en viss stabilisering mot slutten av tiåret, for igjen å vise en økning de siste 2-3 årene.

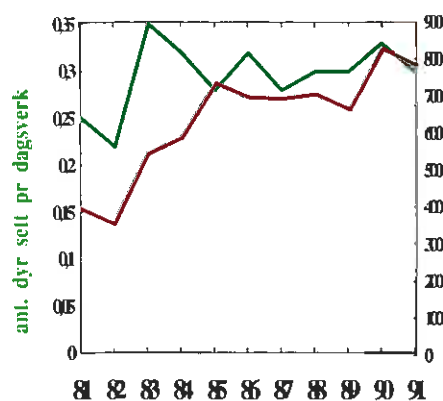
Produksjonsforholdene er meget gode og over gjennomsnittsverdiene for fylket.

Alle aktuelle parametre viser en jevn og sammenfallende variasjon uten de dramatiske endringer. Stammen ser ut til å være under kontroll, men har et betydelig produksjonspotensiale som påaktes.

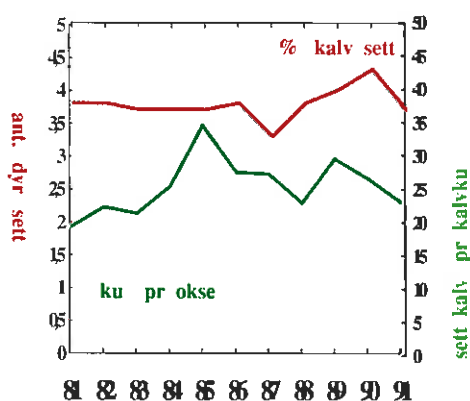

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

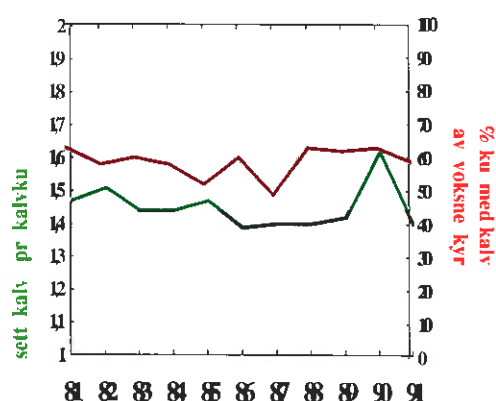
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

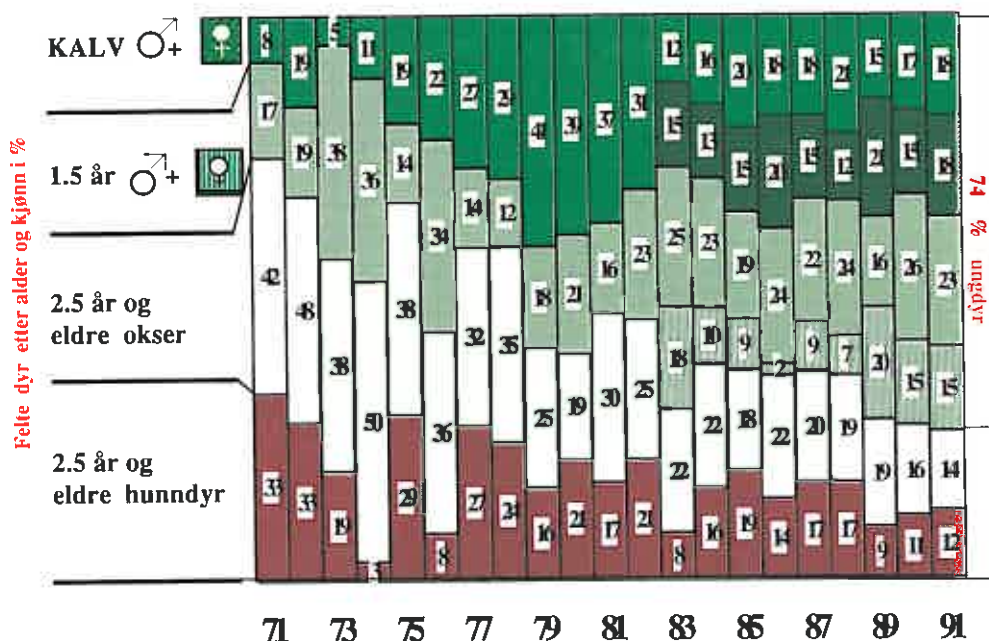

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skatte dyr	12	21	21	36	42	36	37	89	108	110	110	96	97	113	124	136	144	147	145	150	159
Ant. tildelte dyr	27	33	36	46	62	65	68	112	181	171	168	146	134	143	151	162	192	180	176	179	190
Fellingsprosent	44	64	58	78	68	55	54	79	60	64	65	66	72	79	82	84	75	82	82	84	84
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,2	0,5	0,5	0,9	1,0	0,9	0,9	2,1	2,5	2,6	2,6	2,3	2,3	2,7	2,9	3,2	3,4	3,5	3,4	3,5	3,7
% tildelt kalv	4			15	24	32	35	38	38	56	50	43	38	35	37	40	42	36	34	34	33
% tildelt eldre ku og valgritt													24	22	30	28	24	28	31	32	29
% tildelt 1-2 års vald						29	28						4	6	8	7	5	4	4	6	4
Minsteareal i 1000 da																2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4

Kommunen er blant de som ligger lavest på fylkeslista over uttak av kalv, men samtidig blant de høyeste når det gjelder avskytingen av 1.5 åringer. Totalbeskatningen av ungdyrsegmentet blir dermed likevel tilfredsstillende.

Avskytingen av produksjonsdyr har vært høyere enn fylkesgjennomsnittet, og produksjonspotensialet kunne ha vært bedre ivarettatt og istedet kompensert med økte kvoter.

TALLENES TALE

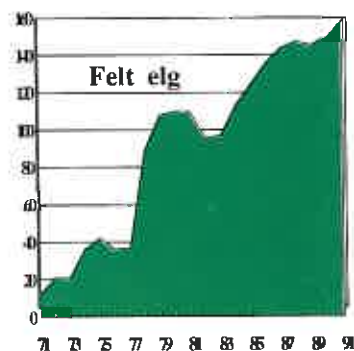
STAMMENS STØRRELSE: økende

PRODUKSJON: meget stor, og har potensiale for mere.

TILDELING: Gjennomsnittlig høyere tildeling av produksjonsdyr enn ellers i fylket.

AVSKYTING: God sålenge avskytingsavtalene/driftsplanene fungerer som i dag.

SLUTTKOMMENTAR: For bedre å ivareta produksjonspotensialet bør avskytingen dreies noe og kvotene økes. En jevn kvoteøkning de seneste år har skjedd ved bruk av Hjorteviltforskriftens § 11. Minstearealet bør endres. Hvorledes er vinterbeitene?

kommune: M. GAULDAL

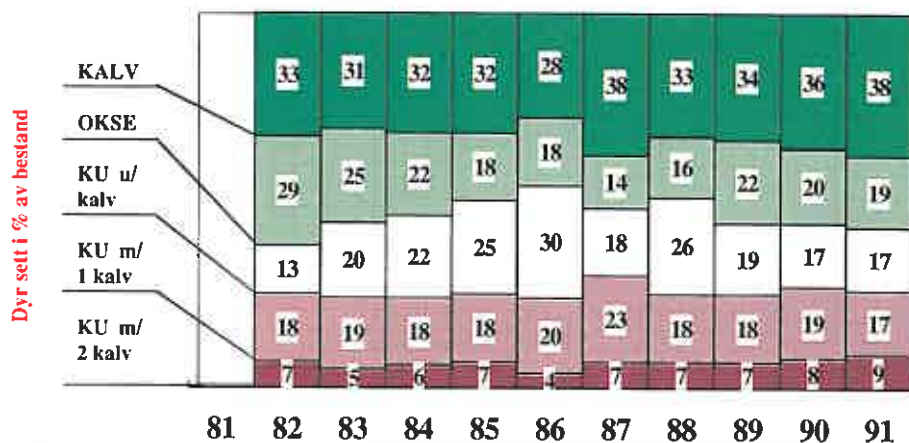
kommunenr. : 1648
 tellende areal km²: 670
 minsteareal da : 3000 / 6000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

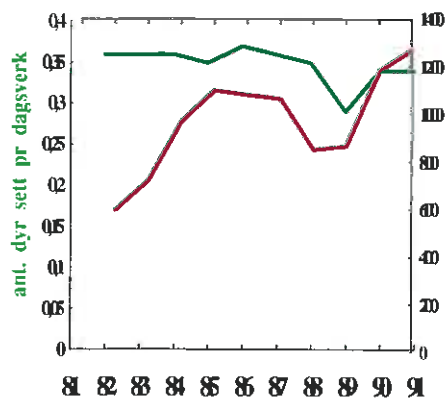
% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald		22	26	29	32	30	32	32	32	38	38
ant kjente dyr sett		601	722	971	1102	1084	1069	856	868	1187	1276
% dyr ukjent		6	8	10	10	12	13	14	3	10	14
ant jaktdager pr vald		17	13	16	17	13	15	18	12		12
kalv sett pr kalvku		1,3	1,24	1,31	1,27	1,21	1,27	1,33	1,31	1,31	1,44
ku sett pr okse		1,3	1,76	2,1	2,78	2,87	3,28	3,26	2,01	2,2	2,24
% dyr skutt/dyr sett		17	17	16	15	16	19	18	18	13	13
% kalv skutt/kalv sett		20	22	23	22	26	22	24	21	15	15
% okse skutt/okse sett		27	29	31	33	32	35	35	27	29	30
% ku skutt/ku sett		6	5	3	3	6	11	10	11	7	8
ant sett elg pr dagsverk		0,36	0,36	0,36	0,35	0,37	0,36	0,35	0,29	0,34	0,34

Utviklingen i elgstammen er atypisk sammenlignet med resten av fylket. Det var en jevn vekst fram til midten på 80-tallet, deretter en reduksjon for igjen å vise tegn til økning de to siste årene.

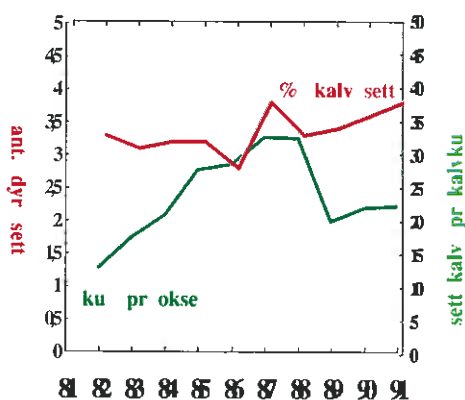
Andelen "ku uten kalv" har vist stor variasjon, og årene 1986-88 illustrerer godt at sett-elg speiler utviklingen meget bra. Etter jakta 86 ble stammen rekruttert med en stor mengde yngre kyr uten kalv. Mange av disse kom med kalv i 1987, men ble meget sterkt beskattet. Produksjonsgrunnlaget ble redusert, og tallene fra 1988 gir oss svaret. Nedgang i stammen, reduserte kvoter og redusert avskyting.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

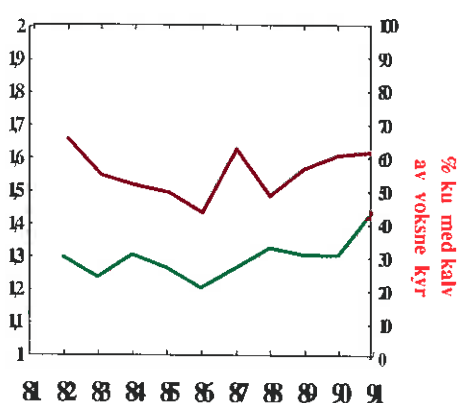
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

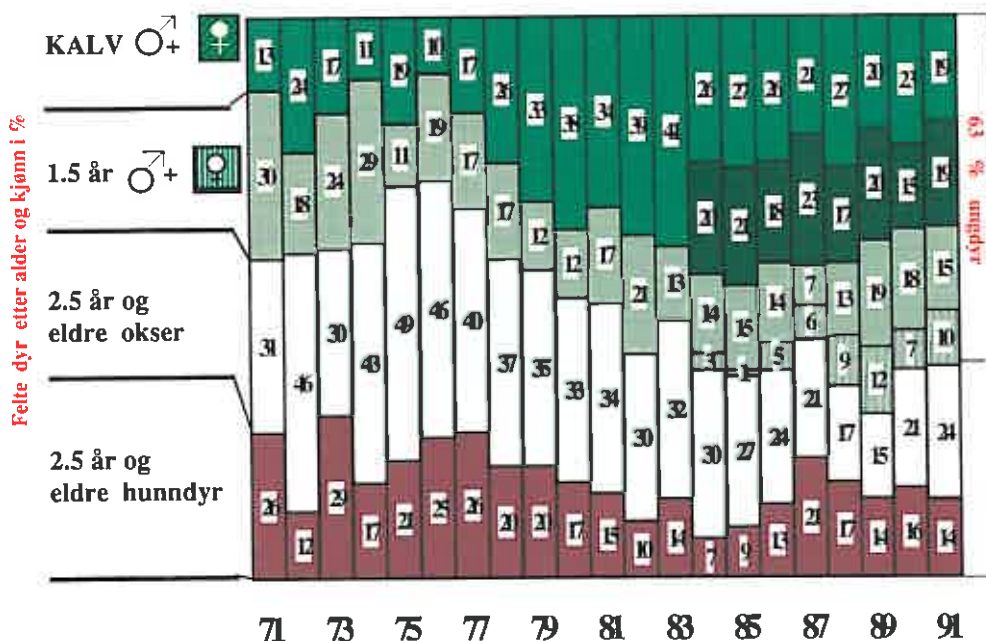

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	23	33	41	35	47	48	58	76	89	102	119	142	154	171	160	190	207	172	156	152	165
Ant. tildelede dyr	52	56	56	56	60	65	73	116	125	128	188	223	230	232	222	271	253	243	205	193	215
Fellingsprosent	44	59	73	63	78	74	79	66	71	80	63	64	67	74	72	70	82	71	76	79	77
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,3	0,5	0,6	0,5	0,7	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,8	2,1	2,3	2,6	2,4	2,8	3,1	2,6	2,3	2,3	2,5
% tildelede kalv	17	27	28	18	17	11	19	41	44	47	52	50	51	54	52	52	46	50	41	25	24
% tildelede eldre ku og valgfritt													17	11	9	16	28	22	35	58	64
% tildelede i 1+2 års vald													3	4	4	2	4	5	7	8	5
Minsteareal i 1000 da																3/6	3/6	3/6	3/6	3/6	3/6

Avskytingen karakteriseres med en gjennomgående lavere kalveavskyting og høyere kuavskyting enn resten av fylket. Uttaket av 1.5-åringer er likevel såpass høyt at hovedtyngden av beskatningen utgjøres av ungdyrsegmentet.

Kuavskytingen er likevel unødig stor, og har med 2-3 års unntak, vært slik hele perioden. Stammen har et større produksjonspotensiale enn det som utnyttes.

Tildelingen er i stor grad basert på avskytingsavtaler/driftsplaner.

TALLENES TALE

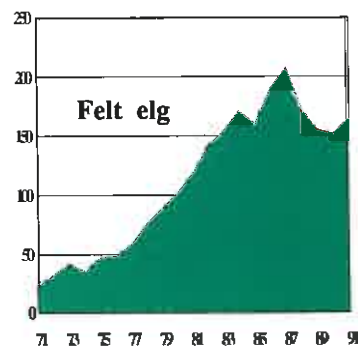
STAMMENS STØRRELSE: Har vært variabel, men har økt de siste to årene

PRODUKSJON: Produksjonsforholdene er gode, og potensiale er større enn dagens utnyttelse.

TILDELING: Avskytingsavtalene/driftsplanene har ikke endret avskytingen nevneverdig.

AVSKYTING: Forholdsvis liten kalveandel, betyr større andel 1.5 åringer for å opprettholde en optimal beskatning av ungdyrsegmentet. Har fungert rimelig bra, men kua faller på frikortene.

SLUTTKOMMENTAR: Det er iverksatt beitegranskninger, og disse bør følges opp og brukes. Produksjonspotensialet kan utnyttes bedre, ved en ytterligere dreining bort fra beskatning av produksjonsdyrene og en økning av kvotene. Minstearealet kan senkes og kvotene økes i takt med økt produksjon.

kommune: OPPDAL

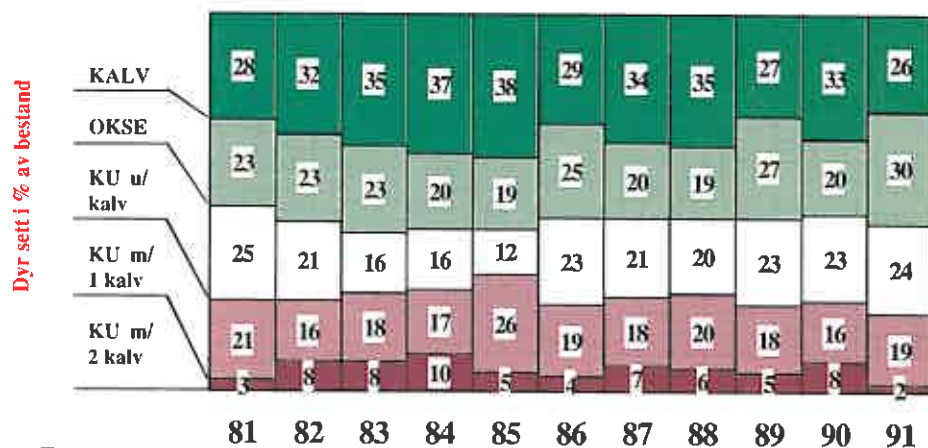
kommunenr. : 1634
 tellende areal km²: 314
 minsteareal da : 8000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	18	18	19	20	23	27	23	23	26	20	21
ant kjente dyr sett	118	163	248	350	317	226	182	174	296	309	256
% dyr ukjent	7	2	6	8	6	7	9	11	5	14	15
ant jakt dager pr vald	6	6	9	10	9	8	10	10	8		9
kalv sett pr kalvku	1,18	1,36	1,35	1,36	1,23	1,27	1,38	1,30	1,18	1,34	1,22
ku sett pr okse	2,15	1,97	1,86	2,16	2,27	1,81	2,24	2,48	1,73	2,38	1,52
% dyr skutt/dyr sett	14	15	15	9	12	20	21	15	13	11	17
% kalv skutt/kalv sett	12	13	17	8	14	21	26	18	14	14	27
% okse skutt/okse sett	30	35	23	17	27	37	46	24	24	36	33
% ku skutt/ku sett	9	7	8	5	3	10	7	9	5	3	7
ant sett elg pr dagsverk	0,18	0,28	0,32	0,47	0,34	0,15	0,17	0,17	0,24	0,22	0,17

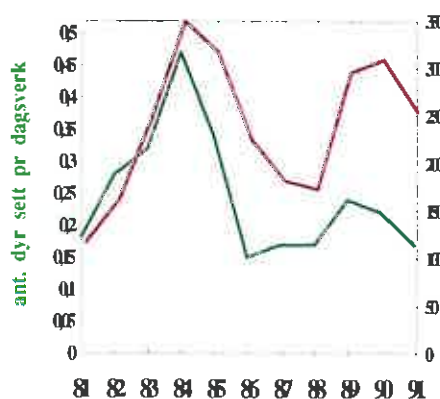
Fjellkommune med en forholdsvis liten elgstamme, og som sett-elg viser, med flere større og mindre utslag i stamme sammensetningen. Et vanlig resultat når en lager %-framstillinger basert på et lite materiale.

Først på 80-tallet var det flere meget gode produksjonsår som kulminerte brått i 1986. Produksjonen gikk markert ned, andelen kalvkyr drastisk redusert og andelen ku uten kalv økte. Etter dette har stammen igjen tatt seg opp, men viser fremdeles svingninger. 1988 var et godt produksjonsår, men produksjonsdyra ble også beskattet forholdsvis sterkt. Produksjonen sank i 1989, men stammen hadde en markert økning. Dette kan tyde på at naturlig dødlighet er en faktor som i større grad enn i andre kommuner, er en viktig parameter i bestandsregnskapet.

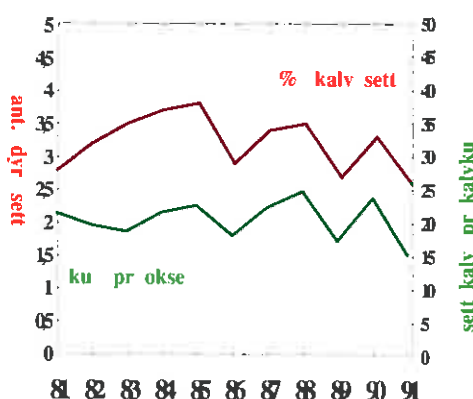

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

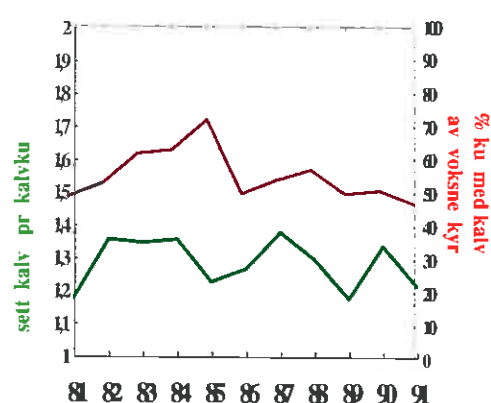
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

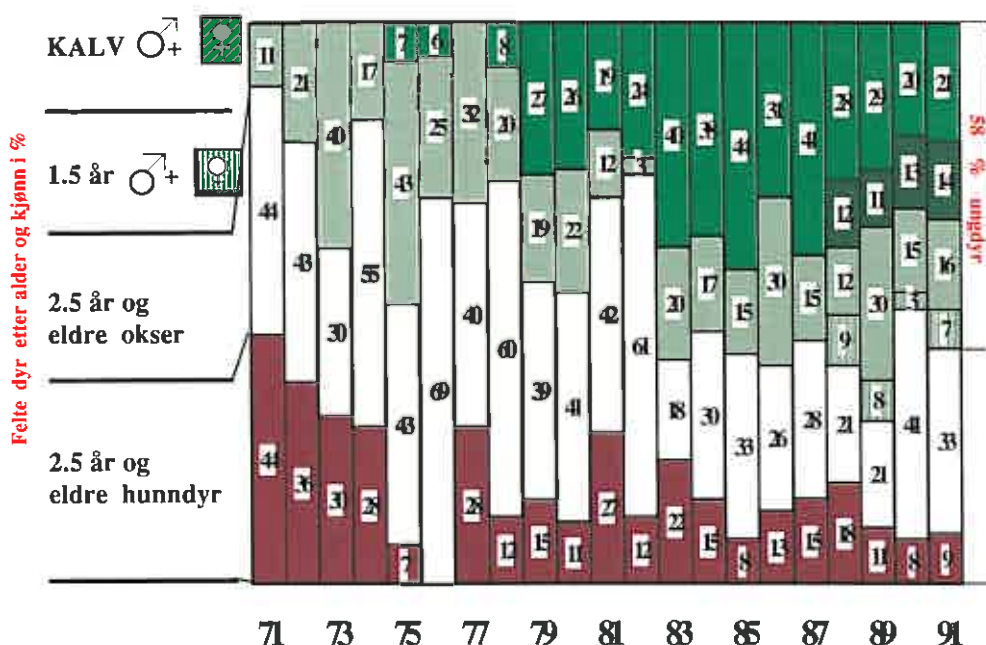

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skøtte dyr	9	14	10	18	14	16	25	25	26	27	26	33	40	40	39	46	39	33	37	39	43
Ant. fildelte dyr	21	22	25	29	33	36	39	49	53	54	55	56	68	75	78	88	86	83	81	81	88
Fellingsprosent	43	64	40	62	42	44	64	51	49	50	47	59	59	53	50	52	45	40	46	48	49
Avskyting pr 10km² skogsmark	0,3	0,4	0,3	0,6	0,4	0,5	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	1,1	1,3	1,3	1,2	1,5	1,2	1,1	1,2	1,2	1,3
% fildelt kalv								24	26	30	29	29	40	40	41	45	49	47	47	47	44
% fildelt eldre ku og valgritt													38	23	26	40	44	33	26	26	31
% fildelt i 1+2 års vald					82	83	51	32	28				24	25	27	20	30	28	28	28	24
Minsteareal i 1000 da																8	8	8	8	8	8

Mest iøynefallende trekk i avskytingen er et betydelig uttak av eldre okser, og samtidig en stor andel produksjonsdyr. Dette vil normalt gi seg klare utslag i sett-elg dataene, og gjør også tildels dette. Men sett-elg dataene er samtidig til en viss grad ute av fase i forhold til forventet reaksjon.

Gjennomgående høyt uttak av "eldre okser", viser at hanndyrsegmentet i stor grad består av unge dyr, og at oksene ikke får mulighet til å bli særlig gamle.

TALLENES TALE

STAMMENS STØRRELSE: Har variert, og siste års resultater antyder en ny nedgang.

PRODUKSJON: Til tider god, og potensialet er større enn utnyttet.

TILDELING: Bruk av fri-dyr alternativet har vært uheldig. Denne bør innskjerpes eller knyttes til en kontrollert og godkjent driftsplan.

AVSKYTING: Uttaket av produksjonsdyr og eldre hanndyr er for stort. En viss andel eldre okser bør være igjen i stammen.

SLUTTKOMMENTAR: Dersom en ønsker vekst i stammen må avskytingen styres bedre samtidig som jegerne må ta sin del av ansvaret. Produksjonsdyra må spares og sett-elg skjemaene viser at stammen har potensiale når dette skjer. Materialet gir også grunnlag for en del spørsmål: Hvorledes er den naturlige dødligheten, er det innsig fra omkringliggende områder, hva med vinterbeitet?

kommune: ORKDAL

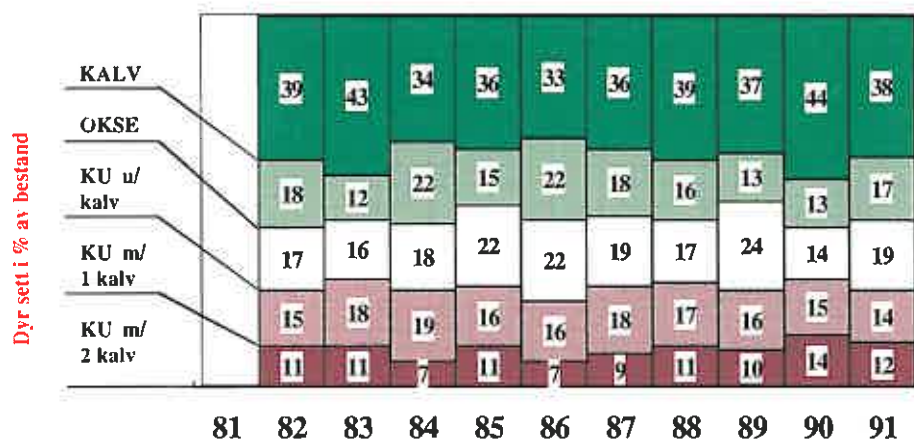
kommunenr. : 1638
 tellende areal km²: 293
 minsteareal da : 4000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald		15	11	9	17	18	19	19	17	23	26
ant kjente dyr sett		373	322	212	325	518	422	698	666	574	1105
% dyr ukjent		6	6	10	8	5	6	9	8	4	6
ant jaktdager pr vald		7	6	7	7	9	10	11	8		11
kalv sett pr kalvku		1,45	1,44	1,3	1,38	1,39	1,35	1,43	1,33	1,49	1,50
ku sett pr okse		2,42	3,87	2,02	3,2	2,06	2,64	2,73	3,87	3,49	2,62
% dyr skutt/dyr sett		14	12	20	23	17	19	14	14	14	12
% kalv skutt/kalv sett		19	15	27	30	21	26	16	20	17	17
% okse skutt/okse sett		28	40	30	51	34	31	33	33	39	30
% ku skutt/ku sett		3	2	10	8	5	8	5	5	5	10
ant sett elg pr dagsverk		0,5	0,51	,46	0,32	0,43	0,41	0,55	0,57	0,74	0,65

Siden 83/84 har stammen vært i kontinuerlig og kraftig vekst. Siste år viser en relativ tilbakegang, men antall observerte dyr ble fordoblet. Årsaken ligger i mer enn en for-dobling av jegerinnsatsen, slik at det kan være noe vanskelig å tolke siste års utvikling, men utviklingen må følges nøye..

Produktiviteten er meget høy, kalv utgjør ca 40% av stammen, andelen tvillingkyr er blant de høyeste i fylket og følgelig også tvillingraten. Nærmere 60% av hunndyra har kalv. Dette på tross av at stammen er "meget ung". Alt dette tyder på en stamme i god kondisjon og med et betydelig produksjons- potensiale.

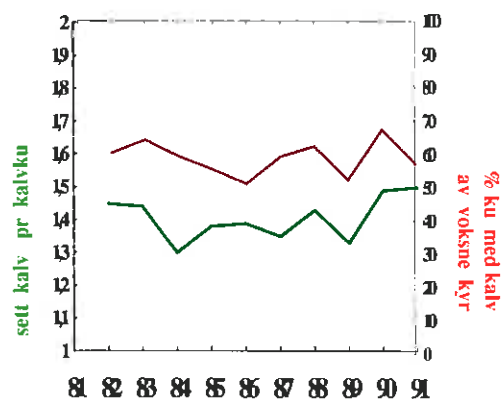
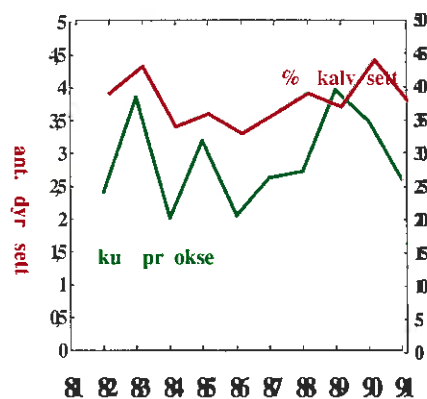
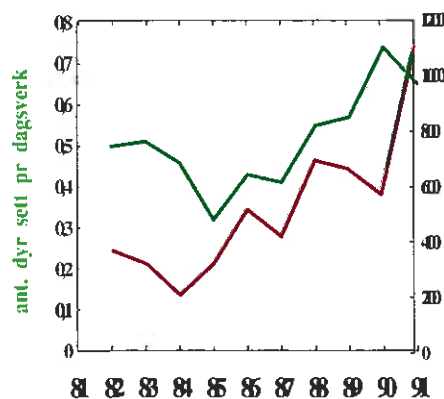

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

Utvikling i elgstammen

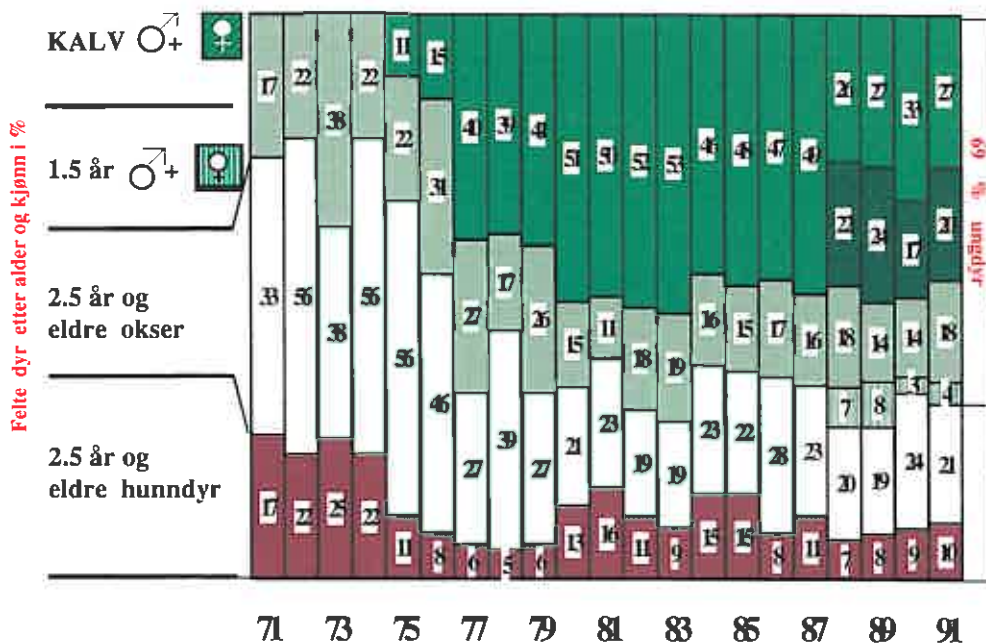
Produksjon og kjønnsforhold

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	6	9	8	9	9	13	15	18	34	39	56	56	67	84	98	98	99	102	109	127	137
Ant. tildelte dyr	13	14	14	13	15	16	25	24	50	56	70	70	84	103	121	118	118	125	127	138	153
Fellingsprosent	46	64	57	69	60	81	60	75	68	70	80	80	80	82	81	83	84	82	86	92	90
Avskyting pr 100km ² skogsmark	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	1,2	1,3	1,9	1,9	2,3	2,9	3,3	3,3	3,4	3,5	3,7	4,3	4,7
% tildelt kalv					13	13	32	29	44	46	46	46	44	49	49	51	48	49	50	48	48
% tildelt eldre ku og valgfritt													26	27	23	25	25	23	24	24	23
% tildelt i 1+2 dyrs vald													26	27	23	25	25	23	24	24	3
Minsteareal i 1000 da																4/7	4/7	4/7	4/7	4/7	4

Statistikken over felt elg gjenspeiler utviklingen i stammen. Figuren nederst på siden viser et utvetydig bilde. Viltmemnda har fulgt opp utviklingen med økte kvoter, og jegerne har hatt små problemer med å følge opp. Fellingsprosenten viser dette.

Kalveavskytingen er meget høy, ca 50% av totalkvoten, og ungdyrandelen har de siste årene utgjort 65-75 %. Dette gir resultater når også beiteene tilsynelatende tilfredstillende forbeholdet.

TALLENES TALE

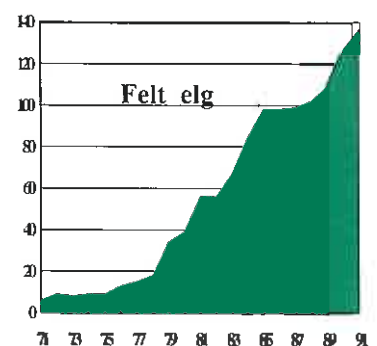
STAMMENS STØRRELSE: Raskt økende, men et lite spørsmålstegn ved siste år

PRODUKSJON: Alle parametre viser meget høy produksjon

TILDELING: Meget bra de siste årene. Positiv utvikling i valdstrukturen.

AVSKYTING: Jegerne gjør en god jobb, og følger opp tildelingene svært bra

SLUTTKOMMENTAR: Stammens betydelige vekst gir muligheter for økte kvoter, og disse bør utnyttes. Kondisjonen ser ut til å være meget bra, og stammen har et betydelig produksjonspotensiale. Så lenge beitegrunnlaget er tilfredstillende, vil stammen kunne øke betraktelig. Minstearealet ble redusert i 91, men en ytterligere reduksjon bør vurderes. Hva med vinterbeitene?

kommune: OSEN

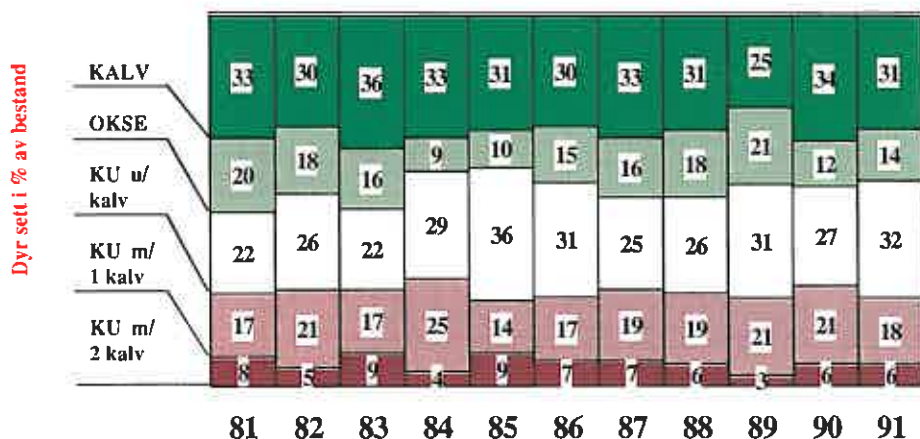
kommunenr. : 1633
tellende areal km²: 67
minsteareal da : 5000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	9	9	11	8	9	9	8	9	9	9	9
ant kjente dyr sett	88	105	212	141	163	168	253	123	286	356	468
% dyr ukjent	4	1	4	15	5	9	8	12	8	10	10
ant jaktdager pr vald	6	6	8	9	7	13	11	7	11		13
kalv sett pr kalvku	1,32	1,19	1,38	1,15	1,38	1,27	1,27	1,23	1,11	1,24	1,25
ku sett pr okse	2,28	2,84	2,89	6,23	6	3,68	3,23	2,86	2,51	4,44	4,11
% dyr skutt/dyr sett	6	7	9	6	9	8	7	18	8	8	6
% kalv skutt/kalv sett	0	3	7	4	10	8	7	11	8	9	10
% okse skutt/okse sett	28	32	26	39	50	20	25	55	21	39	18
% ku skutt/ku sett	0	0	4	1	2	5	2	10	2	2	3
ant sett elg pr dagsverk	0,27	0,36	0,38	0,35	0,42	0,38	0,53	0,3	0,43	0,7	0,6

Utviklingen tilsvare fylkesgjennomsnittet. Kontinuerlig vekst gjennom hele 80-tallet, og en ak-sellerert økning de siste 3 årene.

Kjønnsforholdet viser store variasjoner, helt oppe i 6 kyr pr okse. En normalisering har skjedd de siste årene, men forholdet er fremdeles høyt i forhold til de fleste andre kommuner.

Andelen ku uten kalv er høy og kalv pr kalvku lavere enn gjennomsnittet. Produktiviteten er derfor noe lavere enn de beste innlandskommunene, men likevel god.

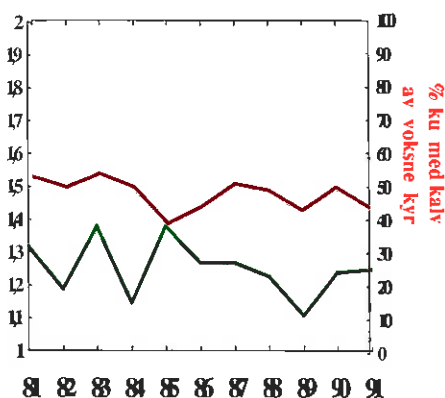
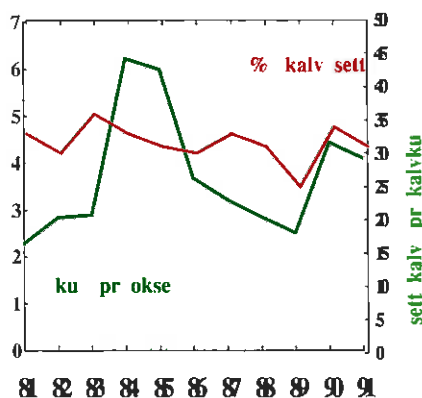
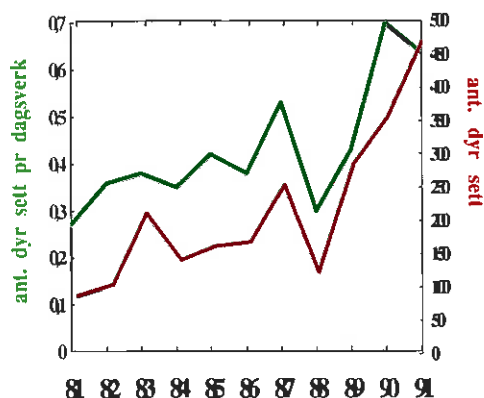
Antall elg pr dagsverk antyder fylkets tetteste elgmarker.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

Utvikling i elgstammen

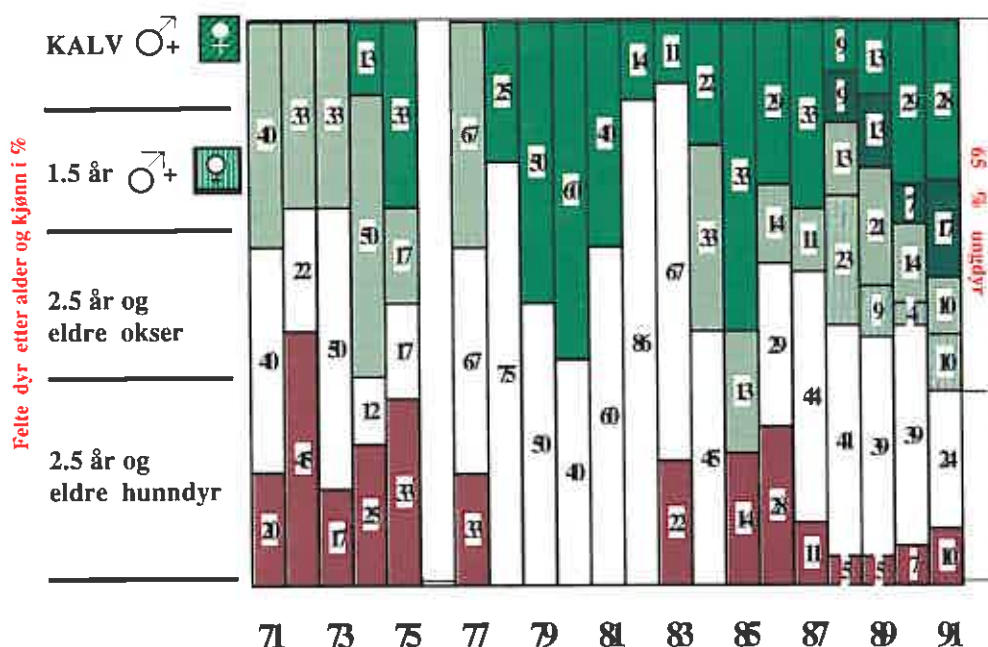
Produksjon og kjønnsforhold

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	5	9	6	8	6	0	3	4	4	5	5	7	9	9	15	14	18	22	23	28	29
Ant. tildele dyr	11	10	14	19	14	0	9	8	14	10	11	14	15	18	19	22	28	30	31	31	37
Fellingsprosent	45	90	43	42	43		33	50	29	50	45	50	60	50	79	64	64	73	74	90	78
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,7	1,3	0,9	1,2	0,9		0,4	0,6	0,6	0,8	0,8	1	1,3	1,3	2,2	2,1	2,7	3,3	3,4	4,1	4,2
% tildele kalv				16	50						9	29	20	39	42	32	57	33	39	35	43
% tildele eldre ku og valgfritt													13	11	11	27	11	23	19	23	30
% tildele i 1+2 dyrs vald					100		100					100	100	100	100	59	25	25	16	23	16
Minsteareal i 1000 da																10	7	7	7	7	5

Avskytingsstatistikken er noe broket, og det gjør det vanskelig å finne en trend som uttrykk for en bevisst forvaltningspolitikk. Dette har bedret seg de siste 3-4 årene, og dagens avskyting er i stor grad overensstemmende med myndighetenes ønsker i elgforvaltningen.

Avskytingen av okser eldre enn 2.5 år har vært meget hard, og det er rimelig å anta at det er svært få okser som får oppleve å bli eldre enn 4-5 år.

TALLENES TALE

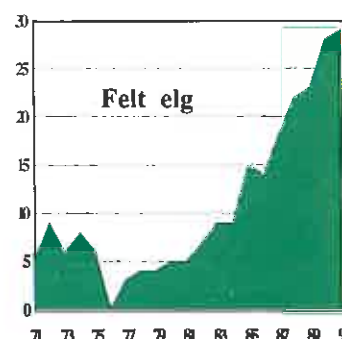
STAMMENS STØRRELSE: Raskt økende

PRODUKSJON: Forholdsvis stor kalveproduksjon, men samtidig en stor andel ku uten kalv, sannsynligvis unge dyr. Betydelig potensiale dersom næringsgrunnlaget er tilfredstillende.

TILDELING: Stor variasjon, men bedre de seneste årene. Okseandelen bør reduseres.

AVSKYTING: Variabel. Oksene er for attraktive. Produksjonsdyra felles når det er problemer med kvotene.

SLUTTKOMMENTAR: Kommunen har et begrenset elgareal og tettheten synes meget høy. Beiterregistreringene må følges opp og dyrenes kondisjon bør undersøkes. Kvoten kan økes ytterligere, og uttaket dreies ytterligere, jfr. over.

kommune: RENNEBU

kommunenr. : 1635
 tellende areal km²: 336
 minsteareal da : 2500 / 7000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

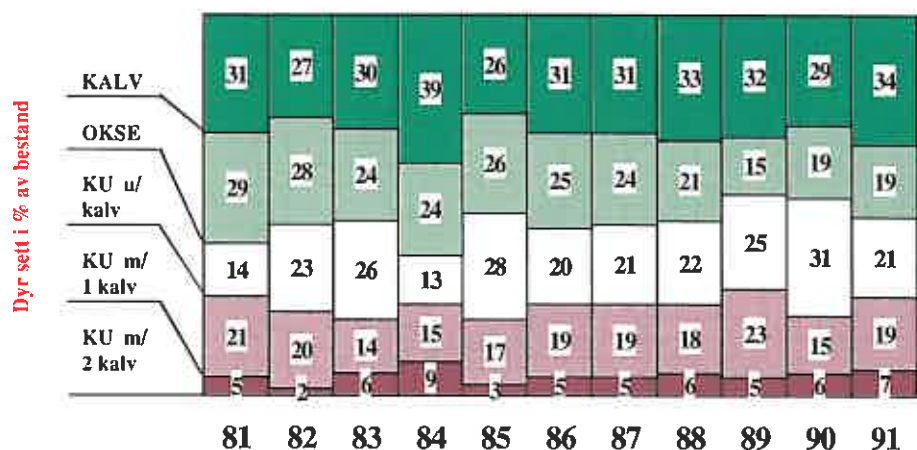
% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	35	37	33	25	36	25	31	29	34	45	15
ant kjente dyr sett	350	447	493	328	417	248	395	409	590	583	833
% dyr ukjent	7	6	9	12	16	10	10	11	2	13	15
ant jaktdager pr vald	9	9	11	9	14	12	11	14	11		13
kalv sett pr kalvku	1,21	1,23	1,47	1,6	1,3	1,27	1,27	1,23	1,16	1,36	1,33
ku sett pr okse	1,34	1,58	1,97	1,6	1,88	1,82	1,84	2,26	3,69	2,75	2,43
% dyr skutt/dyr sett	21	17	16	14	21	25	15	12	9	8	9
% kalv skutt/kalv sett	28	26	21	13	27	26	18	16	13	11	10
% okse skutt/okse sett	33	27	30	30	28	39	23	26	26	23	22
% ku skutt/ku sett	7	5	6	6	14	16	8	2	3	2	5
ant sett elg pr dagsverk	0,2	0,28	0,29	0,3	0,19	0,16	0,24	0,21	0,29	0,34	0,37

Også en kommune der tallene peker kun en vei, - oppover. Etter en nedgang midt på 80-tallet, har stammen vært i solid vekst.

Figurene nederst på siden viser likevel svingninger eller utslag, og årsaken finnes i avskytingsstatistikken. Nok et eksempel på at teori også er praksis, og som underbygger "sett-elg" skjemaets betydning i elgforvaltningen.

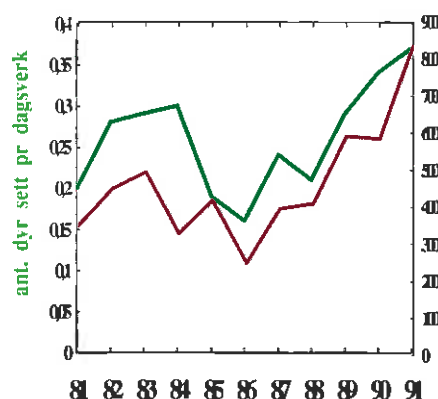
Særlig andelen ku uten kalv viser store variasjoner, og materialet viser også at dette i all vesentlig grad er ungdyr. Stor andel ku uten kalv skyldes sterk beskatning av eldre ku året i forveien kombinert med at en god del kalv "slapp igjennom". Året etter øker produksjonen, på tross av at flere gode produksjonsdyr er tatt ut. Med andre ord et tegn på at ungdyr tar kalv tidlig.

Endringen i kalv pr kalvku underbygger overnevnte argumentasjon.

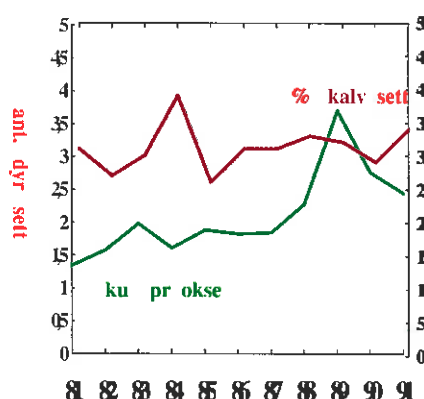

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

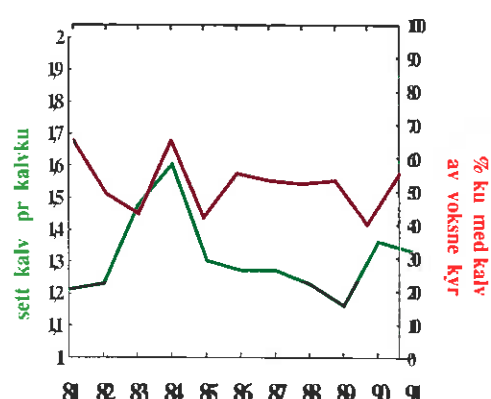
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

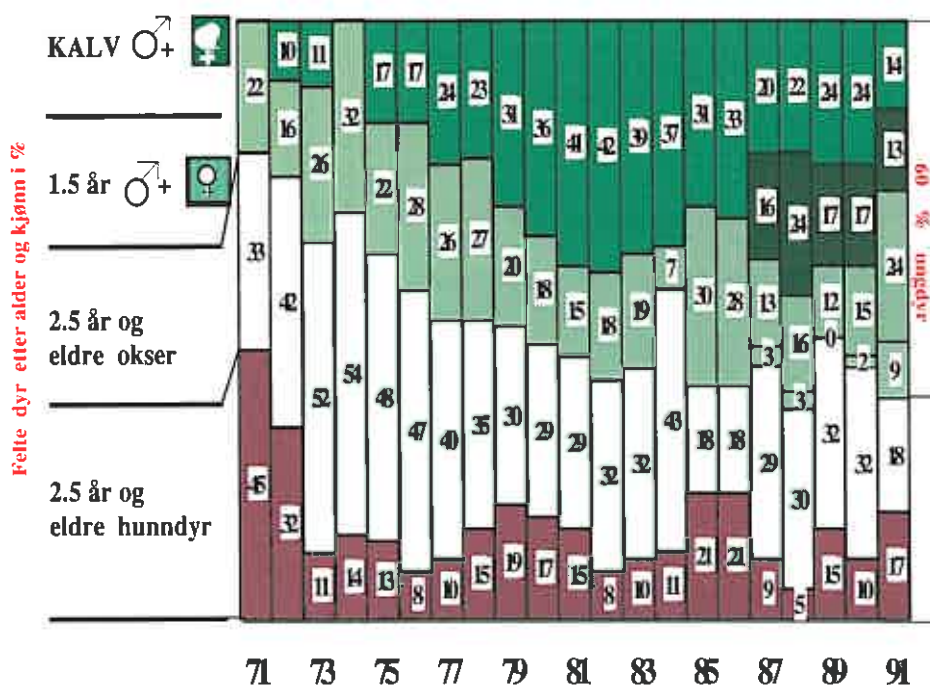

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	9	19	19	22	23	36	42	40	54	72	75	72	87	83	89	101	77	59	60	59	71
Ant. tildelte dyr	40	42	42	40	48	69	66	70	104	107	118	157	143	154	157	161	132	131	102	107	98
Fellingsprosent	23	45	45	55	48	52	64	57	52	67	64	46	61	54	57	63	58	45	59	55	72
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,3	0,6	0,6	0,7	0,7	1,1	1,3	1,2	1,6	2,1	2,2	2,1	2,6	2,5	2,6	32,	2,3	1,8	1,8	1,6	1,9
% tildelt kalv					52	30	29	30	49	48	51	41	43	41	40	40	45	42	39	31	43
% tildelt eldre ku og valgfritt													8	8	41	40	17	18	12	15	15
% tildelt i 1+2 dyrs vald													7	9	6	7		10	13	6	15
Minsteareal i 1000 da																2,5/7	2,5/7	2,5/7	2,5/7	2,5/7	2,5/7

Avskytingen av produksjonsdyr har jevnt over vært for høy, og sett-elg skjemaet viser resultatene av slik beskatning. I 1985 og 86 ble kvotene opprettholdt og produksjonsdyra beskattet hardt. Sett-elg skjema for -86 viste en reduksjon i stammen og kvotene ble redusert. Riktig vurdering, men den kunne ha vært unngått og rettet på et tidligere stadium.

Kalveuttaket ble drastisk redusert i 91, mens avskytingen av 1.5 åringer ble fordoblet slik at ungdyrandelen ble 60%.

TALLENES TALE

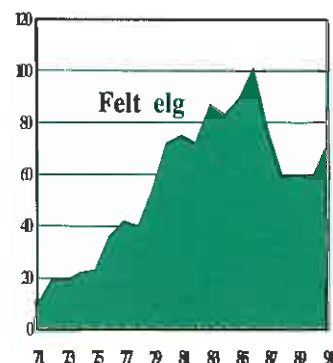
STAMMENS STØRRELSE: Har variert, men er økende igjen.

PRODUKSJON: Varierer, men potensialet kan utnyttes bedre.

TILDELING: Varierer, og kalveandelen kan trygt økes. Valgfrikvoten fungerer dårlig og bør endres eller knyttes til godkjent driftsplan.

AVSKYTING: Hele valgfrikvoten tas ut som eldre kyr. Dette redusere stammens potensiale og gir uønskete svingninger slik statistikken viser.

SLUTTKOMMENTAR: Statistikken underbygger myndighetenes forvaltningspolitikk. Stammen kan utnyttes bedre, ved en dreining av avskytingen. Kvotene kan økes og beskatningen av produksjonsdyra reduseres. 91-avskytingen vil muligens forsinke veksten, men samtidig har hunndyrsegmentet av 1.5 åringer vært spart i 4 år, og disse vil svare opp for en del av forventet reduksjon i produksjonen. Hva med vinterbeitene?

kommune: RISSA

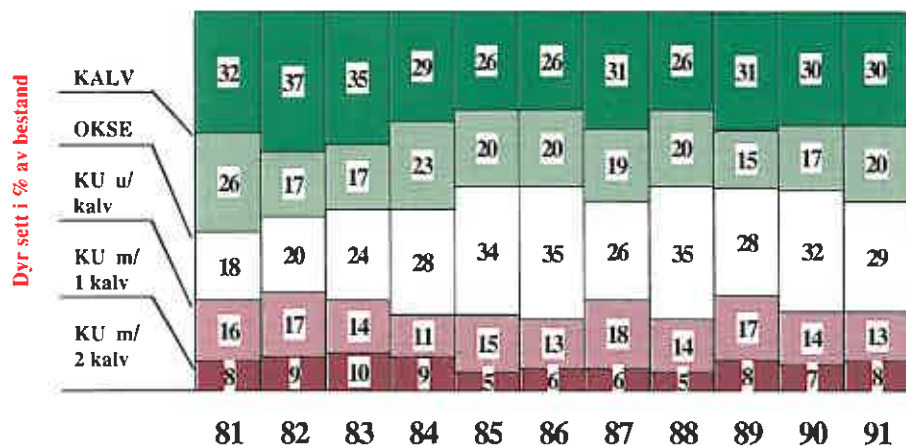
kommunenr. : 1624
 tellende areal km²: 169
 minsteareal da : 2000 / 4000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	26	22	26	28	28	31	33	32	32	32	31
ant kjente dyr sett	337	325	512	533	507	544	619	565	637	793	731
% dyr ukjent	6	12	6	7	6	5	7	6	10	9	7
ant jaktdager pr vald	8	9	9	10	11	11	10	11	11		11
kalv sett pr kalvku	1,36	1,38	1,47	1,46	1,29	1,31	1,29	1,3	1,23	1,35	1,43
ku sett pr okse	1,65	2,8	2,85	2,15	2,71	2,79	2,66	2,82	3,54	3,14	2,51
% dyr skutt/dyr sett	17	14	12	16	22	22	21	22	18	14	16
% kalv skutt/kalv sett	20	16	16	25	36	37	31	34	27	18	18
% okse skutt/okse sett	28	33	35	30	43	36	37	48	35	41	41
% ku skutt/ku sett	7	6	2	4	7	9	9	7	8	6	7
ant sett elg pr dagsverk	0,29	0,34	0,39	0,32	0,28	0,28	0,34	0,26	0,32	0,37	0,35

Også en elgstamme som har vært i jevn vekst gjennom hele 80-tallet.

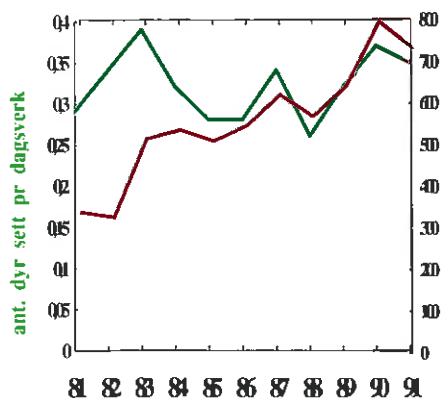
Produksjonen er redusert gjennom perioden, og har vært under fylkesgjennomsnittet. En økning siste år. Figurene viser en jevn nedgang på % kalv sett, kalv pr kalvku og % ku med kalv av kalvku. På tross av reduksjonen har stammen økt. Med andre ord, beskatningen har hele tiden vært godt under tilveksten.

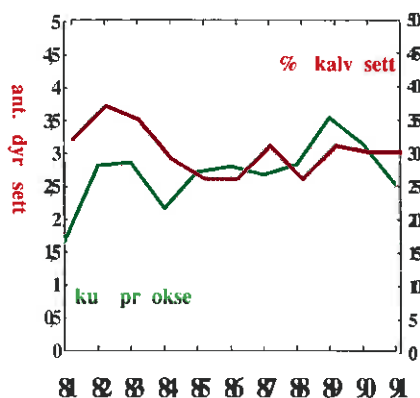
Nedsatt produksjon kan delvis avleses som økning i andelen ku uten kalv som igjen til en viss grad, kan føres tilbake til avskytingstallene.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

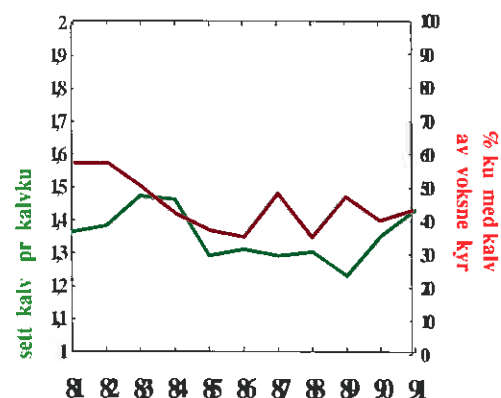
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

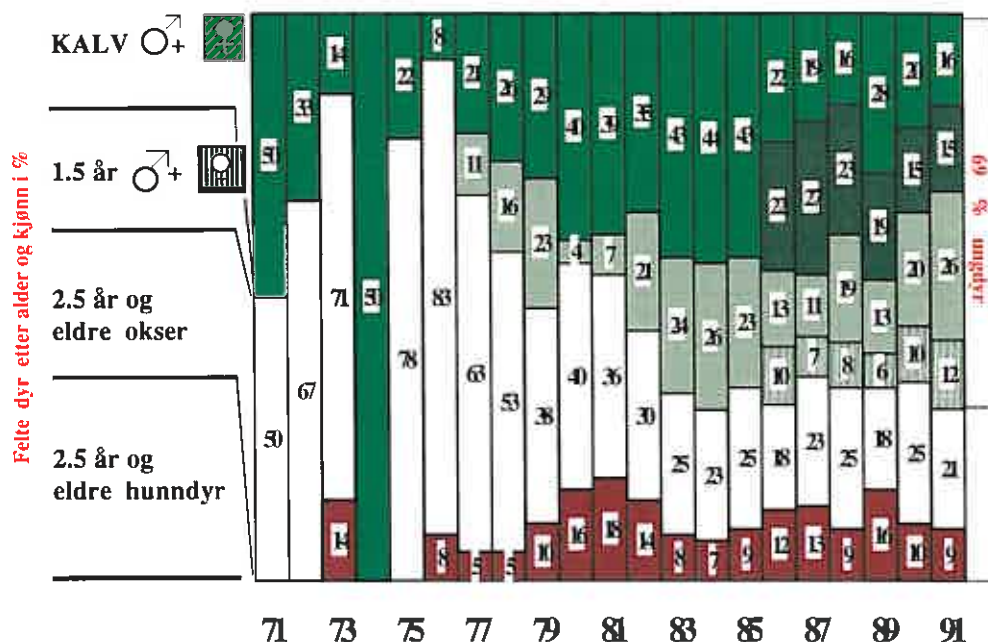

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	4	6	7	10	9	12	19	19	31	45	56	57	76	91	111	117	128	124	113	110	117
Ant. tildekte dyr	16	20	18	23	29	24	33	44	61	67	82	86	100	130	152	192	210	198	173	153	152
Fellingsprosent	25	30	39	43	39	50	58	43	61	67	68	66	76	70	73	61	61	63	65	72	77
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,2	0,4	0,4	0,6	0,5	0,7	1,1	1,1	1,8	2,7	3,3	3,4	4,5	5,4	6,6	6,9	7,6	7,3	6,7	6,5	6,9
% tildekt kalv							21	39	49	49	51	48	51	52	49	56	49	40	42	23	15
% tildekt eldre ku og valgfritt													9	10	14	18	29	37	39	57	76
% tildekt 1-2-års dyrs vald					100	100	55	39				13	9	7	8	3	30	4	6	7	6
Minsteareal i 1000 da																2	2	2	2/7	2/4	2/4

Avskytingstallene viser store utslag, spesielt gjennom 70-tallet. Man felte det man så. I første halvdel av 80-tallet, var avskytingen god, selv om kuandelen i enkelte år har vært nødvendig høy. Mot slutten av tiåret har kalveandelen i kvotene blitt redusert til fordel for valgfrie dyr knyttet til avskytingsplaner. Resultatet viser redusert kalveavskyting, økt uttak av 1.5-åringer, særlig hanndyr, og økt kuavskyting i 1-2 år.

Utviklingen i antall vald har vært udeelt positiv.

TALLENES TALE

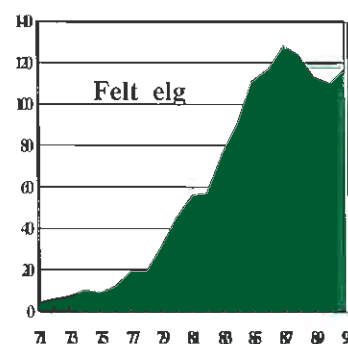
STAMMENS STØRRELSE: Har vært jevnt økende, men lavere vekst rate enn mange andre kommuner.

PRODUKSJON: Har vært jevnt synkende, og er lavere enn fylkesgjennomsnittet. Potensialet bør være større.

TILDELING: Har variert. Tildelingen av valgfrie dyr har i enkelte år medført sterk beskatning av produksjonsdyra. Valgfrikvoten har økt jevnt.

AVSKYTING: Nedgang siden 1987. Økte valgfrikvoter har resultert i en reduksjon i kalveavskytingen som foreløpig er kompensert ved større uttak av 1.5-åringer. I enkelte år har denne kvotetildelingen bevirket unødige høyt uttak av produksjonsdyr.

SLUTTKOMMENTAR: Den økte bruken av valgfrikvoten bør følges nøye, og spesielt være oppmerksom på tendensen til at dette kan resultere i reduksjonen av produksjonsdyra. Dette må innbakes i driftsplanene. Flesteparten av ungdyrkvoten utgjøres av okser. Dette kan i løpet av noen år gi et betydelig produksjonspotensiale som må følges opp.

kommune: ROAN

kommunenr. : 1632
 tellende areal km²: 146
 minsteareal da : 3000

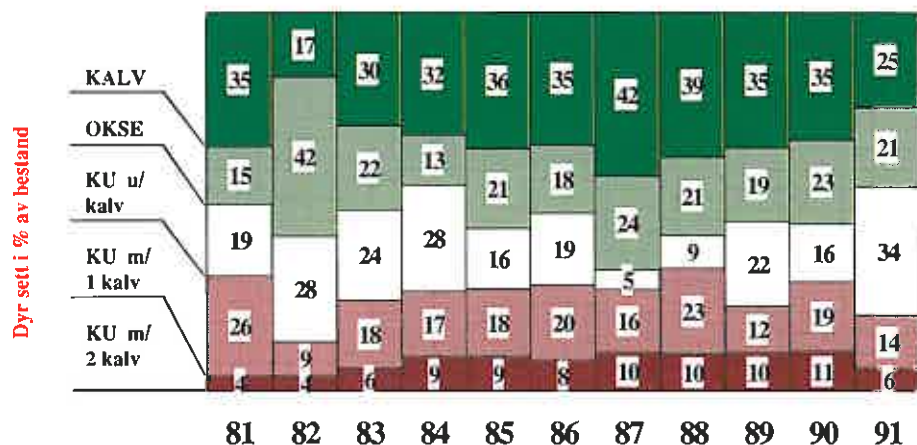
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	8	7	8	7	9	8	12	10	10	11	12
ant kjente dyr sett	72	54	50	53	114	90	93	121	223	184	317
% dyr ukjent	20	11	9	19	5	14	8	2	7	13	8
ant jaktdager pr vald	7	9	6	10	8	7	7	7	8		10
kalv sett pr kalvku	1,1	1,29	1,25	1,21	1,32	1,28	1,44	1,27	1,47	1,3	1,3
ku sett pr okse	3,27	0,96	2,18	4,14	2,04	2,62	1,45	1,85	2,37	1,84	2,52
% dyr skutt/dyr sett	8	11	14	13	7	13	13	12	9	12	12
% kalv skutt/kalv sett	8	11	12	29	7	16	15	19	12	18	24
% okse skutt/okse sett	36	22	27	29	17	38	27	18	26	30	31
% ku skutt/ku sett	0	0	8	0	2	2	0	2	0	2	1
ant sett elg pr dagsverk	0,37	0,2	0,25	0,2	0,5	0,46	0,35	0,55	0,61	0,51	0,53

Sett-elg skjemaet avslører en utvikling som er atypisk sammenlignet med fylkets øvrige kommuner. Riktignok er utviklingen i stammens størrelse sammenfallende med den generelle trenden, men de andre bestandsparametrene viser andre tendenser.

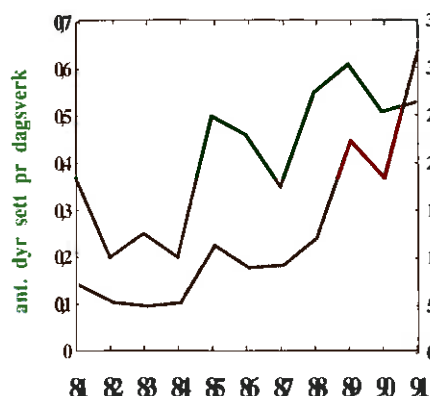
Produksjonen økte jevnt utover 80-tallet for deretter å få en tilsvarende jevn tilbakegang. 1991 ble det dårligste produksjonsåret siden 1982, og det på tross av at sammensetningen av 1990-stammen ga grunnlag for optimistiske anslag.

Andelen ku uten kalv ble mer enn fordoblet fra 1990 til 91.

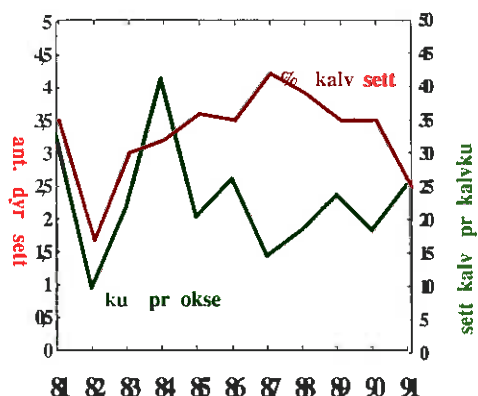

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

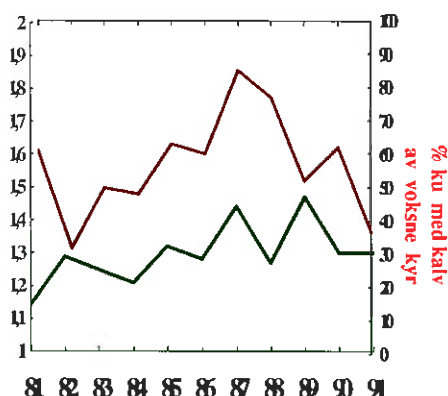
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

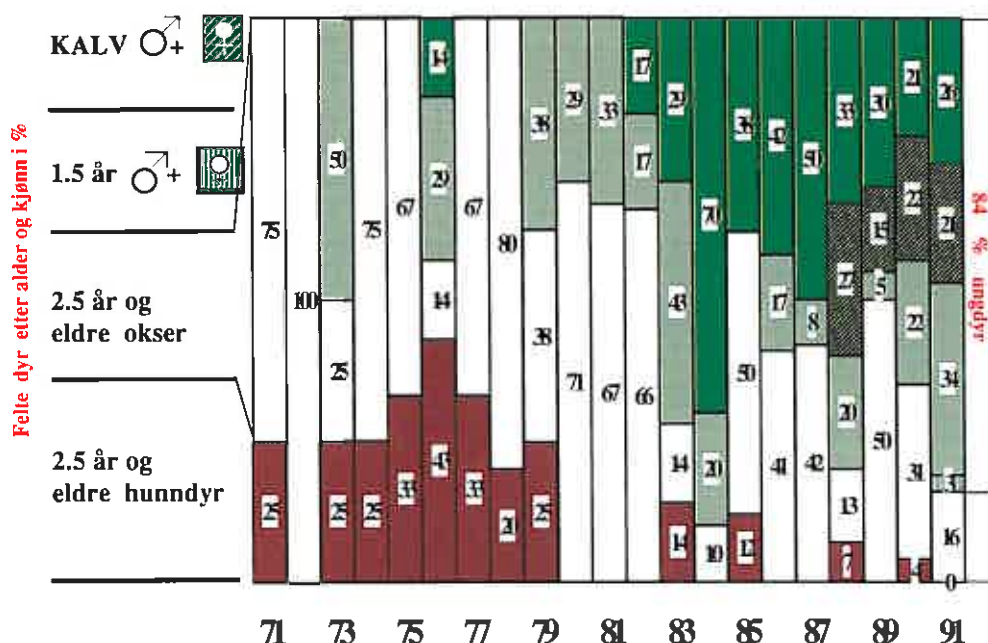

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	4	4	4	4	3	7	3	5	8	7	6	6	7	10	8	12	12	15	20	23	38
Ant. tildelte dyr	10	9	10	8	9	10	11	13	12	15	17	17	17	16	18	17	20	20	26	26	42
Fellingsprosent	40	44	40	50	33	70	27	38	67	47	35	35	41	63	44	71	60	75	77	89	91
Avskyting pr 10km ² skogsmått	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,5	0,2	0,3	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	0,7	0,5	0,8	0,8	1	1,4	1,6	2,6
% tildelt kalv										50	47	47	47	56	44	47	50	55	50	50	50
% tildelt eldre ku og valgfritt													12	13	11	12	10	10	8	8	0
% tildelt i 1+2 dyrs vald					100	100	100	100				0	64	50	55	53	60	62	35	35	21
Minsteareal i 1000 da																6	6	6	6	6	3

Fellingsstatistikken viser store variasjoner som delvis også må forventes når den grafiske framstillingen baseres på %-beregninger og totalantallet/grunnlaget for beregningene er små.

Siden midt på 80-tallet er det kalvene og eldre hanndyr som dominerer statistikken. Etter hvert har også 1.5 åringene kommet til, og avskytingen i 1991 viser et svært høyt uttak av ungdyr, hele 84 % som fører kommunen inn på fylkestoppen.

TALLENES TALE

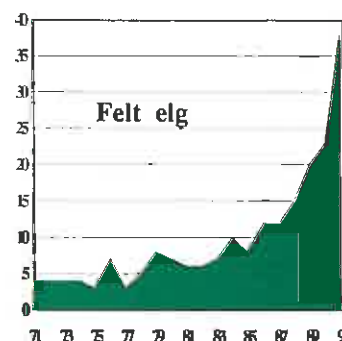
STAMMENS STØRRELSE: Har variert noe, men økende.

PRODUKSJON: Tildels svært høy, men sterkt avtagende de senere år. Tvillingraten er imidlertid bra, slik at produktiviteten på de kyrne som deltar i reproduksjonen er god.

TILDELING: God. Produksjonsdyra er fredet. Et meget sterkt virkemiddel i et forsøk på å øke produksjonen.

AVSKYTING: Hovedtyngden har de siste åra vært lagt på ungdyrsegmentet, og produksjonsdyra har vært fredet i nærmere 10 år. Kvotene ble fordoblet sist år, og jegerne hadde ingen problemer med å ta ut kvoten. Fellingsprosent 91 !

SLUTTKOMMENTAR: Forvaltningen har i sterk grad vært rettet inn mot vekst i stammen. Det har knapt vært felt hunndyr de siste 12 år, men uten at dette har gitt særlig utslag i kjønnsforholdet. Produksjonen har vært god fram til 91 da det ble en drastisk reduksjon. Avskytingstallene kan vanskelig forklare sett-elg skjemaet, så her er det andre faktorer ute og går. Beitetilbudet ? Migrasjon ? Naturlig dødlighet ? Kvotene kan økes ytterligere.

kommune: RØROS

kommunenr. : 1640
 tellende areal km²: 887
 minsteareal da : 4000

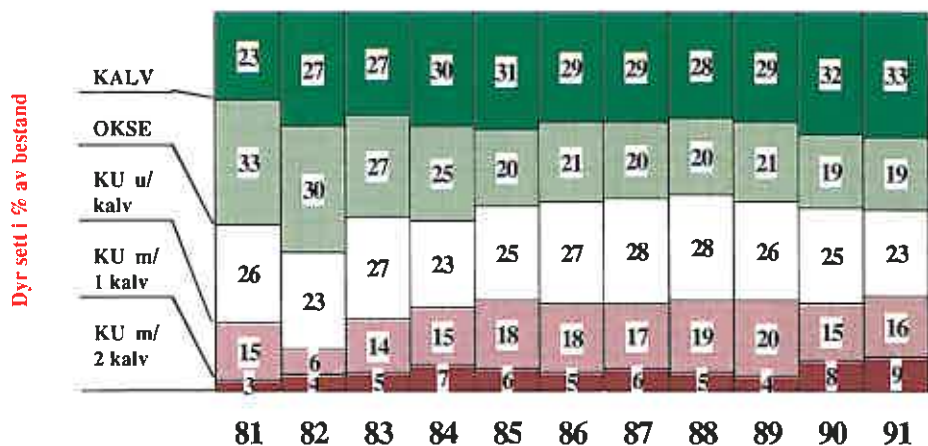
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall veld	37	41	44	44	44	51	57	58	58	43	34
ant kjente dyr sett	708	900	1173	1485	1655	1690	1640	1594	1601	2127	2321
% dyr ukjent	7	9	9	7	11	10	12	13	5	11	12
ant jaktdager pr veld	11	13	8	10	15	12	13	13	12		12
kalv sett pr kalvku	1,2	1,3	1,38	1,36	1,28	1,23	1,28	1,22	1,2	1,35	1,36
ku sett pr okse	1,38	1,46	1,69	1,83	2,5	2,43	2,57	2,51	2,36	2,51	2,56
% dyr skutt/dyr sett	13	11	11	11	11	11	12	13	14	11	11
% kalv skutt/kalv sett	20	17	16	16	16	18	18	23	21	16	16
% okse skutt/okse sett	20	19	21	23	26	20	26	22	27	28	27
% ku skutt/ku sett	4	2	2	1	2	4	4	3	4	3	5
ant sett elg pr dagsverk	0,42	0,43	0,5	0,63	0,36	0,59	0,51	0,55	0,53	0,68	0,67

Stammen har vært i jevn vekst gjennom hele 80-tallet. 2321 dyr sett i 1991 bringer kommunen opp på fylkestoppen.

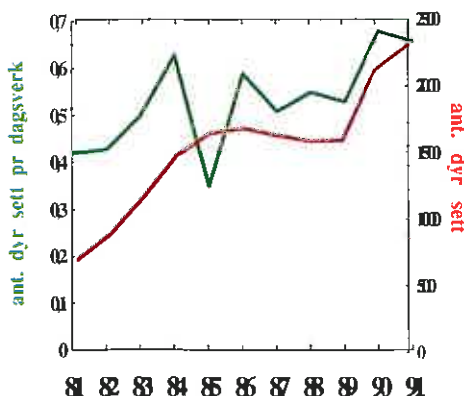
Figurene viser ingen dramatiske skiftninger, men derimot en stabil utvikling og en bestand som synes å være under god kontroll.

Andelen kalv har vært stabil, men økt de siste to årene samtidig som kalvku andelen har vært stabil. Produktiviteten har med andre ord økt som følge av flere tvillingkyr.

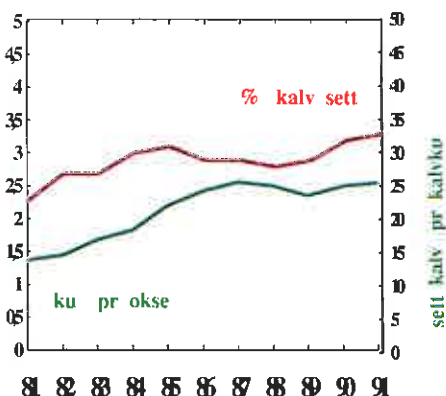

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

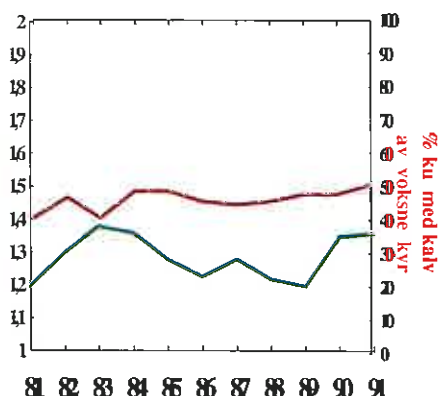
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

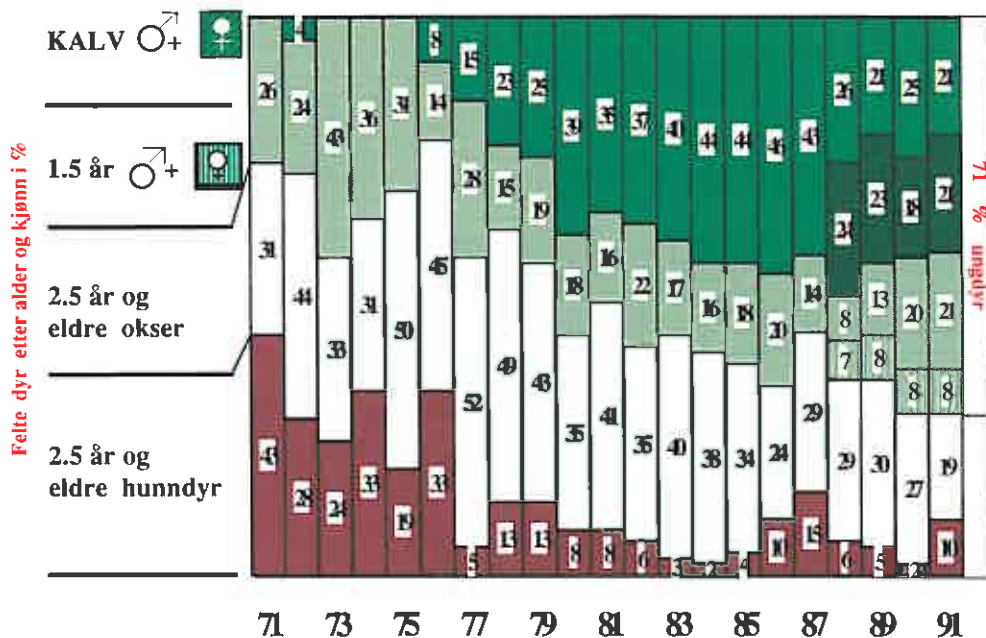

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skatte dyr	23	25	21	33	32	36	40	61	72	84	96	106	128	167	184	200	206	202	218	225	258
Ant. tildelede dyr	49	47	48	48	52	57	63	82	88	110	130	150	170	201	234	244	278	281	275	282	317
Fellingsprosent	47	53	44	69	62	63	63	74	82	76	74	71	75	83	79	82	74	72	79	80	81
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,9	2,1	2,3	2,3	2,3	2,5	2,6	3,0
% tildelede kalv						7	22	28	28	45	45	47	80	49	50	49	50	50	49	37	24
% tildelede eldre ku og valgfritt												12	10	11	12	25	20	18	19	42	61
% tildelede i 1-2 års vald					88	84	73	49	48	39	28	19	15	8	4	5	4	6	5	6	4
Minsteareal i 1000 da																5	4	4	4	4	4

Siden 1977 har avskytingen vært meget bra. Såvel kvoter som fordeling er helt i tråd med overordna mål i elgforvaltningen, selv om beskatningen av eldre okser var i overkant først i perioden.

Utviklingen i valdstrukturen er meget bra.

TALLENES TALE

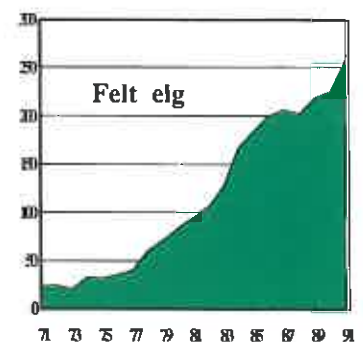
STAMMENS STØRRELSE: Jevnt økende.

PRODUKSJON: Stabil og god.

TILDELING: Har vært meget bra. Overgang til økt andel valgrie dyr knyttet til avskytingsavtaler/driftsplaner har godt meget bra. Vær obs på en gryende tendens i 1991 til kuavskyting.

AVSKYTING: God.

SLUTTKOMMENTAR: Utviklingen i stammen er god og kontrollert. Kvotene er økt parallelt med bestandsøkningen, men uten av minstearealet er endret. Viltneimndas reguleringsmuligheter er derfor redusert, og kvoteøkningen bør vurderes som konsekvens av nedsatt minsteareal. Hvorledes er dyrenes kondisjon? Hva med vinterbeitet?

kommune: SELBU

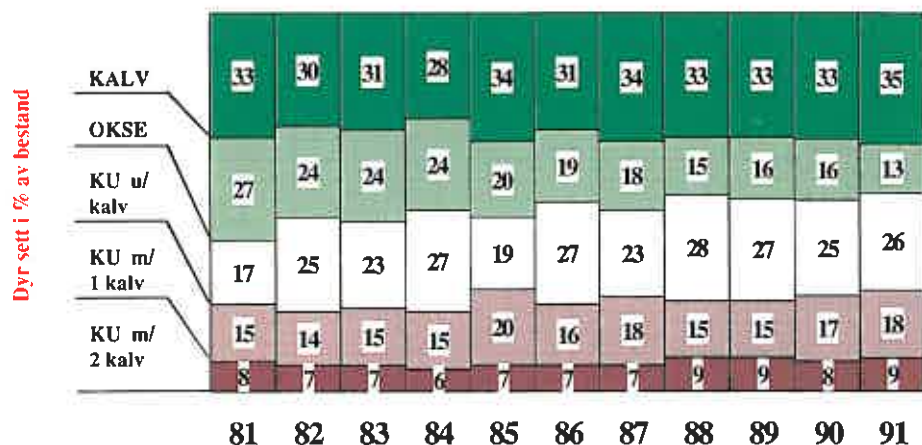
 kommunenr. : 1664
 tellende areal km²: 591
 minsteareal da : 3000
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	23	25	23	25	26	25	28	27	23	32	29
ant kjente dyr sett	429	604	469	710	866	886	1034	1231	1092	1259	1208
% dyr ukjent	7	10	7	6	7	7	8	7	8	9	8
ant jakt dager pr vald	9	14	10	12	13	12	14	14	15		14
kalv sett pr kalvku	1,4	1,41	1,41	1,31	1,26	1,36	1,35	1,41	1,41	1,33	1,36
ku sett pr okse	1,54	1,93	1,87	2,04	2,25	2,64	2,61	3,53	3,14	3,06	4,07
% dyr skutt/dyr sett	16	18	25	16	16	19	21	20	23	22	25
% kalv skutt/kalv sett	19	22	32	27	24	30	30	33	34	35	39
% okse skutt/okse sett	25	30	42	32	28	35	34	37	41	47	55
% ku skutt/ku sett	7	9	12	2	5	7	10	8	11	9	11
ant sett elg pr dagsverk	0,32	0,28	0,29	0,34	0,35	0,37	0,37	0,41	0,36	0,40	0,35

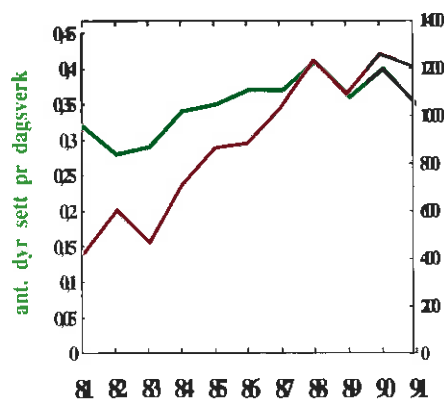
Fylkets største elgkommune målt i antall dyr felt. Jevn vekst gjennom hele perioden, men antydning til en viss reduksjon siste år.

Produksjonen har vært jevn og god og på linje med fylkesgjennomsnittet.

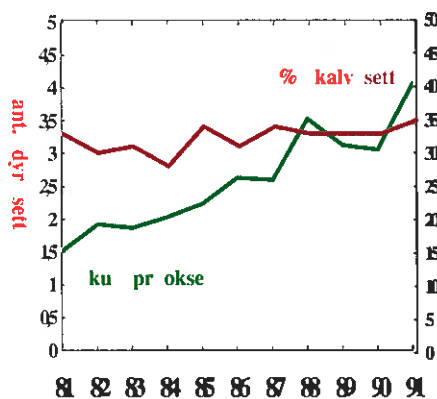
Kjønnsforholdet har gjennomgått en kontinuerlig endring fra 1.5 ku pr okse i 1981, til 4 kyr pr okse i 91. Endringen i kjønnsforholdet har ikke påvirket produksjonen.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

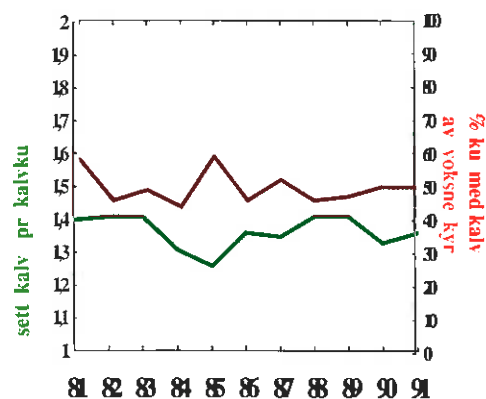
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

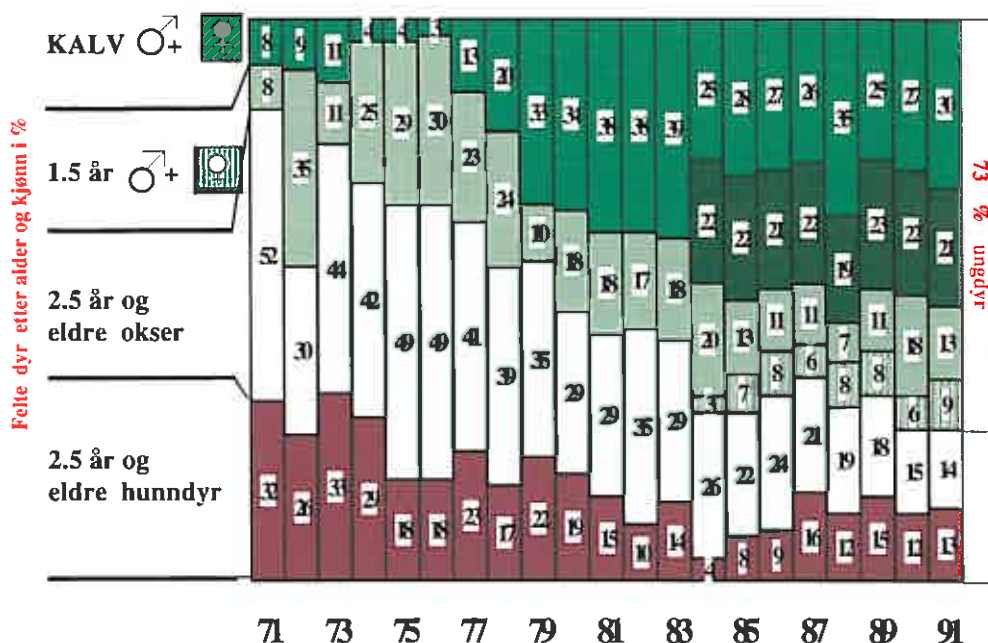

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skatte dyr	25	23	27	24	28	33	47	54	58	67	73	90	120	114	139	169	220	252	267	271	297
Ant illdelte dyr	48	46	48	50	52	57	63	71	87	103	102	130	151	154	179	201	270	312	343	336	375
Fellingsprosent	52	50	56	48	54	58	75	75	67	65	75	69	79	74	78	84	82	81	78	81	79
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,5	2,0	1,9	2,4	2,9	3,7	4,3	4,5	4,6	5,1
% illdelte kalv						21	21	24	44	50	50	48	49	51	49	51	50	52	52	52	49
% illdelte eldre ku og valgfritt													22	6	25	41	18	18	22	20	23
% illdelte i 1+2 års vald					71	53	43	30	17	4	8	1	0	0	1	3	0	0	0	0	0
Minsteareal i 1000 da																5	3	3	3	3	3

Avskytingsstatistikken viser resultatet av en god og bevisst elgforvaltning. Siden 1984 har ungdyruttaket ligget på ca 70%, og de resterende 30% fordelt ca 20:10 på okse og ku. God fordeling også blant ungdyra.

Verd å merke seg den fine utviklingen i valdstrukturen. Eksempel til etterfølgelse.

TALLENES TALE

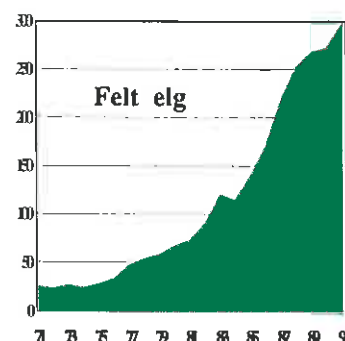
STAMMENS STØRRELSE: Jevnt økende, men en mulig utflating de siste årene

PRODUKSJON: God, men den fine avskytingen burde ha dannet grunnlag for enda større uttak.

TIDELING: Meget bra

AVSKYTING: God. Kvoteene er økt jevnt og trutt parallelt med bestandsøkningen.

SLUTTKOMMENTAR: Utviklinga i stammen virker god og kontrollert. Kvoteene er økt fra 270 til 375 uten at minstearealet er endret. Viltneemndas egen reguleringsmulighet er nå sterkt begrenset, og minstearealet bør reduseres. Hvorledes er dyrenes kondisjon? Hva med vinterbeitet?

kommune: SKAUN

kommunenr. : 1657
 tellende areal km²: 140
 minsteareal da : 3000

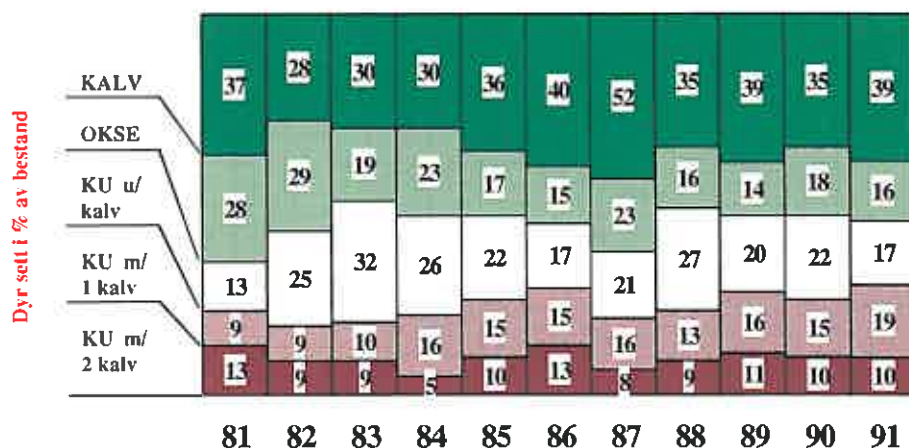
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	6	6	6	6	6	6	6	6	6	4	3
ant kjente dyr sett	172	202	254	303	272	280	229	254	246	300	380
% dyr ukjent	2	6	1	1	5	7	10	2	2	5	2
ant jaktdager pr vald	9	9	11	11	12	11	12	11	11		12
kalv sett pr kalvku	1,66	1,56	1,6	1,38	1,42	1,47	1,33	1,57	1,48	1,41	1,35
ku sett pr okse	1,22	1,52	2,69	2,09	2,78	2,88	2	2,95	3,17	2,65	2,93
% dyr skutt/dyr sett	27	19	18	18	23	21	21	24	25	20	17
% kalv skutt/kalv sett	30	23	26	28	30	20	26	28	29	21	18
% okse skutt/okse sett	39	26	35	30	35	44	38	43	58	41	38
% ku skutt/ku sett	13	11	6	5	13	15	9	14	11	13	10
ant sett elg pr dagsverk	0,23	0,26	0,28	0,36	0,28	0,3	0,25	0,28	0,29	0,33	0,41

Stammen har vært rimelig stabil eller svakt synkende i siste halvdel av 80-tallet, men med en markert vekst de to siste årene.

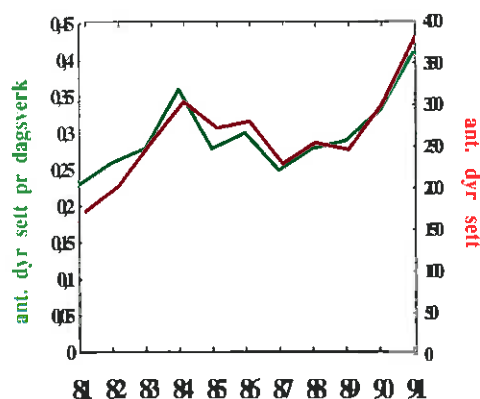
Produksjonen har i gjennomsnitt vært meget god, både kalv pr kalvku og andelen kalv i stammen viser dette. Verdiene viser imidlertid variasjoner, og årsaken kan i stor grad finnes i avskytingsstatistikken.

Kjønnsforholdet har variert en del og er endret fra 1.2 til 2.9 i tiårsperioden.

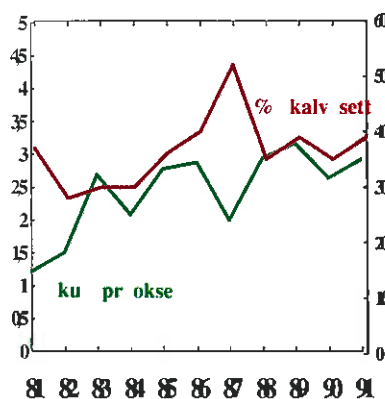

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

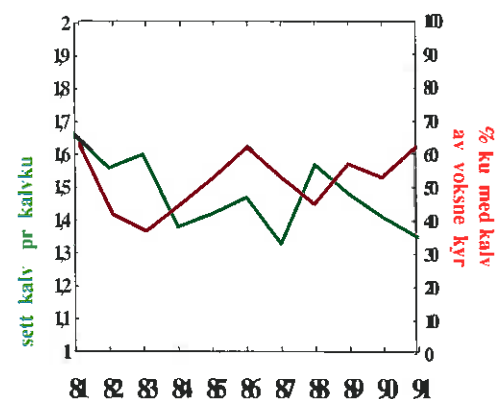
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

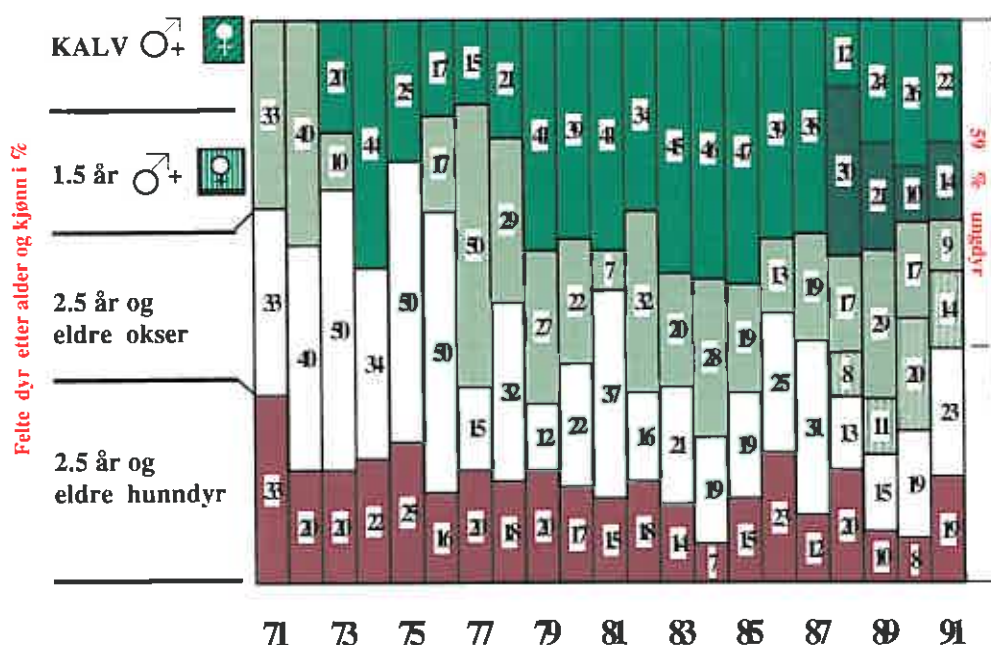

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skutte dyr	3	5	10	9	12	12	20	28	41	46	46	38	44	54	62	60	58	60	62	59	65
Ant. tildelte dyr	10	9	10	10	17	18	24	32	58	58	58	55	52	62	68	71	72	74	74	72	77
Fellingsprosent	30	56	100	90	71	67	83	88	71	79	79	69	85	87	91	85	81	81	84	82	84
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,2	0,4	0,7	0,6	0,9	0,9	1,4	2	2,9	3,3	3,3	2,7	3,1	3,9	4,4	4,3	4,1	4,3	4,4	4,2	4,6
% tildelt kalv					29	22	21	31	50	50	50	51	48	50	47	41	42	47	47	17	30
% tildelt eldre kø og valgfritt														16	21	28	21	23	23	60	45
% tildelt 1-2 dyrs vakt													0	0	0	0	0	0	0	3	0
Minsteareal i 1000 da																3	3	3	3	3	3

Statistikken viser at avskytingen varierer. Utta-
ket av produksjonsdyr har
jevnt over vært høyere enn
fylkesgjennomsnittet.

Ungdyruttaket har stort sett
vært bra, men også her er det
variasjoner. Økt tildeling av
valgfrie dyr, har i enkelte år
resultert i sterk beskatninga
av produksjonsdyra.

De to siste årene viser en
uheldig utvikling i
kalveavskytingen.

TALLENES TALE

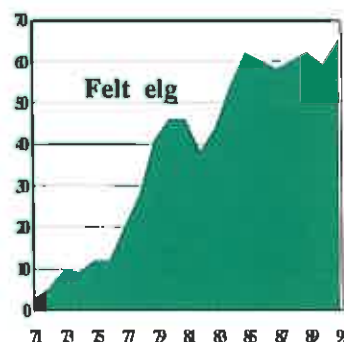
STAMMENS STØRRELSE: Stabil i siste halvdel av 80-tallet, men økning de
siste to årene.

PRODUKSJON: Jevnt over meget bra, men kunne ha vært utnyttet bedre.

TILDELING: Har variert. Overgang til økende valgfrikvoter de senere årene.

AVSKYTING: Sterk beskatning av produksjonsdyra har bidratt til en redusert vekst. Bruk av valgfrialternativet har
ikke vært noen ubetinget suksess. Produksjonsdyra felles.

SLUTTKOMMENTAR: Stammen har tilsynelatende gode produksjonsforhold, og disse kan utnyttes bedre. Veksten
har uteblitt som følge av avskytingen av eldre kyr. 89 og 90 hadde "riktig" beskatning av kusegmentet og "sett-elg"
viser at stammen svarer umiddelbart. Dette burde vært tatt ut som økte ungdyrkvoter i 91, men i stedet kom økningen
i form av økt kuavskyting. Avskytingen bør dreies og kvotene økes.

kommune: SNILLFJORD

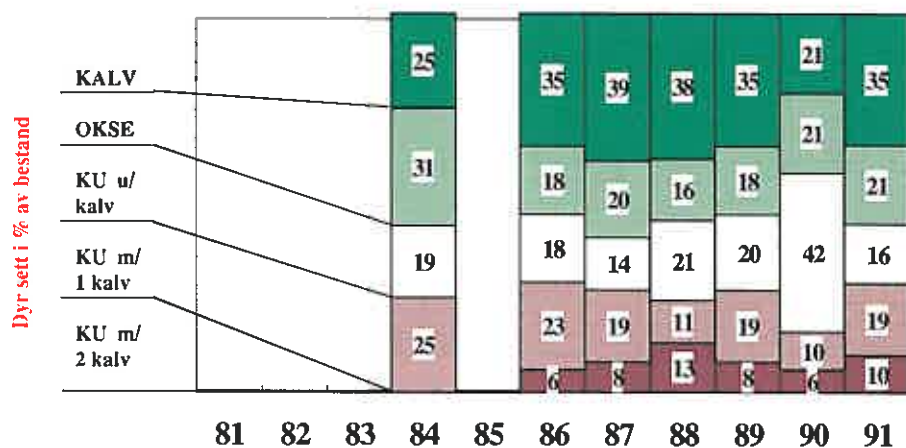
kommunenr. : 1613
 tellende areal km²: 187
 minsteareal da : 7000

"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald				2		4	7	8	8	12	14
ant kjente dyr sett				16		17	59	90	90	62	161
% dyr ukjent				15		5	8	4	4	16	12
ant jakt dager pr vald				3		3	6	5	6		7
kalv sett pr kalvku				1		1,2	1,44	1,55	1,33	1,38	1,20
ku sett pr okse				1,4		2,67	2	2,73	2,63	2,73	2,10
% dyr skutt/dyr sett				13		18	12	10	7	13	9
% kalv skutt/kalv sett				0		17	13	12	9	18	8
% okse skutt/okse sett				40		67	33	33	19	36	17
% ku skutt/ku sett				0		0	0	0	0	7	8
ant sett elg pr dagsverk				0,64		0,19	0,32	0,34	0,33	0,32	0,29

En av fylkets yngste elgkommuner, og figurene viser store variasjoner. Sett elg pr dagsverk viser en rask vekst og deretter utflating.

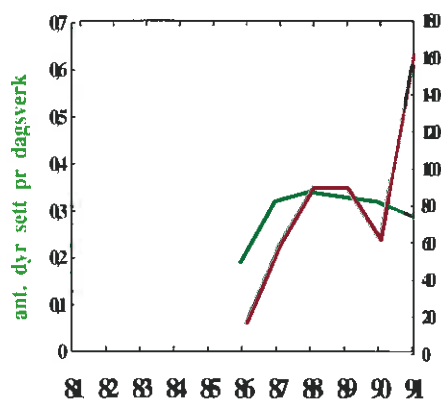
Produksjonen fikk en drastisk knekk i 1990 med en halvering av antall produksjonsdyr, og en fordobling av andelen ku uten kalv. Det er intet i tallmaterialet som kan forklare denne reduksjonen, heller ikke når vi trekker inn 1991 materialet. Lite materiale ?

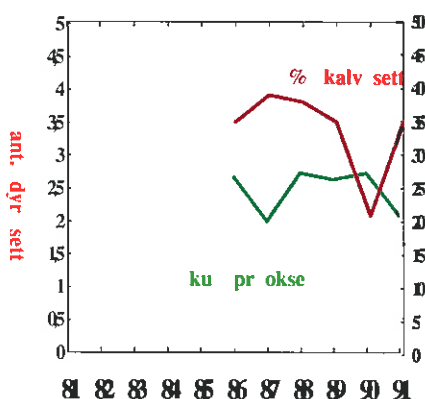
Selv om produksjonen tok seg vesentlig opp i 91, så sank verdien for kalv pr kalvku. Med andre ord, det var en forholdsvis større del av kalv-kyrne som hadde bare en kalv sammenholdt med tidligere år. Verdien er lavere enn fylkesgjennomsnittet.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

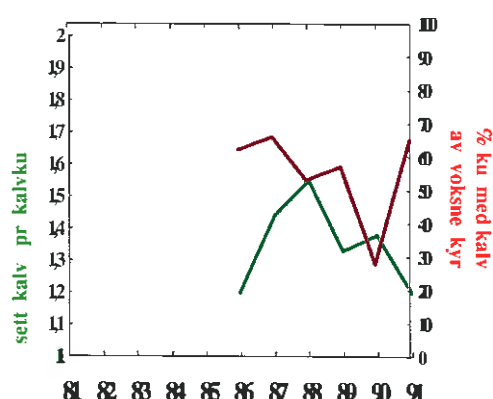
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

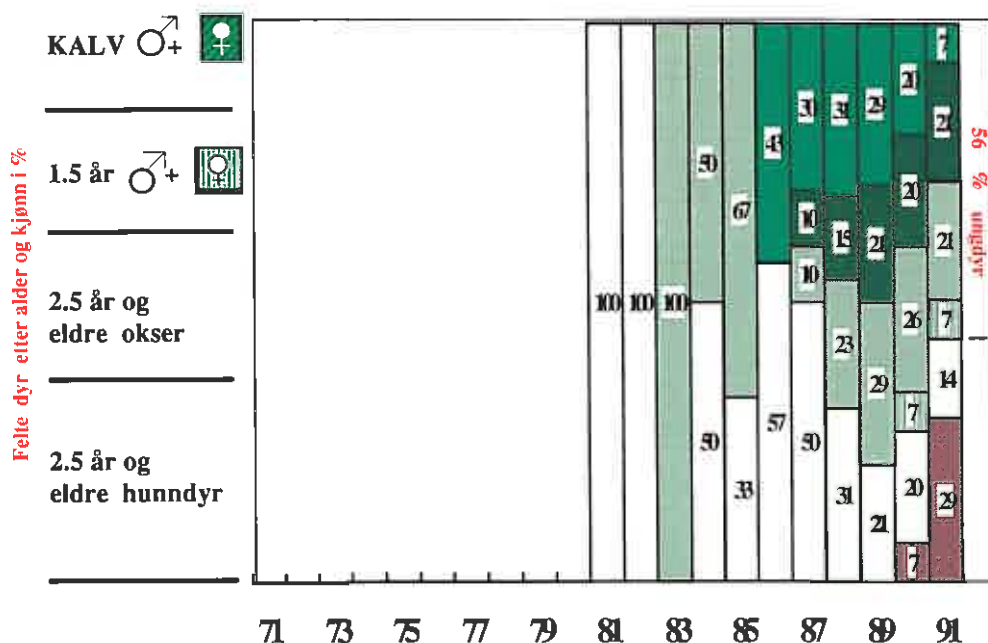

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skatte dyr											2	2	2	4	3	7	10	13	14	15	14
Ant. tildelte dyr											2	3	5	7	8	13	16	18	21	22	29
Fellingsprosent											100	67	40	57	38	54	63	72	67	68	48
Avskyting pr 10km² skogsmark											0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7
% tildelt kalv											0	33	20	14	25	38	38	39	43	36	31
% tildelt eldre ku og valgfritt													0	0	0	0	0	0		9	17
% tildelt 1-2 dyrs vald											0	0	100	100	100	100	100	67	71	73	45
Minsteareal i 1000 da																9	9	9	9	9	7

Statistikken bærer preg av store variasjoner som må også må forventes sålenge vi snakker om et lite antall dyr.

Viltneemnda har bevisst prøvd å bygge opp en stamme ved å frede produksjonsdyra og legge beskatningen på ungdyrsegmentet. Straks valgfritt alternativet ble tatt i bruk, falt også kyrne.

Utviklinga i valdstrukturen er positiv.

TALLENES TALE

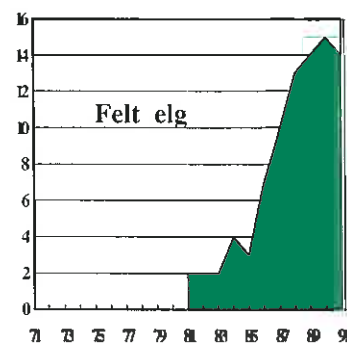
STAMMENS STØRRELSE: Vanskelig å tolke pga begrenset materiale. Multi-gens svakt avtagende. Siste års felling vil forsterke dette.

PRODUKSJON: Variabel, men meget bra siste år.

TILDELING: Har vært meget bevisst og god med tanke på å få vekst i stammen. Valgfrikvoten har økt de to siste årene.

AVSKYTING: Har vært god med hovedtyngden på ungdyra. Valgfrikvoten har resultert i kuavskyting. I 1991 ble 5 dyr tildelt som valgfri. 4 av de felte dyra var eldre kyr.

SLUTTKOMMENTAR: Reduksjonen i stammen i 1990 er overraskende og vanskelig å forklare. Viltneemndas politikk mhp elgforvaltninga har vært god. Kan skyldes tilfeldige variasjoner som følge av lite tallmateriale. Valgfrikvoten har ikke fungert. Sålenge produksjonsdyr skytes i det omfanget som skjedde i 1991, vil stammen stagnere eller bli redusert. Hva med beitegrunnet?

kommune: TRONDHEIM

kommunenr. : 1601
tellende areal km²: 148
minsteareal da : 1500

"Sett-elg" i perioden 1981-91

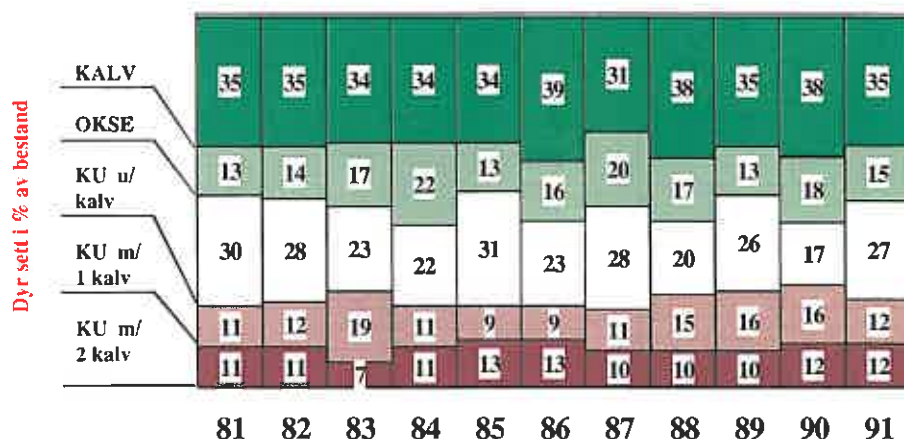
% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	11	7	5	12	12	12	12	12	12	12	7
ant kjente dyr sett	290	158	145	184	310	211	315	322	402	396	389
% dyr ukjent	31	2	5	8	2	4	7	9	2	5	4
ant jaktdager pr vald	12	12	11	6	9	6	10	11	12		13
kalv sett pr kalvku	1,55	1,53	1,32	1,51	1,58	1,78	1,5	1,46	1,36	1,52	1,50
ku sett pr okse	3,97	3,48	2,96	2,05	4,1	2,79	2,43	2,67	3,83	2,38	3,34
% dyr skutt/dyr sett	15	17	17	18	12	22	18	17	16	19	19
% kalv skutt/kalv sett	19	24	24	23	17	32	22	22	20	23	24
% okse skutt/okse sett	32	30	38	35	30	38	33	33	37	34	39
% ku skutt/ku sett	7	9	6	6	4	8	8	6	7	12	10
ant sett elg pr dagsverk	0,39	0,25	0,33	0,49	0,54	0,41	0,46	0,43	0,46	0,52	0,42

Stammen har økt fra 1981 til 91, men underveis har det vært svingninger.

Produksjonen har vært jevnt over meget bra i hele perioden, og godt over fylkesgjennomsnittet. Andelen tvillingkyr og kalv er de parametrene som har vist minst variasjon.

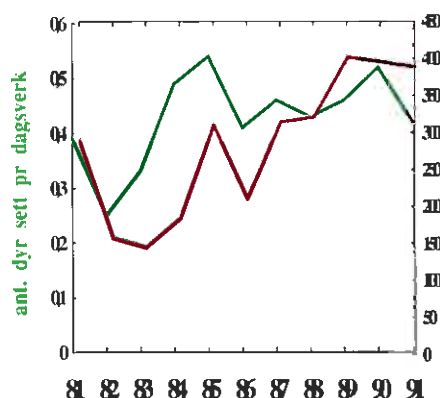
Kjønnsforholdet har svingt gjennom hele perioden uten at dette har hatt synlig betydning for produksjonen. Produksjon pr kalvku har variert noe, men hele tiden vært over gjennomsnittet. 1986 ble et rekordår med 1.78 kalv pr kalvku.

Andelen ku uten kalv viser nærmest regelmessige svingninger. Dette må sees som en funksjon av synkrone svingninger i produksjonen, og er følgelig neppe koplet til nedsatt kondisjon hos hunndyrsegmentet.

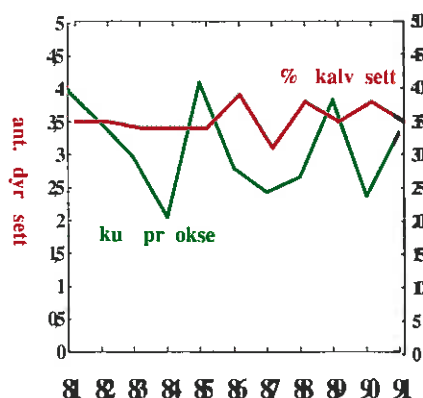

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

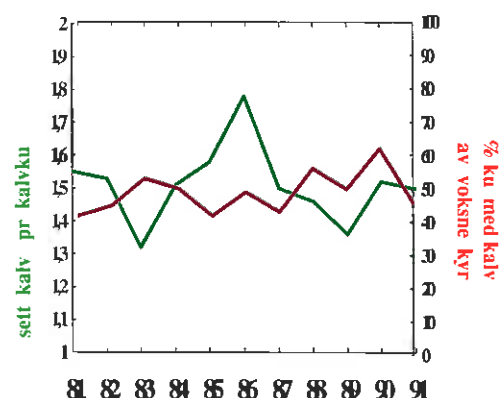
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

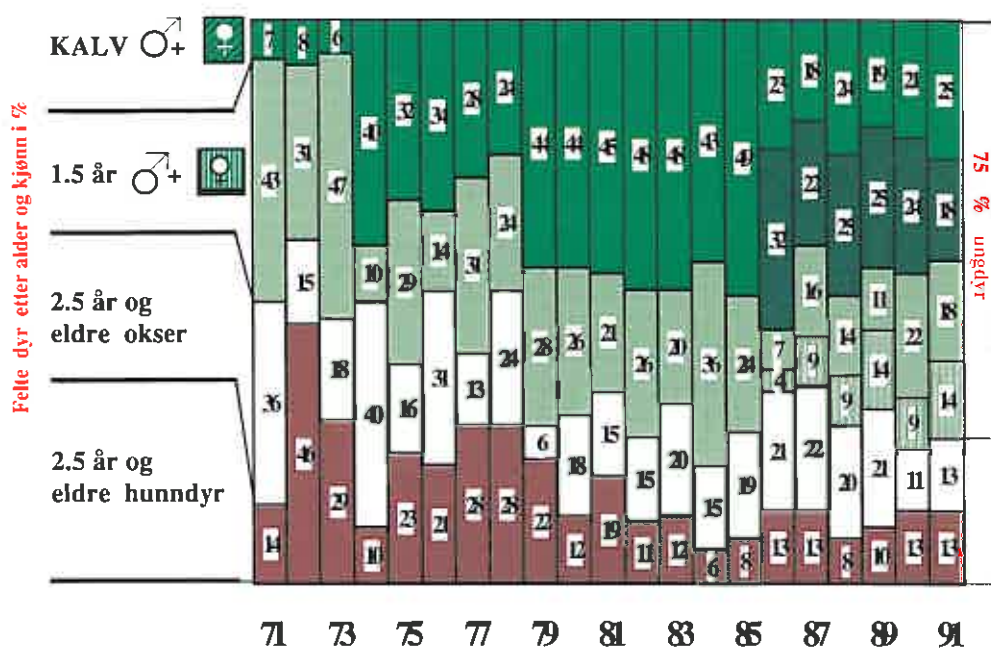

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant skatte dyr	14	13	17	20	22	29	36	29	36	43	42	27	25	33	37	47	55	53	63	74	72
Ant. tildelte dyr	18	19	19	24	29	36	42	41	50	48	53	44	34	35	43	50	64	66	74	76	85
Fellingsprosent	78	68	90	83	76	81	86	71	72	90	79	61	74	94	86	94	86	80	85	97	85
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,9	0,9	1,1	1,4	1,4	2	2,4	2	2,4	2,9	2,8	1,8	1,7	2,2	2,5	3,2	3,7	3,6	4,3	5	4,9
% tildelt kalv				38	35	42	45	46	60	62	51	50	53	48	49	52	38	39	32	25	0
% tildelt eldre ku og valgfritt													15	20	16	16	41	36	53	61	100
% tildelt 1-1+2 dyrs vald					31	28	33	12	10	4	2	2	9	9	7	4	3	0	0	0	0
Minsteareal i 1000 da																3	2,5	2,5	2,5	1,5	1,5

Avskytingen viser at kommunen tidlig tok konsekvensen av viltmyndighetenes ønske om en optimalisering av elgavskytingen. Gjennom hele 80-tallet har tildelingen vært basert på å framskaffe en økt elgstamme. Tildelingen har endret karakter fra pålagt rettet avskyting, til 100% tildeling av valgfrie dyr.

Avskytingen av eldre okser har vært beskjeden de siste årene, noe som bidrar til en bedre alderssammensetning av stammen.

Ungdyruttaket har vært på 70-75 % gjennom en tiårspriode

TALLENES TALE

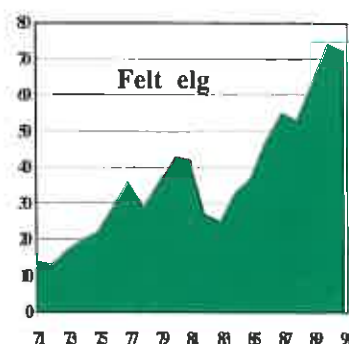
STAMMENS STØRRELSE: Jevnt økende fram mot midten av 80-tallet, deretter noe varierende, men mulig økende igjen mot slutten.

PRODUKSJONEN: Høy tvillingrate og god produksjon.

TILDELING: Meget bra gjennom hele 80-tallet. Overgangen til avskytingsavtaler/driftsplaner og valgfrikvoter har gått meget bra.

AVSKYTING: Meget bra det siste 10-året. Avskytingsavtalene fungerer godt. Vær likevel oppmerksom på tendensen til økt kuavskyting.

SLUTTKOMMENTAR: Stammen er produktiv, og produksjonen kan om ønskelig optimaliseres ytterligere. Dette må i såfall tas ut i form av økte kvoter. Jegerne har fremdeles små problemer med å fylle kvotene. Fellingsprosent mellom 80-100 de siste 8 årene. Hva med beitegrunnet?

kommune: TYDAL

kommunenr. : 1665
 tellende areal km²: 547
 minsteareal da : 4000 / 6000

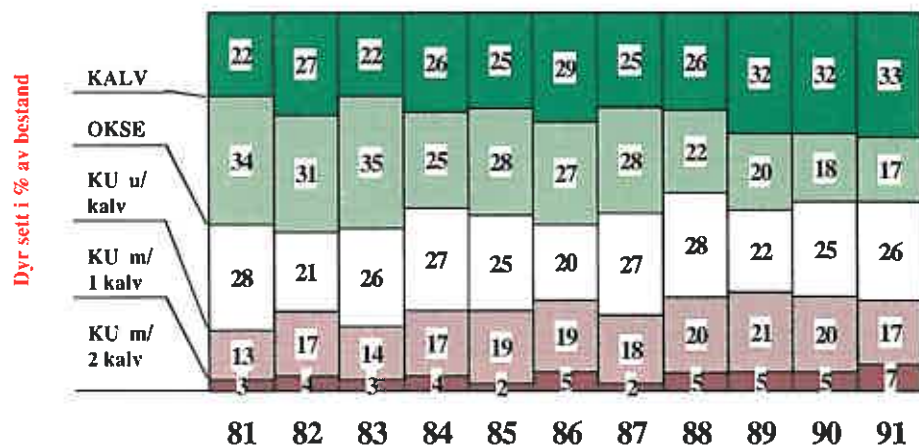
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	10	10	10	10	10	10	10	10	10	11	11
ant kjente dyr sett	199	231	219	305	229	268	265	336	321	342	360
% dyr ukjent	10	8	4	8	11	8	7	7	8	4	8
ant jakt dager pr vald	11	10	10	12	10	12	13	15	14		12
kalv sett pr kalvku	1,3	1,31	1,3	1,23	1,16	1,22	1,2	1,13	1,24	1,22	1,38
ku sett pr okse	1,33	1,37	1,25	1,92	1,65	1,64	1,67	2,45	2,3	2,84	3,00
% dyr skutt/dyr sett	17	18	21	17	25	22	23	20	21	19	21
% kalv skutt/kalv sett	30	24	38	30	40	28	37	33	29	24	24
% okse skutt/okse sett	25	24	34	29	40	39	36	35	38	38	49
% ku skutt/ku sett	5	9	2	5	8	7	7	6	12	10	13
ant sett elg pr dagsverk	0,27	0,35	0,28	0,35	0,31	0,32	0,29	0,33	0,33	0,30	0,36

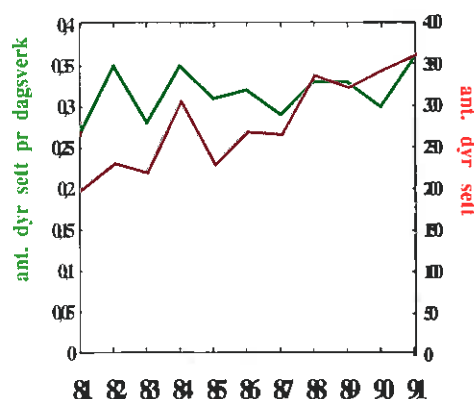
Fjellkommune som ikke har hatt den samme voldsomme veksten som "lavlandskommunene". Statistikken viser en elgstamme under kontroll og i stabil utvikling og vekst.

Produktiviteten har økt de siste 3 årene. Ikke minst har produktiviteten hos kalvkyme skutt i været fra å være fylkets laveste i 88 til over gjennomsnittet i 91.

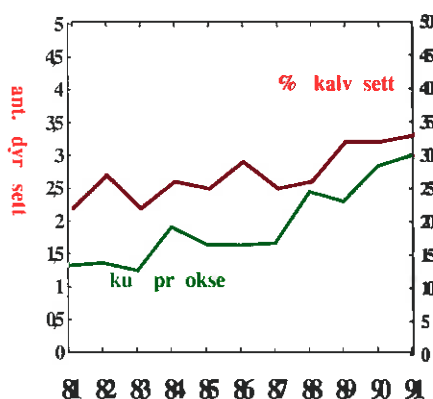
Kjønnsforholdet har endret seg jevnt i perioden, fra 1.3 ku pr okse i 81 til 3.0 i 91. I samme periode har kalveandelen økt.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

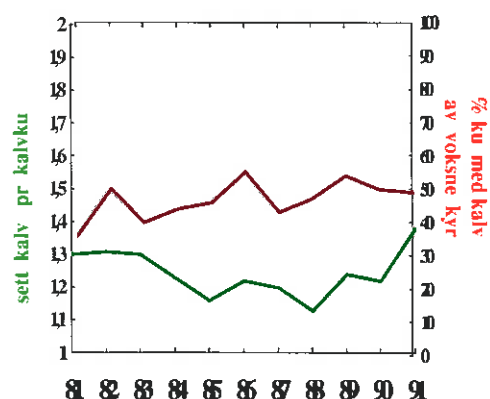
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

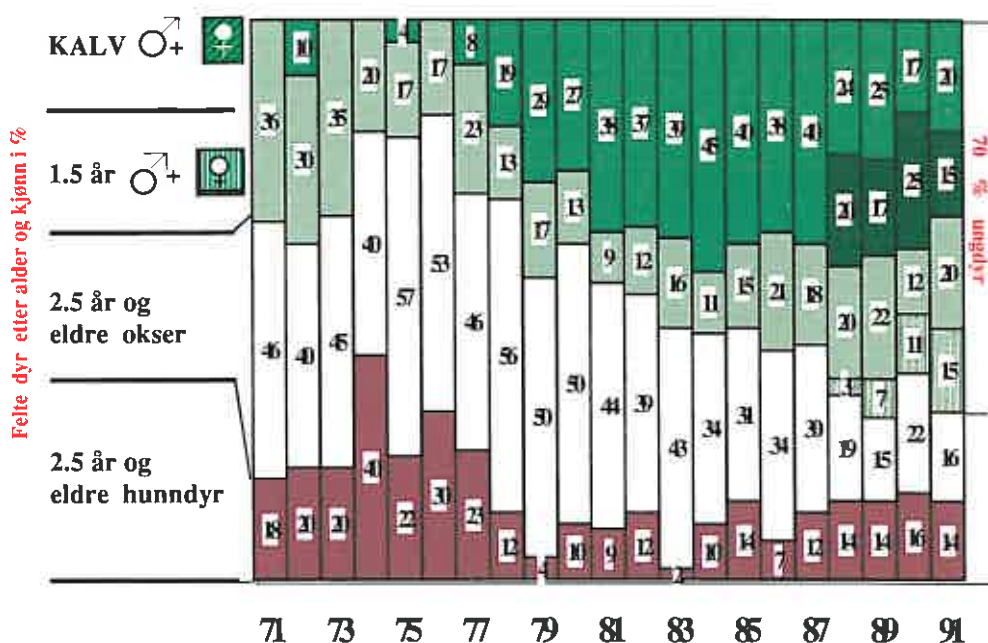

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	11	10	20	15	23	23	13	16	24	30	34	41	49	53	58	58	60	66	72	64	74
Ant. tildelte dyr	37	26	27	26	27	26	27	27	29	47	50	56	65	66	74	81	86	90	90	93	92
Fellingsprosent	30	38	74	58	85	89	48	59	83	64	68	73	75	80	78	72	70	73	80	69	80
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,3	0,2	0,5	0,4	0,6	0,6	0,3	0,4	0,6	0,7	0,8	1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,8	1,6	1,8
% tildelt kalv							30	30	41	49	50	50	49	48	50	51	50	50	3	4	0
% tildelt eldre ku og valgfritt													17	20	22	21	19	20	94	92	100
% tildelt i 1+2 dyrs vald					30	26	30	26	21				0	0	0	0	0	0	2	2	1
Minsteareal i 1000 da																6	6	4/6	4/6	4/6	4/6

De siste 10 årene har avskytingen vist en fin utvikling. Tildelingen har vært lagt opp til en økning av stammen.

Tildelingen endret drastisk karakter i 1989 da forvaltningen ble basert på avskytingsavtaler mellom viltneemd og rettighets-havere. Dette er utviklet videre til 100% dekning i 91. På samme tid har såvel ungdyr-som kuuttaket økt.

Utviklingen i valdstrukturen er positiv.

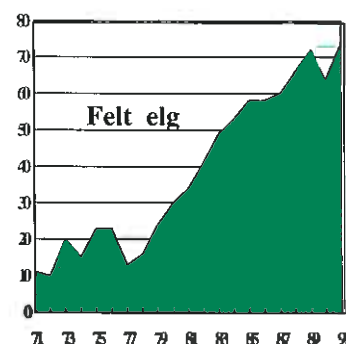
TALLENES TALE

STAMMENS STØRRELSE: Jevnt og sakte økende.

PRODUKSJON: Variabel, men klart økende de siste 3 årene.

TILDELING: Meget bra gjennom det meste av perioden. 100% tildeling som valgfrie dyr i 91.

AVSKYTING: Kjenetegnet med stort uttak av eldre okser, men en dreining de senere årene til fordel for ungdyrsegmentet. Overgangen til valgfri-tildelingen har gått meget bra, men oppmerksom på en klar økning i kuavskytingen. En av de få kommuner som har gjennomført systematiske beiteundersøkelser. Grunnlaget for en fortsatt god forvaltning burde være det beste.

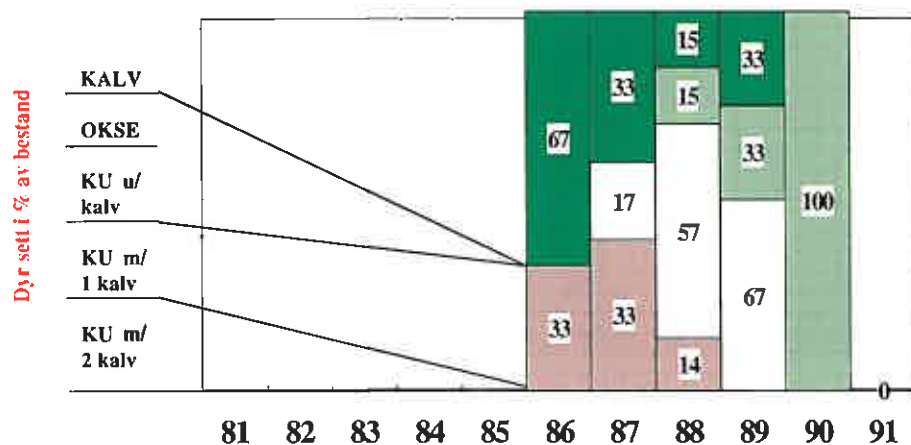

kommune: ØRLAND

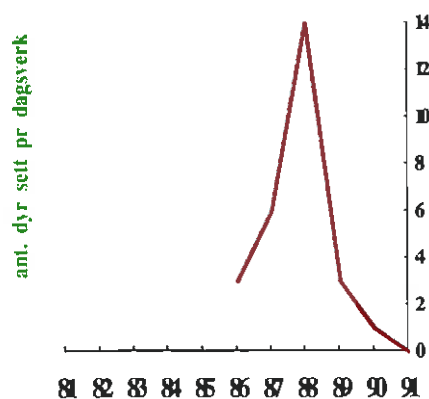
 kommunenr. : 1 6 21
 tellende areal km² : 3
 minsteareal da : 2 500
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald						2	3	2	2	2	2
ant kjente dyr sett						3	6	14	3	1	0
% dyr ukjent						25	0	7	0	0	0
ant jaktdager pr vald						6	6	10	8		12
kalv sett pr kalvku						2	1	1	0	0	0
ku sett pr okse						0	3	5	2	0	0
% dyr skutt/dyr sett						33	50	21	67	100	0
% kalv skutt/kalv sett						0	50	0	0	0	0
% okse skutt/okse sett						0	0	50	0	0	0
% ku skutt/ku sett						100	67	0	50	0	0
ant sett elg pr dagsverk											0

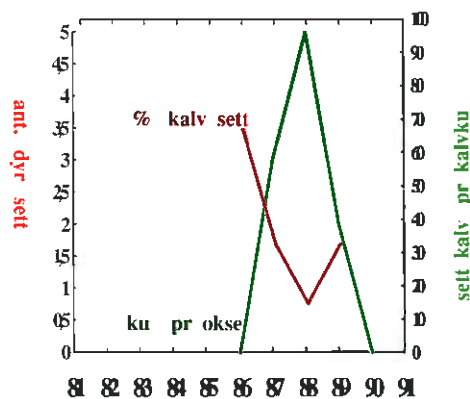
Materialet gir ikke grunnlag for ytterligere kommentarer.

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

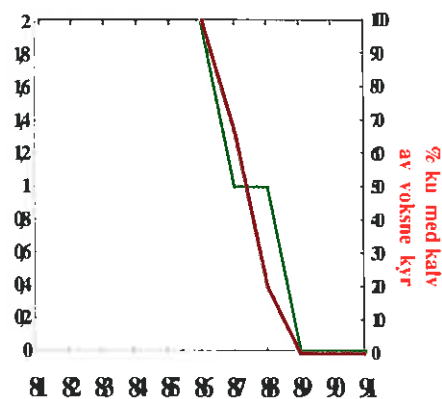
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

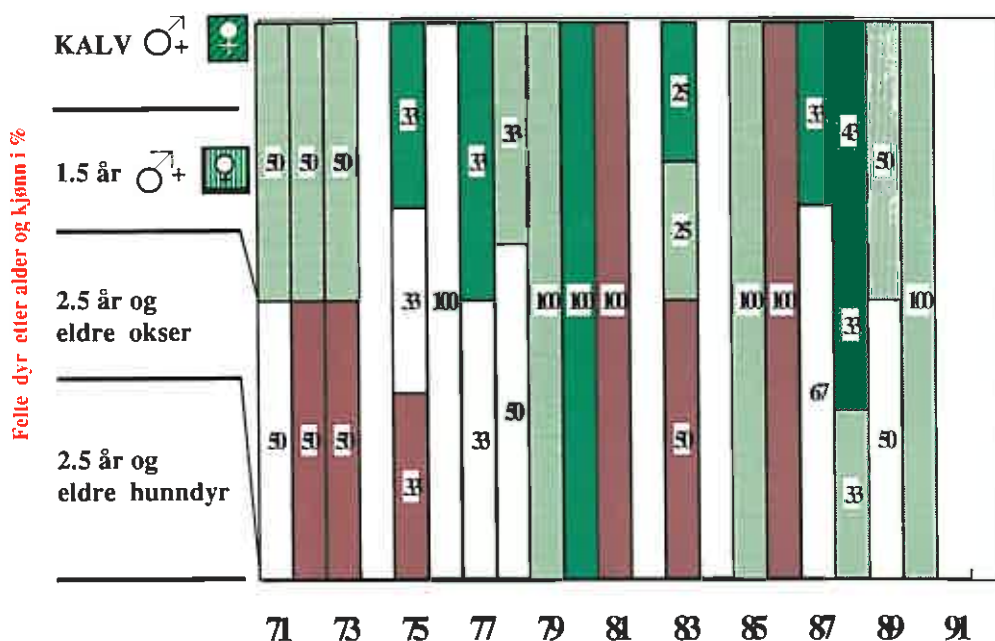

Produksjon

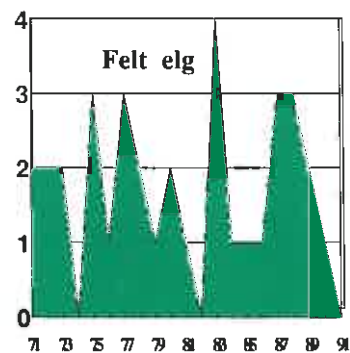
FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	2	2	2	0	3	1	3	2	1	2	1	0	4	1	1	1	3	3	2	1	0
Ant. tildelte dyr	2	2	3	2	3	3	3	3	3	5	5	9	7	9	9	5	5	4	4	4	4
Fellingsprosent	100	100	67	0	100	33	100	67	33	44	20	0	57	11	11	20	60	75	50	25	0
Avskyting pr 10km ² skogsmark	6,7	6,7	6,7	0	10	3,3	10	6,7	3,3	6,7	3,3	0	13	3,3	3,3	3,3	10		6,7	3,3	0
% tildelt kalv					33	67				40	40	56	29	44	44	0	0	50	50	50	50
% tildelt eldre ku og valgfritt													43	0	0	40	40	0	25	25	25
% tildelt i 1-2 dyrs vald						100	100	100				22	33	30	11	100	100	100	100	100	100
Minsteareal i 1000 da																2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

TALLENES TALE

Materialet er for lite til meningsfylte ytringer.

kommune: ÅFJORD

kommunenr. : 1630
 tellende areal km²: 236
 minsteareal da : 3000

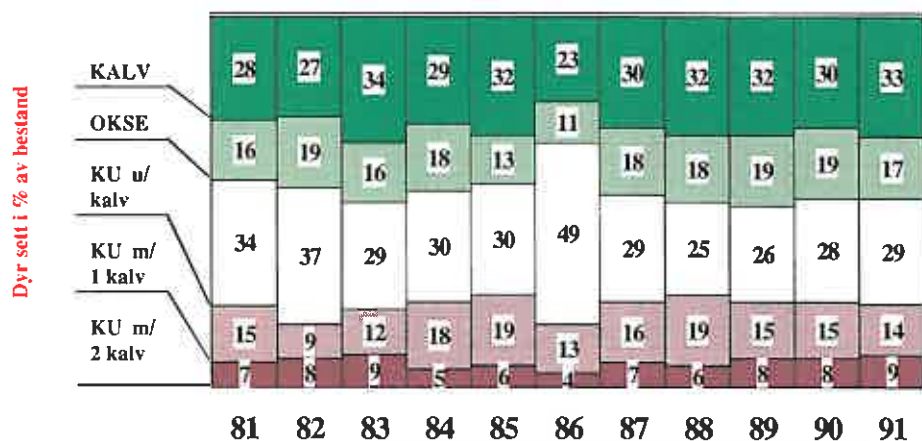
"Sett-elg" i perioden 1981-91

% AV BESTAND	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
antall vald	22	25	23	25	27	28	29	29	29	20	30
ant kjente dyr sett	215	335	353	443	480	514	354	589	626	698	880
% dyr ukjent	9	19	11	15	13	9	10	9	10	14	11
ant jaktdager pr vald	6	7	8	7	8	9	8	9	8		7
kalv sett pr kalvku	1,3	1,53	1,57	1,24	1,26	1,3	1,29	1,27	1,42	1,33	1,42
ku sett pr okse	3,43	2,84	3,18	2,94	4,38	5,86	2,94	2,88	2,56	2,78	3,01
% dyr skutt/dyr sett	14	13	13	13	17	19	25	15	17	14	15
% kalv skutt/kalv sett	12	18	14	21	26	30	36	19	23	19	20
% okse skutt/okse sett	46	36	39	31	46	55	33	37	36	36	42
% ku skutt/ku sett	6	3	4	3	4	9	16	6	6	6	7
ant sett elg pr dagsverk	0,23	0,25	0,28	0,38	0,27	0,23	0,2	0,29	0,33	0,32	0,40

I likhet med en del andre kommuner, ble elgstammen redusert midt på 80-tallet, men har hatt en jevn vekst etter dette.

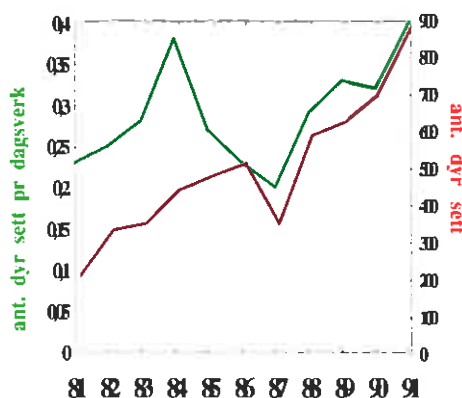
86-tallene er spesielle. Et svært dårlig produksjonsår, og ca 50 % av stammen besto av kyr uten kalv. Avskytingstallene i 83-85 kan ikke forklare dette forholdet alene. Andre faktorer har medvirket sterkt til dette bildet.

Produksjonen er under fylkesgjennomsnittet, og sammen-setningen av stammen er stabilisert de siste 4 årene.

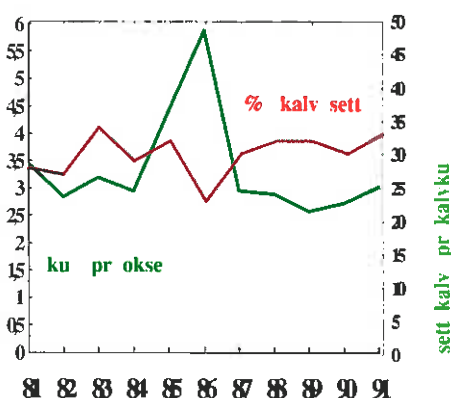

VIKTIGE BESTANDSPARAMETRE

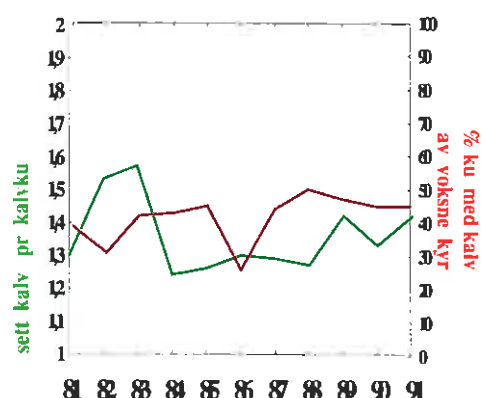
Utvikling i elgstammen

Produksjon og kjønnsforhold

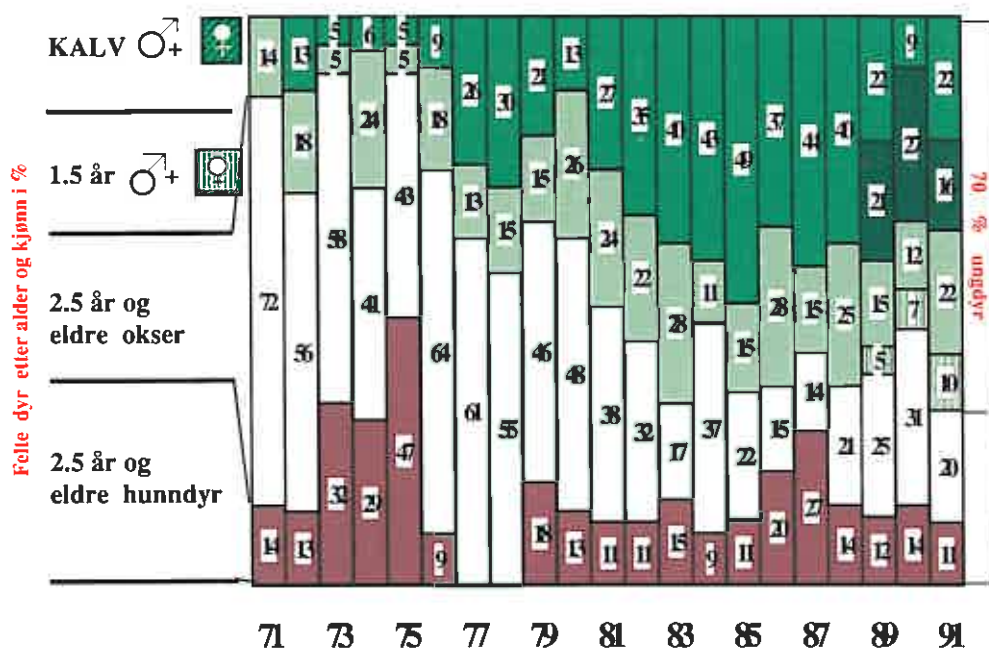

Produksjon

FELLINGSRESULTATER I PERIODEN 1971-91

FELLINGSÅR	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
Ant. skutte dyr	7	16	19	17	19	11	23	20	33	31	37	46	53	65	83	94	88	91	106	94	134
Ant. tildelte dyr	19	31	38	36	42	41	42	43	49	56	59	89	89	87	112	156	123	122	120	121	153
Fellingsprosent	37	52	50	47	45	27	55	47	67	55	63	52	60	74	74	60	72	75	88	79	88
Avskyting pr 10km ² skogsmark	0,3	0,7	0,8	0,7	0,8	0,5	1	0,8	1,4	1,3	1,6	2	2,2	2,8	3,5	4	3,7	3,9	4,5	3,9	5,7
% tildelt kalv							31	35	33	30	39	44	45	48	49	51	49	41	37	41	36
% tildelt eldre ku og valgfritt													11	11		24	28	39	40	38	41
% tildelt i 1+2 dyrs veld					100	100	100	100	89				18	22	8	1	4	7	8	7	4
Minsteareal i 1000 da																6	6	4	4	4	3

Avskytingen viser tildels store variasjoner. Sammenlignet med fylket forøvrig, har kuavskytingen vært gjennomgående høy i hele perioden.

Gjennom 80-tallet har tildelingen suksessivt bli endret mot en målsetting å øke stammen, men valgfrikvoten har bremsset veksten pga kuavskytingen. Valgfrikvoten har økt jevnt de siste årene, og resultert i et variabelt ungdyruttak, men stabilt høyt kuuttak. 1991 avskytingen var imidlertid god.

TALLENES TALE

STAMMENS STØRRELSE: Har variert, men økende de siste 3-4 årene.

PRODUKSJON: Lavere enn fylkesgjennomsnittet. Potensialet er større.

TILDELING: Variabel, tidvis god, men valgfrikvoten "beskatter" produksjonsdyra unødige.

AVSKYTING: Variabel. God siste år, men kuavskytingen er gjennomgående for høy.

SLUTTKOMMENTAR: Kvotetildelingen har økt jevnt i takt med stammen. Minstearealet er endret for å imøtekomme en større stamme. Kvotesammensetningen bør endres og legges opp til siste års avskyting. Hvorledes er dyrenes kondisjon? Hva med beitegrunnet?

